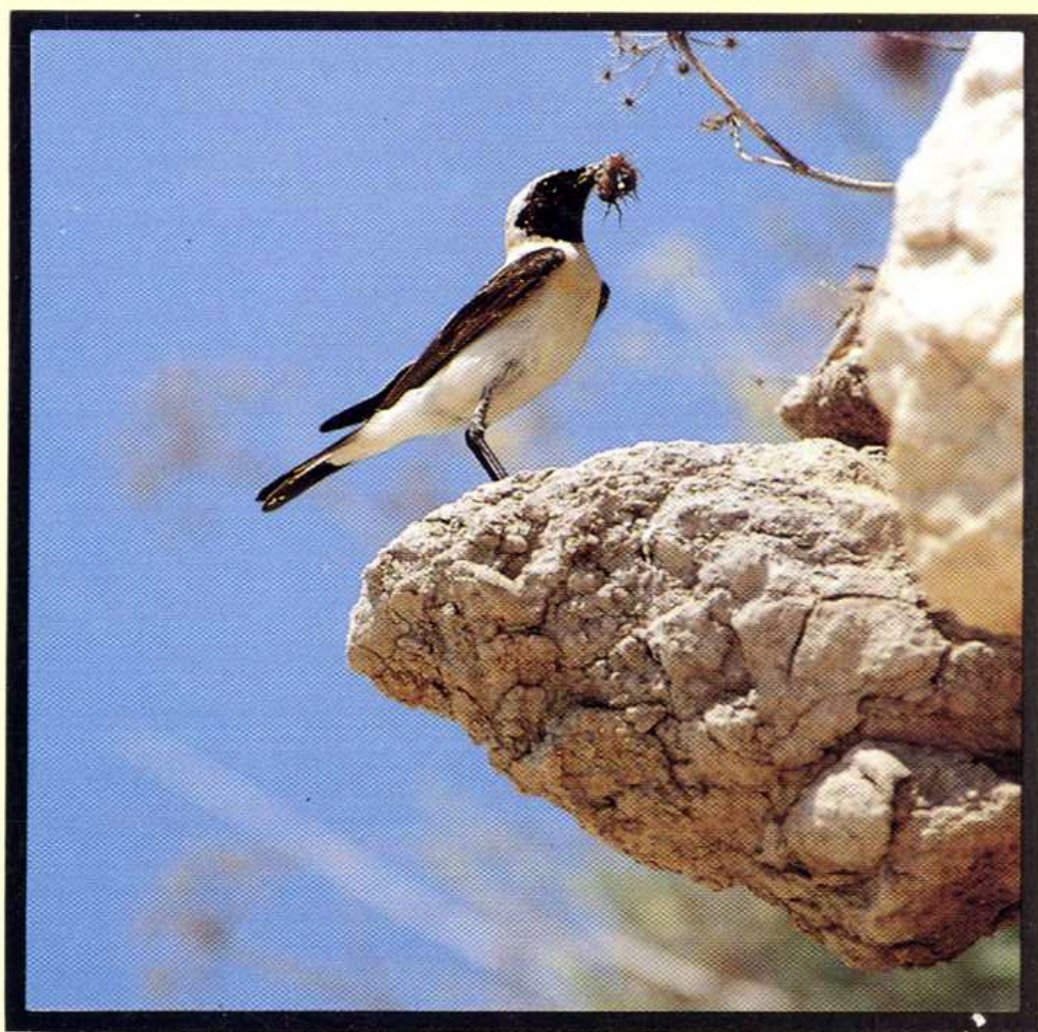

Acrocephalus

58
59

naslov uredništva address of the editorial office	61000 Ljubljana, Langusova 10
glavni urednik managing editor	Iztok Geister, 64202 Naklo, Pokopališka 13, tel. 064/47 170
uredniški odbor editorial board	Iztok Geister (oblikovalec, lay out), Bojan Marčeta (za fotografijo, photography) Slavko Polak (za ilustracije, drawings), Andrej Sovinc (pomočnik glavnega urednika, assistant editor), Rudolf Tekavčič (tehnični urednik, technical editor)
uredniški svet editorial council	dr. Miha Adamič, Janez Gregori, Andrej Hudoklin, dr. Boris Kryštufek, dr. Sergej D. Matvejev, Andrej Sovinc, Dare Šere, Davorin Tome, dr. Andrej Župančič
lektor in prevajalec revised and translated by	Henrik Ciglič
tisk print	Tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana, Gregorčičeva 25 a
cena	10 DEM za številko, letna naročnina 30 DEM
naklada	500 izvodov

DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE
BIRD WATCHING AND BIRD STUDY ASSOCIATION OF SLOVENIA

naslov, address	61000 Ljubljana, Langusova 10, tel. 061/262 017
društveni prostori uradne ure in srečanja	Ljubljana, Žibertova 1 četrtek med 18. in 20. uro
predsednik president	Franci Janžekovič 62000 Maribor, Maistrova 10 tel. 062/20 618
podpredsednik vicepresident	Franc Bračko 62000 Maribor, Gregorčičeva 27 tel. 062/29 086
tajnik secretary	Peter Trontelj 61000 Ljubljana, Cesta na Laze 27 tel. 061/575 732
blagajnik treasurer	Tatjana Čelik 63320 Velenje, Stantetova 8 tel. 063/858 888
žiro račun	50100-620-133-05-1018116-2385287
izvršilni odbor executive board	Andrej Bibič, Franc Bračko, Luka Božič, Tatjana Čelik, Izток Geister, Tomaž Jančar, Franc Janžekovič, Primož Kmecl, Bojan Marčeta, dr. Sergej D. Matvejev (častni član), Borut Mozetič, Miro Perušek, Dare Šere, Peter Trontelj, Milan Vogrin, dr. Andrej Župančič (častni član)
letna članarina	30 DEM za posameznike (10 DEM za učence in študente, 5 DEM za podmladek) in 200 DEM za ustanove
International Girobank	No. 50100-620-133 7383-99885/0

Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva.

Revijo sofinancira Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-226/92 z dne 4. 3. 1992 sodi revija med proizvode, za katere se plačuje 5 % davek od prometa proizvodov.

Prvo opazovanje čopaste kukavice *Clamator glandarius* v Sloveniji

First observation of Great Spotted Cuckoo *Clamator glandarius* in Slovenia

Luka BOŽIČ

Dne 2. maja 1992 sva bila s prijateljem J. Smoletom v Sečoveljskih solinah. Okoli 17. ure sva se po številnih zanimivostih zadovoljna vračala od ustja Dragonje. Toda kot da vse to še ni bilo dovolj, naju je slabih sto metrov naprej čakalo največje presenečenje dneva.

Ko sva tako brezskrbno hodila po makadamski cesti nazaj proti zapornici, je iz manjšega grma ob poti nepričakovano zletela kukavica. Na srečo sem dvignil daljnogled in takoj ugotovil, da to nikakor ni navadna kukavica *Cuculus canorus*, temveč čopasta kukavica *Clamator glandarius*.

Po krajšem polkrogu nad solinskim bazenom se je čopasta kukavica usedla na drug grm in tam mirno sedela. Mene je medtem seveda zajela ornitološka panika, Jaka pa se je že plazil proti njej, da napravi še kakšen posnetek. Na žalost je bila kukavica zelo plašna in je takoj nato odletela prek solin. Jaku je sicer uspelo napraviti fotografijo, ki prikazuje ptico v letu, vendar je slika nejasna, objekt pa preveč oddaljen, tako da na njem ni mogoče prepoznati vrste.

O pravilni determinaciji seveda ni nikakršnega dvoma, saj je vrsta zelo značilna. Posebej bi poudaril belo obrobljena krovna peresa, kar se v obliki majhnih belih pikic na perutih zelo dobro vidi v letu, temno rjavo »kapo«

in rumenkasto grlo ter vrat, ki počasi prehajata v skoraj bel trebuh.

Na podlagi temno rjave kape domnevam, da je bila opazovana čopasta kukavica samica, pa tudi čop je bil neizrazit. Samec omenjene vrste naj bi namreč imel precej izrazit čop in bolj sivo kapo.

Opisano opazovanje je po doslej znanih podatkih prvo opazovanje te vrste v Sloveniji. Glede na to, da je bila na Hrvaškem opazovana sedemkrat, (Stipčević 1991, Stipčević 1992), v Avstriji petkrat (Gstader 1991) in v Nemčiji približno dvajsetkrat (Bruun, König, Singer 1986), je bilo takšno opazovanje povsem pričakovano. Ni pa povsem izključeno, da je kje v bližini čopasta kukavica tudi gnezdila, saj prične podtikati jajca že aprila.

Tri dni kasneje, 5. maja 1992, sta I. Škornik in V. Rupert ob izlivu Dragonje ponovno opazovala čopasto kukavico, ki se je spreletela iz ene robinije na drugo.

LITERATURA

BRUUN D., dr. C. KÖNIG, A. SINGER (1986): Die Vögel Deutschlands und Europas (1990); Stuttgart.

CRAMP, S. (ed.) (1985): The Birds of Western Palearctic, Vol. IV., Oxford University Press, Oxford.

GSTADER V. (1991): Häherkuckuck *Clamator*

glandarius in Nordtirol. Monticola 6: 188-189.

MATVEJEV, S. D., VASIĆ V. (1973): Catalogus Faunae Jugoslaviae, IV/3, Aves. Academia Scientiarum et Artium Slovenica, Ljubljana.

STIPČEVIĆ M. (1991): Šesto opazovanje afriške kukavice *Clamator glandarius* na Hrvaškem. Acrocephalus 48: 80-82.

STIPČEVIĆ, M. (1991): Čopasta kukavica *Clamator glandarius*, Acrocephalus 55:189.

POVZETEK

Dne 2. 5. 1992 je bila v Sečoveljskih solinah opazovana čopasta kukavica *Clamator glandarius*, kar je prvi znani podatek za Slovenijo in ga je potrdila tudi nacionalna Komisija za redkosti. Po vsej verjetnosti isti osebek je bil opazovan v Sečoveljskih solinah tudi 5. 5. 1992.

SUMMARY

On May 2nd, 1992, a Great Spotted Cuckoo *Clamator glandarius* was observed at the Sečovlje Salinas, which is the first known record from Slovenia, confirmed also by the national Rarities Committee. The same individual was most probably observed at the Salinas also on May 5th, 1992.

Luka Božič, Pintarjeva 16, 62000 Maribor

- Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije, Langusova 10, 61000 Ljubljana bi rado zaposlilo tajnika z organizacijskimi in komercialnimi sposobnostmi. Kandidat naj bi poznal strokovno problematiko in znal angleško in nemško.
- Prijave s kratkim življenjepisom in dokazilom o znanju tujih jezikov pošljite do 30. 8. 1993 na društveni naslov.

Kushirska izjava The Kushiro statement

Države podpisnice Konvencije o močvirjih, ki so mednarodnega pomena, zlasti kot prebivališča močvirskih ptic (t. i. Ramsarska konvencija) so na petem srečanju podpisnic, ki je potekalo med 9. in 16. junijem 1993 v mestu Kushiro na Japonskem sprejele sledečo resolucijo (RES. 5.1), t. i. Kushirsko izjavo, ki v svojem dodatku med drugim obvezuje podpisnice, da se v naslednjih treh letih prizadevajo za izvajanje naslednjih nalog:

1. Varstvo in management močvirij mednarodnega pomena

– priprava ustrezne nacionalne mreže Ramsarskih lokalitet;

– spremljanje stanja na teh lokalitetah in sprejem ustreznih ukrepov za vzdrževanje njihovih ekoloških značilnosti;

– priprava in uporaba ustreznih metodologij za njihovo upravljanje;

– revitalizacija degradiranih močvirij in kompenziranje izgubljenih močvirij.

2. Definiranje in izvajanje razvojnih aktivnosti, ki upoštevajo ustrezno rabo močvirij in promovirajo varstvo in razumno rabo močvirij

– razvoj nacionalne in regionalne politike v skladu s posebnimi navodili, sprejetimi na prejšnjem srečanju podpisnic v Montreauxu;

– gospodarjenje z močvirji v skladu s principi razumne rabe;

– upoštevanje funkcij in vrednosti močvirij pri načrtovanju nacionalne razvojne politike.

3. Spodbujanje mednarodnega sodelovanja pri razvojnih dejavnostih in gospodarjenju s skupnimi močvirskimi ekosistemi, vodnimi viri in vrstami

4. Informiranje javnosti o (Ramsarski) konvenciji in promocija njenih ciljev

– ozaveščanje ljudi o funkcijah in vrednosti močvirij;

– nudenje možnosti za izobraževanje kadrov na področjih, katerih poznavanje je nujno potrebno za varstvo močvirij;

– priprava učnih in informacijskih gradiv za promocijo Konvencije na regionalnem, nacionalnem in lokalnem nivoju.

Gornji zapis je grobi prevod skrajšane verzije omenjene resolucije.

Slovenija je notificirala Ramsarsko konvencijo novembra 1992.

Prevod: A. Sovinc

Kaj pravijo zgodovinski in sodobni viri o nekaterih redkih in vprašljivih gnezdkah Slovenije

What the historical and contemporary sources say about some rare and questionable breeders of Slovenia

Iztok GEISTER

UVOD

Poglobljeno branje zgodovinskih in sodobnih virov o redkih in vprašljivih gnezdkah Slovenije iz vrst ptic pevk (*Passeriformes*) zajema zvečine obdobje od sto do sto petdeset let. Presoja naj bi pokazala kontinuiteto ali diskontinuiteto opazovanj v pogledu verjetnosti gnezdenja obravnavanih vrst. Pri takšnem pristopu je treba najprej presoditi pričevalnost posameznih zgodovinskih virov.

Citirani zgodovinski avtorji predvsem Seidensacher (1864), Schiavuzzi (1883), Schulz (1890), Reiser (1925) in Bačar (1939), so sistematično ločili različne statuse obravnavanih vrst na ozemlju današnje Slovenije. Uporabljali so pojme stalnica (*Standvogel*, *specie stationata*), poletna vrsta (*Sommervogel*, *specie estiva*) ali gnezdilka (*Brutvogel*, *specie nidificante*).

Tega pa ni mogoče reči za Freyerjevo Favno (1842), saj vlada v njej glede tega nepopisna zmešnjava. Izrecno loči gnezdilke od negnezdik le v 11 primerih (v devetih uporabi besedo »gnezdi« in v treh besedo »živi«), selivke pa od neselivk v 26 primerih (vendar se tudi med njimi skriva kakšna gnezdilka). Zvečine na kratko opisuje le nahajališ-

če, pri čemer je le malokdaj jasno, ali gre pri tem za gnezditveno prebivališče (gnezditveni habitat), zadrževališče na preletu (refugij) ali prezimovališče (prezimovalni habitat). Takšna delitev je lepo vidna npr. pri navadnem kupčarju, katerega prvi del nahajališča »na sveže preoranih njivah« ustreza zadrževanju na preletu, drugi del nahajališča »poleti v gorah« pa gnezditvenemu habitatu oziroma bolje povedano gnezditvenemu zemljepisu. Kako problematično, čeprav z vidika opisa nahajališča osuplo korektno, je lahko takšno predstavljanje pri nas pojavljajočih se vrst, se pokaže na primer pri krivokljunih, kjer za malega piše »v smrekovih in jelovih gozdih« in za velikega »v borovem gozdu, npr. pri Idriji«. Seveda nobenega poznavalca takšna formulacija ne more zavesti do te mere, da bi napak presojal status tako redkega severnjaškega klateža, kot je pri nas sedaj in je bržkone bil tudi v preteklosti velik krivokljun. Toda kaj naj rečemo v primeru škrlatca, za katerega Freyer zapiše: »Bei Feistenberg in Unterkrain«, to je pri Gracerjevem turnu pri Hrastju pod Gorjanci, in v podkrepitev navede celo ime opazovalca, verjetneje pa pri-

nositelja žive ali ubite ptice (ne pa tudi datuma). Ko to vprašujemo, kajpak razmišljamo z zavestjo o današnji razširjenosti te vrste v Sloveniji.

Z vidika današnje gnezditvene ekologije najdemo pri Freyerju zelo vznemirljive opise nahajališč, kot npr. pri beli pastirici »na jezerih in bregovih rek«. Takšen opis lahko po današnji logiki velja le za zadrževališča ob selitvi, če pa velja za gnezditvena prebivališča, potem je s tem povedano to, da pred sto petdesetimi leti bela pastirica ni živela stran od voda, tako kot živi v prevladujoči meri danes. V primeru pribe delitev nahajališča v gnezditveno prebivališče »v močvirjih« in v zadrževališče ob selitvi »pri potovanjih tudi na njivah« razkriva vso statusno dinamiko te vrste, ki je zgodovinsko delitev napolnila s povsem novo vsebino, saj pribe danes gnezdi v Sloveniji predvsem po njivah.

Za razreševanje vprašanja, ali neka vrsta pri nas gnezdi ali ne, sta lahko odločilnega pomena kraj in datum opazovanja, kakorkoli opazovanje že razumemo. Freyer v ornitološkem delu Favne navaja en sam popoln konkreten podatek, pa še ta (za lopatasto govnačko *Stercorarius pomarina*) se ne nanaša na gnezditveno obdobje. Največkrat navede ali regijo ali kraj, letni čas ali mesec. Tudi Seidensacher (1864) je pri navajanju datumov kar precej pozabljiv, moti pa tudi to, da ne navaja v večini primerov niti približnega kraja opazovanja ali gnezditve, saj pojma, zaobseženega v naslovu »Ptice Celja«, ne moremo šteti niti za približno označitev kraja. V svojem zgodnejšem delu o

pticah v okolici Celja v letu 1863 (Seidensacher 1864 b), v katerem so opazovanja zelo izvirno razdeljena po mesecih, resda ne izpusti nobenega datuma, zato pa vse kraje dogajanja. Tudi Schiavuzzi (1883) očitno ni maral datumov, saj navaja predvsem datume Eggenhöfnerja, Nattererja, Washingtona in drugih bolj vestnih zapisovalcev. Videti je, da se je šele Reiser (1925) docela zavedal pomena navedbe kraja in datuma, saj ju pri svojih opažanjih dosledno uporablja.

Zelo zgovorna okoliščina za presojo kontinuitete ali diskontinuitete vprašljive vrste je tudi kritičen odnos mlajših zgodovinskih avtorjev do starejših, svojih predhodnikov. Za to si je prizadeval tako Schulz, ki je poskušal razrešiti marsikatero Freyerjevo uganko, kot tudi Reiser, ki je znal biti kritičen do svojega velikega vzornika Seidensacherja, pri čemer ne smemo spregledati, da je naslednika ločilo od prednika kar pol stoletja in več. A tudi do takšnih modifikacij je treba ostati kritičen. Tako je na primer Schulz (1890) Freyerjevo oznako za belovratega muharja »Gnezdi v drevesnih duplih. Notranjska.« citiral kot »Gnezdi na Notranjskem«. Če bi vse Freyerjeve navedbe nahajališč interpretirali na takšen način, bi za marsikatero vrsto dobili povsem nemogočo sliko njene razširjenosti. Seveda pa gre v primeru belovratega muharja po vsej verjetnosti za povsem korekten podatek.

Končno velja opozoriti, da se vsa opažanja do leta 1917 nanašajo na takratno avstro-ogrsko upravno-politično delitev slovenskega ozemlja na Kranjsko, Koro-

ško, Štajersko in Primorje. Tako Freyerjeva »Favna« pokriva področje Gorenjske, Dolenjske in Notranjske ter delno Koroške. Schiavuzzijevo »Gradivo« Istro, Kras do Senožeč, Vipavsko dolino in Goriško, Seidensacherjeve »Ptice Celja« celjsko okolico, Savinjsko dolino in Pohorje, Reiserjeve »Ptice Maribora« pa mariborsko okolico z Dravskim in Ptujskim poljem, Slovenske gorice in Pohorje.

LAŠKI ŠKRJANEC *Melanocorypha calandra*

Freyerjevo (1842) jedrnato, zato pa nič manj dvoumno izražanje: »Na Krasu«, ki dopušča vsakršno statusno razlago, je vendarle treba presojati glede na omejitve, ki jo je ponazarjala takratna deželna meja med Kranjsko in Primorjem in ki je potekala precej po severnem robu Krasa, tako da bi, upoštevajoč cestno povezavo, lahko rekli, brž nad Divačo. Erjavec (1870), ki kot jezikoslovec tako ozkih meja ni upošteval, pa je za laškega škrjanca zapisal, da je to ptica, »ki se včasih tudi izgubi v naše primorje«, pri čemer pa je verjetno še vedno mislil le na Kras. Zakaj za Schiavuzzija (1883), poznavalca priobalne ornitofavne, je ta vrsta stalnica: »Gnezdi v velikem številu na travnikih na območju Savudrije.« Glede razširjenosti v notranjosti pravi, »da jo najlaže najdemo v osrednjih predelih istrskega polotoka, na planotah, ki se raztezajo po vrhovih gora nad Piranom, pa komaj katero.« Iz tega lahko sklepamo, da je bila v višjih predelih, kot so denimo Šavrinska brda, precej redka. Težko je verjeti, da zatem celo stoletje o gnezditveni razširjenosti

te nekdanje tako pogoste vrste ni nobenega podatka. Šele 23. 5. 1987 je M. Gjerkeš (v pismu) opazoval laškega škrjanca na Bonifiki med Kopro in Ankaranom: »Samec je pel cel maj in junij. Možna je gnezditve.« Tu si moremo pomagati z zgodovinskim sporočilom Schiavuzzija (1842): »Najraje živi na terasah iz apnenca, najdemo ga pa tudi na lapornatih in peščenih tleh.« Bonifika je osušeno, morju iztrgano, precej peščeno zemljišče.

Zgolj kot zanimivost omenimo še Reiserjevo (1925) opombo: »Puff omenja za Maribor tudi vrsti *Alauda calandra* (ki ga imenuje kamenjasti škrjanec) in *Alauda nemorosa* = *Lullula arborea*. Pojav prvo imenovane vrste je iz podnebni in zoogeografskih razlogov preprosto nepojmljiv...«

KRATKOPRSTI ŠKRJANEC *Calandrella brachydactyla*

Od starejših avtorjev ga omenja edinole Schiavuzzi (1883), pa še on pravi, da ga na področju, kjer opazuje, ni videl. Eggenhöfner (1842) ga uvršča med vrste, ki gnezdi v okolici Trsta. Katalog ptic iz Tržaške okolice, zbranih v Mestnem muzeju, je leta 1842 izšel v časopisu Isis. v Cesarskem muzeju na Dunaju pa hranijo dva primerka kratkoprstega škrjanca s Primorja, ki ju je podaril H. I. Natterer. To sta samec iz Materije pri Kozini iz maja leta 1815 in samica iz Socerba iz junija istega leta. Kasnejših literarnih virov ni, pač pa Perco & Utmar (1987) navajata to vrsto kot gnezdilko kar v treh mejnih kvadrantih (10 × 10 km) na Krasu. Zaradi poznega datuma sta zanimivi tudi poro-

čili Kozine (1980), ki je 28. 4. 1978 v Jurjevici pri Ribnici opazoval jato 20 kratkoprstih škrjancev (»Na tleh so se oglašali kakor poljski škrjanci, vendar so bili videti precej manjši«) in Šereta (1982), ki je 22. 4. 1976 v Stožicah pri Ljubljani opazoval jato 10 osebkov. Zadrževanje v jati govori slej ko prej o selitvi.

MALA CIPA *Anthus pratensis*

Freyer (1842) jo najdeva »v močvirjih, na vlažnih, poplavljenih travnikih«. F. Kocbek, sicer malo znano ornitološko ime, eden izmed 186 stalnih poročevalcev Komiteju ornitoloških opazovališč v Avstro-ogrski, ki je izdajal obsežno vsakoletno ornitološko poročilo, šteje kot opazovalec iz Žalca leta 1890 malo cipo za poletno vrsto »Sommervogel« (Tschusi & Dalla-Torre 1890). Dne 27. 6. 1973 je Gregori (1985) na močvirnem travniku ob Cegonci pri Slovenski Bistrici poslušal petje samca male cipe, 17. 6. 1976 pa dva samca. Ker je v bližini pela tudi drevesna cipa, je zamenjava izključena (Gregori 1985). Sta pa »tega dne peli dve mali cipi tudi v Račah, in sicer v zamočvirjenem delu, poraščenem z ločkom, zahodno od ribnikov«. Tako se je uresničilo, kar je v bukvah ohranjeno: tako to, kar je zapisal Freyer, kot ono, česar nismo verjeli Kocbeku!

ŠPANSKI KUPČAR *Oenanthe hispanica*

Schiavuzzi (1883) v skladu s tedanjo taksonomijo razlikuje dve vrsti: *Saxicola stapazina*, danes bi mu rekli črnogri kupčar, in *Saxicola aurita*, ki bi ga nemara poimenovali bledogri kupčar.

Obe vrsti, danes podvrsti ene in iste vrste, sta takrat gnezdili v Primorju. Za črnogrlega kupčarja je Schiavuzzi zapisal, da »pogosto prihaja na višave gričev na ozemlju Pirana, kakršna sta Kaštel in Savudrija, kaj šele na ozemlju Tržiča do vznožja Krasa, kjer gnezdi med razpokami skal in v razvalinah«. Za bledogrlega kupčarja pa pravi, da je od svojega rodu ta vrsta najmanj pogosta, vendar gnezdi na našem ozemlju, kamor prihaja prve dni aprila in odhaja septembra. Perco & Utmar (1987) navajata španskega kupčarja kot gnezdilca v enem izmed mejnih kvadrantov (10 / 10 km) na Krasu. Opazovanje tandema Kmecl & Rižner 5. 4. 1992 v Gornjem jezeru ob Cerkniškem jezeru je zanimivo, zaradi morebitne zveze z opazovanjem na Babnem polju, ko je kolega D. Šere 18. 6. 1985 za hip videl španskega kupčarja. Med pisanjem tega prispevka je prišel na dan še en podatek: 18. 5. 1965 je bil par teh kupčarjev opazovan v Malošču na Krasu (J. Gregori, Seznam redkih vrst ptic Slovenije 1993).

MODRI SLAVEC *Luscinia svecica*

Najprej nekaj besed o imenu. Freyer (1842) jo imenuje plava tašica, kar je najbrž zapis narečnega »Tašca« (pri čemer je zanimivo, da *E. rubeculo* imenuje rumena tašica, kar je takrat pomenilo rdeča), Schulz (1990) pa modra tašica (rumena je medtem postala »rdeča«). Ponebšek (1912), ki je imel več občutka za jezik, jo imenuje višnjeva taščica. Sam sem jo, zahtevajoč doslednejše izražanje in glede na to, da po veljavni taksonomiji pripada rodu slav-

cev, imenoval modri slavec (Geister 1980). Če pa bi hoteli združiti pravilno z lepim, bi se ptica najbrž morala imenovati višnjevi slavec. Višnjev namreč pomeni nebesno moder.

Freyer (1842) je za to vrsto zapisal v že znanem slogu: »V grmovju ob vodah« in dodal »redko«. Razveseljivejša je Schulzeva (1890) opredelitev: »Redkejša poletna ptica; pride okrog 25. marca do začetka aprila in se v avgustu odseli.« Dokaza za gnezditve ne najdemo niti pri Reiserju (1925), ki to odkrito obžaluje: »Nekdanji lovni posestnik Pichler starejši mi je zagotovil, da se višnjeva taščica v močvirnih predelih ob Dravi vsako leto ne pojavlja le ob selitvi, temveč da posamezni pari celo gnezdiyo. Podatek, ki ga je dandanašnji zelo težko preveriti. Tako on kot tudi preparator Zavesky sta kot priljubljeno počivališče višnjeve taščice označila Črno mlako na levem bregu Drave pri Dupleku.« Bačar (1939) jo spet imenuje modra taščica, nameni pa ji en sam stavek: »Pri nas se pojavijo v redkih primerkih konec aprila in že v septembru odletijo v zimovališča«. Navedba konec aprila, tako po Schulzevem in danes znanih podatkih za prelet, kasni za en mesec, kajti gnezditveno prebivanje se nanaša na srednjeevropsko podvrsto *L. s. cyanecula* in ne na skandinavsko podvrsto *L. s. svecica*, ki se seli skozi naše kraje mesec dni kasneje.

Ivan Šašelj, župnik iz Adlešičev v Beli krajini, je svoja poročila o opazovanju višnjeve taščice sprva pošiljal kustosu Deželnega muzeja v Ljubljani, dr. Gvidonu Sajovicu – ta jih je vpletal v svoja, danes znamenita poročila Iz ptič-

jega življenja na Kranjskem, objavljena v Carnioli (od 1909 do 1919 s presledki) – kasneje pa jih je samostojno objavil v Lovcu (1922 in od 1926 do 1941). Tako v poročilih iz Bele krajine kot z Dolenjskega, službeno je bil medtem premeščen v Št. Lovrenc ob Temenici na Dolenjskem, popisuje višnjevo taščico v tako atipičnem, da celo nemogočem habitatu, da je več kot očitno, kako je imel v mislih neko povsem drugo ptico. Katero, bom skušal pojasniti v posebnem prispevku, ki ga pripravljam.

Dolinar (1951), ki je opisoval ptice Savinjske doline na dokaj nenavaden, v dobesednem pomenu malomaren način, omenja tudi gnezdenje modre taščice: »Rjavi srakoper je zelo pogost. V številu sem jih samo lani opazil nekaj manj. Gnezd jim nihče ne razdira. Dokler še ne vali en teden, zapusti jajca takoj, ako jih le malo premešamo. Včasih niti tega ni treba, da le najdemo gnezdo in srakoperja prepodimo, že ni gotovo, da bo valil dalje. (Takšno občutljivost sem našel še pri modri taščici.)« Ob teh lahkotnih besedah obnemimo.

POVODNA TRSTNICA *Acrocephalus paludicola*

Povodno trstnico prištevamo med tako imenovane pričakovane gnezdilke (Geister 1989), saj leži Slovenija med dvema deloma njenega gnezditvenega areala. Schiavuzzi (1883) jo opisuje kot stalno gnezdilko na ozemlju Tržiča (Monfalcone). Freyer (1842) učinkuje s podatkom o živalskem vrtu kot nahajališču blagohotno, sicer pa bolj na sploh navaja »trstično mlako«. Sicer je glede imena te trstnice pri starejših avtorjih

nekaj zmede: Freyer jo imenuje prvodna, Schulz lisasta (s tem da ni jasno, katero je s tem imenom imel v mislih Freyer). Kakorkoli že, Bačar (1939) jo imenuje ostrična trstnica in ima o njej tole presenetljivo mnenje: »Pri nas jo najdemo na Cerkniškem jezeru in morda drugod. Julija sem jo že videl na Ljubljanskem barju, letos junija pa v Savinjski dolini ob Bolski.« Glede na to, da je Bačar, kot piše, na Barju in Cerkniškem jezeru našel gnezda bičje trstnice *A. schoenobaenus*, smemo sklepati, da je vrsti dobro ločil.

TAŠČIČNA PENICA *Sylvia cantillans*

Na podlagi dveh ubitih primerkov iz spomladanskega obdobja (april) in enega iz jesenskega obdobja (avgust), ki jih je prejel ali videl v muzeju Eggenhöffner, se Schiavuzzi (1883) ni mogel odločiti, ali naj to penico uvrsti med gnezdilke ali selivke. Nagibam se k temu, pravi, da bi jo uvrstil med selivke. To mnenje je pravzaprav obveljalo vse do leta 1980, ko sem nedaleč od ceste Šmarje-Koštabona 4. in 21. 6. poslušal pojočega samca v gradnu (Geister 1980). V rokopisu dr. Matvejeva iz leta 1981 je navedeno tudi opazovanje te vrste nad Portorožem dne 12. 5. 1966. V rokopisu Tometa iz leta 1990 pa je D. Šere opazoval pojočega samca ob železniški progi blizu Prešnice. Kasneje se je izkazalo, da je J. Gregori že 19. 5. 1976 v grmovju na kraškem travniku v Koritnicah poslušal agresivno petje samca te vrste (Seznam redkih vrst ptic Slovenije 1993). Perco & Utmar (1987) navajata taščično penico kot verjetno gnezdilko v vseh treh mejnih kvadrantih

na Sežansko Komenskem (Tržaškem) krasu v letih 1983–87. Vsa druga pojavljanja v Sloveniji so bila v gnezditveno neprimernem okolju.

ŽAMETNA PENICA *Sylvia melanocephala*

Eggenhöffner (1842) uvršča to sredozemsko penico v svojem znamenitem spisku med redke preletne ptice. Schiavuzzi (1883) ni bil te sreče, da bi jo videl. Šele v petdesetih letih našega stoletja so s pojavljanjem in razraščanjem žuke *Spartium junceum* v koprskem primorju nastale za to sicer v makiji živečo vrsto ugodne razmere za njeno naselitev. Dr. Matvejev navaja v svojem rokopisu, da je 12. 5. 1966 poleg žalobne sinice in taščične penice opazoval tega dne nad Portorožem tudi žametno penico, kar mu rad verjamem, saj je žuke tam veliko. Prvi podatek za Slovenijo je v tem stoletju Gregorijev, ki je žametno penico 13. 3. 1975 opazoval na cvetoči breskvi v Sečovljah (Gregori 1976).

Dne 14. 6. 1979 je samec prepeval v žukinem grmišču ob Cesti Izola-Šmarje, na istem mestu leto dni kasneje (7. 7. 1980), 19. 5. 1980 pa v žukinem grmišču v Ankaranu (Geister 1980). Grošelj (1982) omenja, da žametna penica gnezdi tudi na Krasu, sicer pa navaja več spomladanskih opazovanj iz doline Idrijce (1975, 1977 in 1981), in to v obdobju, ko ta vrsta že gnezdi. Ker so bile ptice največkrat opazovane ob poslabšanju vremena in ohladitvah, ki so sledile prejšnim že toplim obdobjem, si to razlaga s tem, da so temperature v notranjosti lahko znatno višje kot v pri-

morju, zaradi česar se najbrž žametne penice napotijo v notranjost. Z vidika širjenja areala je zelo zanimivo zadrževanje v Vipavski dolini, kjer je Grošelj (1983) 27. 2. 1977 opazoval samca. V zelo toplih zgodnjepomladanskih dnevih, kot je bil 24. marca leta 1974 in 1977, se žametna penica izgubi celo do Ljubljane (Šere 1978).

SVETLOOKA PENICA *Sylvia hortensis*

Schiavuzzi (1883) je glede gnezdenja te vrste penice povsem brez dvomov, saj zanjo pravi, da je »poletna vrsta, gnezdilka, posebno pogosta na gorah piranskega ozemlja. Pride v drugi polovici aprila in odide v prvi polovici septembra. Po njenem zvonkem in gromkem petju se zlahka loči od drugih penic«. Zatem vse do leta 1976 o svetlooki penici v literaturi, nanašajoči se na ozemlje Slovenije, ni mogoče prebrati ničesar. Takrat pa je J. Gregori v Proteusu objavil tale zapis o opazovanju ptic v Ospu: »Neutrudni pevci so tudi kratkokrili vrtniki *Hippolais polyglotta* in razne penice, ki nam bodo v Ospu pripravile presenečenje. Če se bomo potrudili in jih skušali tudi videti, se nam bo mogoče posrečilo, da bomo zagledali penico, ki je po postavi precej bolj zajetna od nam do sedaj poznanih: glave ne pokriva samo črna 'kapica' kot pri črnoglavki, ampak je glava temna tudi pod očesom, ter se zato temna barva ostro loči od svetlega grla. Šarenica očesa je svetlo rumena in močno vpadljiva. To je svetlooka penica *Sylvia hortensis*, za katero imamo v Sloveniji prav skromne podatke.« (Gregori 1976) J. Gregori v tem zapisu nikjer ne

pravi, da je to penico v Ospu videl, temveč samo dopušča možnost, da bi jo kdorkoli lahko videl. Osapsko steno je obiskal 23. 4. in 21. 5. 1975 (Gregori 1976). Perco & Utmar (1987) navajata svetlooko penico v treh mejnih kvadrantih, v dveh kot možno in v enem, sežanskem, kot potrjeno gnezdilko za obdobje 1983-87.

ČRNOGLAVI MUHAR *Ficedula hypoleuca*

Muharji so približno tako kot trstnice že od vsega začetka burili duhove sedanje generacije slovenskih ornitologov. Nemalo zaslug za vznemirjenje gre pripisati Krečič-Šušteršičevemu priročniku »Ptice Slovenije«, ki je brez dvoma veljal za »Sveto pismo« slovenske ornitologije skoraj dve desetletji in v katerem najdemo še danes marsikatero presenetljivo trditev, kakršna je tudi ta o črnoglavem muharju: »Pri nas je manj pogosten in neenakomerno porazdeljen.«

Schiavuzzi (1883) nam je o črnoglavem muharju zapustil tole: »Ptica, ki ne prihaja v vseh letih, kadar pa, se to zgodi od 19. ali 20. aprila do 1. maja. Ustavi se za nekaj dni in včasih gnezdi: to sklepam po tem, ker sem jih videl v mesecih juniju in avgustu.

Eggenhöffner (1842) ga uvršča med ptice, ki gnezdiijo na Tržaškem. Sliši se komaj verjetno. Pač pa je Seidensacher (1860) v okolici Novega mesta 26. 5. 1859 opazoval gnezdenje: »Godni mladiči, 7 po številu, visoko v hrastu: domneval sem, da bom našel še jajca in sem istega dne našel še eno gnezdo z mladiči.« Glede na to, da je 21. 4. istega

leta opazoval belovratega muharja (Seidensacher 1860), bi pričakovali, da je dobro ločil podobni si sorodni vrsti.

Toda dve leti po objavi članka *Erscheinungen in der Vogelwelt bei Neustadt in Krain* v *Journal für Ornithologie* je v *Verhandlungen der k.k. zool. botan. Gesellschaft in Wien* objavil prispevek z naslovom *Mitteilungen über das Brüten mehrerer Vogel der Steiermark*, v katerem pravi, da je leta 1859 našel operjene mladiče belovratega muharja že 26. 5. Iz besedila izhaja, da je bilo to pri Novem mestu, kjer pa te vrste v zapisu iz leta 1860 ne omenja kot gnezdilke, pač pa govori, da je tega dne našel mladiče črnoglavega muharja. Po tem lahko sklepamo, da je tako popravil svojo zmoto, četudi je ni izrecno priznal.

Sledi skoraj stoletno obdobje, ko v literaturi ne moremo najti prav nobenega uporabnega podatka. Šele 2. 6. 1973 je D. Šere na visokem barju Šijec na Pokljuki (1200 m) opazoval na vrhu ruševja sedečega samca črnoglavega muharja in pripisal: »Glede na datum opazovanja, biotop in da v sosednji Avstriji že gnezdi, dopuščam možnost, da bi črnoglavi muhar lahko gnezdil na Pokljuki.« (Šere 1981) Gregori (1977) pa črnoglavega muharja na podlagi zapisa »V sadovnjaku v Podkorenu je 22. 5. 1974 samica večkrat sedala k vhodu v valilnico, vendar noter ni šla« opredeli v oklepaju kot nerednega gnezdilca, kar je bržkone nekoliko preuranjeno, saj je šlo prejkone le za zapozneno selivko. Po mnenju D. Šereta preletniki večkrat poizvedujejo po duplih, kar je opazil že tudi Seidensacher (1862) pri belovratem muharju. A. Dolinšek je na Igu

pri Ljubljani od 29. 4. do 23. 6. 1979 opazoval par črnoglavih muharjev, ki sta se vedla razburjeno in tako kot se vedejo ptice s starševskimi skrbmi. Opazoval ju je v vaškem sadovnjaku. (Dolinšek in lit.) O podobnem dolgem zadrževanju samca in samice je leta 1984 poročal tudi M. Gjerkeš iz Ankara: »Opazoval sem ju več kot mesec dni (od 16. 4.). Tako sem med opazovanjem naletel na še enega samca. Najprej sem pomislil, da gre za prvo ptico, a sem kasneje prisostvoval, na moje veliko presenečenje, območnemu spopadu dveh samcev črnoglavega muharja. Ptici sem kasneje vedno manj videval, dokler ju proti koncu maja nisem izgubil.« Mislím, da je opis tega zadrževanja črnoglavega muharja v primorju povsem primerljiv s Shiovuzzijevimi opažanji in nemara tudi pojasnjuje Eggenhöffnerjevo ugotovitev.

O gnezdenju črnoglavega muharja v letih 1970 do 1980 v Dobrovniškem gozdu pri Lendavi je poročal Nemesszeghy (1986). Podatek mu je dal Š. Lainščak, ki mi je v pismu leta 1989 dogodek takole pojasnil: »Pri pregledu mojih zapiskov imam v vsakem letu zapisano tudi gnezdenje črnoglavega muharja, kar je vprašljivo, ker je vsaj za mene po gnezdu, jajcih, številu in barvi jajc, mladičih, nemogoče ločiti belovratega in črnoglavega muharja. Osebno verjamem tudi v možnost križanja obeh vrst in s tem obstoj mešancev. Za mene je dokaz, da gnezdi črnoglavi muhar pri nas, zapis iz leta 1979: ob pregledu valilnic v mešanem hrastovem gozdu v predelu Črni log, sem našel valilnico (dno dimenzije 13×13 cm, izletna luknja

3,5 cm), napolnjeno z gnezdrom in jajci poljskega vrabca, pod tem pa gnezdo in 5 jajc ter ubitega muharja – samčka, ki je bil sigurno črnoglav, ker sem ga imel v roki in ni imel značilnega belega pasu na vratu, pa tudi po perutih je bil črn z majhno belo liso. Ločitev obeh vrst po značilnem muharjevem klicu je za mene prezahtevna, pa osebno kljub temu verjamem v gnezdenje črnoglavega muharja pri nas, predvsem v nižinskih listnatih gozdovih. Mislim, da je problem obeh muharjev pri nas v tem, da sta zelo malo časa pri nas, valita le enkrat na leto in nas v juniju že zapustita, ter nam tako puščata zelo malo časa za opazovanje, tako da smo običajno prepozni.«

ŽALOBNA SINICA *Parus lugubris*

Mestni muzej v Trstu hrani za zgodovino naših gnezdilk zelo pomemben dokument – rokopis F. Eggenhöffnerja z naslovom »Ptice, ki gnezdiijo v gozdih Lipice« z letnico 1842. Schiavuzzi (1883) je v Istri ni našel, čeprav bi po Saviju (*Ornitologia italiana*) ta vrsta morala biti tam vsakdanja. Kakor poroča Valle (1885), je primerek mladega samca iz Materije z dne 21. 5. 1808 J. N. Natterer podaril zbirki Cesarskega muzeja na Dunaju. Od istega avtorja tudi izvemo, da mu je preparator Marinelli zagotovil, da je dobil mlade sinice vrst *P. palustris* in *P. lugubris* iz tržaške okolice. Dne 26. 11. 1981 mi je dr. Matvejev izročil rokopis z naslovom Iz komisije za redkosti, kjer navaja, da je opazoval to vrsto 12. 5. 1966 v Portorožu. Za gnezditvev pomembnih okoliščin ne navaja. Dne 20. 6. 1980 sem

opazoval dva para sinic v hrastovi hosti pod Kubedom (Geister 1980).

VELIKI SRAKOPER *Lanius excubitor*

Po Eggenhöffnerju (1842) naj bi gnezdil v okolici Trsta (Schiavuzzi 1883), Freyerjev (1842) »gnezdi na drevju« je mogoče brati na dva načina: kot splošno formulacijo iz gnezditvene biologije ali pa kot splošen favnistični podatek za Kranjsko. Bolj dorečeno se je izrazil Erjavec (1870), rekoč: »Prebiva po hostah in tudi po vrtilih ter ostane tudi pozimi pri nas.« S tem pa ptico, ki je danes znana kot izrazit zimski gost, šteje kratkomalo za stalnico. Gnezditvene dvome je razpršil Seidensacher (1864), ko je zapisal: »Po vsi priliki gnezdi pri nas redko; dozday sem samo enkrat uspel najti gnezdo te ptice s štirimi jajci.« Z današnjega zornega kota je nerazumljivo, da ob tem ni navedel kraja in datuma najdbe. Zagato je vsaj nekoliko omilil Reiser (1925), ko je, najverjetneje po zaslugi korespondence, dogodek takole pojasnil: »Nobenega dokaza ni, da bi tako imenovana 'suhljata sraka' *Sperrelster* kdaj gnezdila v okolici Maribora. Tudi (Seidensacher) nas je lahko v okolici Celja po dolgih letih tamkajšnega opazovanja in zbiranja (šestletnega, op. I. G.) napotil na en sam pripetljaj, ko je v juniju 1858 prejel leglo s štirimi jajci.« Reiserjevo pojasnilo daje slutiti, da Seidensacher ni sam našel tega gnezda, čeprav je tako zapisal. Kakorkoli že, ta kombinirani podatek ostaja edini dokaz za gnezdenje velikega srakoperja pri nas. Schulz (1890) je vse dotedanje namige in spoznanja formuliral na znanstveno običa-

jen način: »Poletna ptica; pride v začetku maja in odide proti koncu avgusta.« Da pa je bila favnistična pregrada med Kranjsko in Štajersko precej močna, dokazuje njegov dostavek: »Posamezni primerki so bili opazovani tudi že v decembru.« Vendar je Seidenscher (1864) glede tega jasnejši: »...pojavlja se redno jeseni od oktobra dalje in prezimuje.« Temperaturo je zopet dvignil Šašelj (1934) petinsedemdeset let kasneje: »30. julija 1933 sem videl pod Korenitko (pri Trebnjem, op. I. G.) velikega srakoperja, ki so pri nas prav redki.« Nemara se je ravno na ta podatek oslonil Bačar (1939), ko je med Brehmov prevod vrnil stavek: »Pri nas gnezdi morda v okolici Novega mesta«, čeprav glede na njegovo novomeško poreklo ni izključeno, da ni poznal še kakega drugega podatka. To pa še ni vse. Dne 6. maja 1946 je Ivan Hribar videl velikega srakoperja pri Murskem središču, »13. junija pa tov. Kralj enega v Dolgi vasi. Če gnezdi v tukajšni okolici, kljub skrbnemu poizvedovanju nisem mogel ugotoviti.« (Hribar 1947) Ko pa je bil kot učitelj zatem prestavljen v Podgorje pri Slovenj Gradcu, je v ornitološki kroniki za leto 1956 zapisal: »... tov. Ivo Rogina pa mi je pravil, da je 17. junija dopoldne videl velikega srakoperja na drevesu zunaj Podgorja, blizu Lojza. Iz tega bi lahko sklepal, da gnezdi veliki srakoper nekje v okolici; to bo treba letos dognati.« (Hribar 1957) Toda pri tem je ostalo. Tako je hotela usoda, morda tudi veliki srakoper. Seveda je danes nemogoče ugotavljati, ali je imenovani Rogina poznal črnočelega srakoperja *L. minor*, s katerim bi ga

lahko zamenjal. Pač pa o tem ne more biti dvoma, kar zadeva učitelja Ivana Hribarja, ki v poročilu, v katerem piše o velikem srakoperju, zapiše tudi tole: »Črnočelega srakoperja sem opazoval 12. maja pri Dolenji Bistrici, isti dan popoldan pa dva pri Hotizi. Pozneje sem jih večkrat opazoval. Po 15. avgustu jih nisem več videl.«

ROŽASTI ŠKOREC *Pastor roseus*

Za Schiavuzzija (1883) je rožasti škorec majski preletnik. »Vsako leto se ne seli, kadar pa se, se priklati v jatah od 15 do 20 osebkov, zadržujoč se tri ali štiri dni. 30. maja 1882 se je 12 osebkov pojavilo v Savudriji, kjer se je jata zadrževala tri dni.« Takrat je Schiavuzzi kot sam pravi, pričel verjeti, da je vrsta nekoč gnezdila na območju Kaštela. Njegovo prepričanje temelji tako kot prepričanje grofa A. P. Ninnija, ki to vrsto uvršča med gnezdilke Benečije, na pripetljaju iz leta 1875, ko se je jata rožastih škorcev ustalila v Villafranci in med 5. junijem in 10. julijem zalegla nov rod (Schiavuzzi 1883). Sajovic (1912) poroča, da se je »večja jata rožastih škorcev mudila meseca majnika nekaj časa v Vipavi«. Dne 20. 6. 1988 je v večernih urah posedala jata teh ptic po vrhovih topolov v parku mladinskega okrevališča na Debelem rtiču. Gjerkeš (1990), ki jih je opazoval, je še zapisal: »Naštel sem okoli 30 ptic. (vsaj pol je bilo mladostnih osebkov), ki so živahno čebljale.« Kot je moč razbrati iz opisa, je bila jata oblikovana že po gnezdenju, tako kot jata iz Savudrije leta 1882, iz katere je bil ubit mlad samec (Schiavuzzi 1883).

Dne 29. 5. 1975 sta Lili in Uroš Krek opazovala približno 10 osebkov v Lescah na Gorenjskem (Šere 1983). Od 26. 5. do 29. 5. 1983 sta A. Knavs in D. Šere opazovala 3 osebkove, ki so se hranili z ravno dozorelimi češnjami ob Tržaški cesti v Ljubljani. Na osnovi treh znanih majskih datumov (v Vipavi, Lescah in Ljubljani) Šere domneva, da »bi bilo potrebno posvetiti več pozornosti prvim dozorelim češnjam«, če bi hoteli priti do novih podatkov o pojavljanju te vrste v Sloveniji. In res, rožasti škorci so konec maja leta 1989 spet obirali češnje v Sloveniji, tokrat na Vrhniku. Kot poroča Grošelj (1990), sta bila dva ustreljena in oddana v gatenje. Bila sta v jati z navadnimi škorcji, ki so tokrat s prvim gnezdenjem po vsej verjetnosti že opravili. Še bolj zanimivo in vznemirljivo, da ne rečem gnezditveno sumljivo, pa je bilo vedenje ustreljenega samca, ki je po pripovedovanju očividca pel in pri tem potresaval s perutmi. Nedvomno se tako vede svatovsko razpoložen samec. Iz zapisa ni jasno, ali je bil drugi ustreljeni osebek morda samica.

O poskusu gnezditve rožastega škorca leta 1973 v Dobrovniškem gozdu v bližini Lendave poroča leta 1986 Nemesszeghy. Štefan Lainščak mi je o tem leta 1989 poročal v pismu »Poizkus gnezdenja rožastega škorca leta 1973 v Dobrovniškem gozdu (Ginjevec) v nekoliko večji valilnici (dno 16×16 cm, premer izletne luknje 5 cm) za mene ni sporen, ker se rožastega škorca z značilno čopko na glavi ne da zamenjati. Ker sem zaradi pomembnosti valilnico večkrat obiskoval, je gnezdenje opustil (mogoče tudi iz drugih razlogov), v gne-

zdu pa pustil 2 jajci, modrikasti, v premerbi 30×22 mm.«

PINOŽA *Fringilla montifringilla*

Prav neverjetno je, kako se nekatere najbolj neverjetne Freyerjeve formulacije lahko nenadoma izkažejo za resnične. Za pinožo je leta 1842 zapisal: »V debelejših gozdih, prihaja le pozimi v nižino.« Schulz (1890) ga sprva imenuje klatež v višjih gorskih gozdovih, kasneje (1895) pa gnezdilec, prav tako v višjih gorskih gozdovih. Leta 1983 je P. Grošelj od 4. do 12. julija v različnih dnevih večkrat slišal peti svatovsko obarvanega samca pinože na Sivki (1006 m) nad zaselkom Mrzli vrh nad Idrijo. Dva-krat je samca videl celo s hrano v kljunu (zelenimi gosenicami). Dne 17. 7. pa je opazoval tudi samico (Grošelj 1983). Kljub zadržanemu naslovu pri objavi – »Pinoža *Fringilla montifringilla* – novi, domnevni gnezdilec Slovenije« – lahko to odkritje štejem po pravilih, ki veljajo za ornitološki atlas za potrjeno gnezditvev! Sicer pa se je kmalu zatem nabralo še nekaj dragocenih podatkov o domnevni gnezditvi, ki jih je zbral D. Šere: 4. in 5. 7. 1986 je bil na Planini Duplje pri Krnskem jezeru (1370 m) opazovan pojoč, svatovsko obarvan samec pinože in 9. 8. 1986 osebek te vrste v Tamarju (1108 m) (Šere 1990) ter 30. 4. 1990 dva samca in ena samica na Mali Planini v Kamniških Alpah (Šere 1990), podatek, ki bi prav tako utegnil biti gnezditveno sumljiv.

LITERATURA

BAČAR, R. (1939): Brehm. Življenje živali. Priredil R. Bačar. Umetniška propaganda Ljubljana.

- BENUSSI, E. (1983): Contributo all studio dell'ornitofauna nidificante nella provincia di Trieste. Estratto dagli Atti del Museo Civico di Storia Naturale Trieste. Vol. XXXIV, Fasc. 3 N. 7.
- DOLINAR, I. (1951): Ptiči v območju Savinjske doline pred 45 leti in danes. *Lovec* 35: 215.
- EGGENHÖFFNER, (1842): Vögel um Triest. *Isis*: 297.
- ERJAVEC, F. (1870): Domače in tuje živali v podobah. II. Ptice. Celovec.
- FREYER, H. (1842): Fauna der in Krain bekannten Säugethiere, Vögel, Reptilien und Fische. Laibach.
- GEISTER, I. (1980): Problematika slovenskih ptičjih imen. *Acrocephalus* 3: 37-38.
- GEISTER, I. (1980 a): Žametna penica *Sylvia melanocephala*. *Acrocephalus* 4: 60.
- GEISTER, I. (1980 b): Taščična penica *Sylvia cantillans*. *Acrocephalus* 4: 60.
- GEISTER, I. (1980 c): Žalobna sinica *Parus lugubris*. *Acrocephalus* 4: 61.
- GEISTER, I. (1990): Pričakovane in nepričakovane gnezdilke Slovenije. *Acrocephalus* 43-44: 18-23.
- GJERKEŠ, M. (1984): Ankaran. Poročila od koderkoli. *Acrocephalus* 21: 51.
- GJERKEŠ, M. (1990): Rožasti škorec *Sturnus roseus*. *Acrocephalus* 46: 114.
- GREGORI, J. (1976): Ornitološki izlet v Osp. *Proteus* 7: 275-279.
- GREGORI, J. (1977): Ekološki in favnistični pregled ptičev severozahodne Slovenije. *Larus*. 29-30: 33-81.
- GREGORI, J. (1977): Okvirni ekološki in favnistični pregled ptičev Sečoveljskih solin. *Varstvo narave* 9: 81-102.
- GROŠELJ, P. (1982): Nekaj opažanj žametne penice *Sylvia melanocephala*. *Acrocephalus* 11-12: 22-23.
- GROŠELJ, P. (1982): Nekaj opažanj žametne penice *Sylvia melanocephala*. *Acrocephalus* 11-12: 22-23.
- GROŠELJ, P. (1983): Pinoža *Fringilla montifringilla* - novi domnevni gnezdilec Slovenije. *Acrocephalus* 17-18: 56-58.
- GROŠELJ, P. (1990): Rožnati škorec *Sturnus roseus*. *Acrocephalus* 46: 114.
- HRIBAR, I. (1947): Zapisi o opazovanju ptic v prvem polletju 1946 v Lendavi in okolici. *Lovec* 30: 175-176.
- HRIBAR, I. (1957): Ornitološki zapiski za Podgorje pri Slovenj Gradcu za leto 1956. *Lovec* 41.
- KMECL, P. & RIŽNER (1992): Opazovanje španskega kupčarja *Oenanthe hispanica* ob Cerkniškem jezeru. *Acrocephalus* 55: 176-178.
- KOZINA, M. (1990): Kratkoprsti škrijanec *Calandrella brachdactyla*. *Acrocephalus* 2: 33.
- KREČIČ, I. & ŠUŠTERŠIČ (1963): Ptice Slovenije. Državna založba Slovenije. Ljubljana.
- MATVEJEV, D. S. & F. VASIČ (1977): Prve dopune i korekcije za Catalogus faunae Jugoslaviae-Aves. *Larus* 29-30: 123-136.
- NEMESSEGHY, L. (1986): Črna jelša v Prekmurju. Pomurska založba. Murska Sobota. Str. 30.
- PERCO, F. & P. UTMAR (1987): L'Avifauna delle province di Trieste e Gorizia, fino all'Isonzo. *biogeographia* XII: 801-843.
- PONEBŠEK, J. (1912): Višnjeva taščica. *Lovec*: 15.
- PLAZ v.J. (1892): Über einige um Freudenau bei Radkersburg in Steiermark vorkommende Vögel. *Ornithologische Monatschrift*: 69.
- REISER, O. (1925): Die Vögel von Marburg an der Drau. *Naturwissenschaftlichen Verein in Steiermark*. Graz.
- SAJOVIC, G. (1912): Ornitologične beležke za Kranjsko leta 1911. *Carniola* 1912: 130.
- SAJOVIC, G. (1917): Ornitologični zapiski za Kranjsko v letih 1914 do 1916. *Carniola* 1917: 93.
- SCHIAVUZZI, B. (1883): Materiali per un'avifauna del territorio di Trieste fino a Monfalcone e dell'Istria. Estratto dal Bolletino della Società adriatica di scienze naturali in Trieste. Vol. IX.
- SCHOLLMAYER, ... (1891): Beiträge zur Ornithologie Krains. Separatdruck aus *Ornithologisches Jahrbuch* II. Jahrgang, 3. Heft. Wien.
- SCHULZ, F. (1890): Verzeichnis der bisher in Krain beobachteten Vögel. Laibach.
- SCHULZ, F. (1895): Verzeichniss der in Krain beobachteten Vögel vom Jahre 1890-1895. Mitteilungen des Ornithologischen Vereines in Wien. XIX Jahrgang.
- SEIDENSACHER, E. (1860): Erscheinungen in der Vogelwelt bei Neustadtl in Krain. *Journal für Ornithologie*. Casel. S VIII: 311-319.
- SEIDENSACHER, E. (1862): Mittheilungen über das Brüten mehrerer Vogel der Steiermark. Verhandlungen der k.k. zool. botan. Gesellschaft in Wien. Bd. XII: 787-794.
- SEIDENSACHER, E. (1864): Beobachtungen in der Vogelwelt gemacht in der Umgegend von Cilli in Steiermark im Jahre 1863. *Verhandlungen*

der k.k. zool. botan. Gesellschaft in Wien. Bd. XIV.: 85-92.

SEIDENSACHER, E. (1862 a): Die Vögel von Cilli. Mitt. naturwiss. Verein Steirmark 2: 57-90.

ŠAŠELJ, I. (1922): Ornitološki zapiski za Belo krajino. Lovec 11.

ŠAŠELJ, I. (1926-1941): Ornitološki zapiski za Št. Lovrenc ob Temenici na Dolenjskem in njegovo okolico. Lovec 15-29.

ŠERE, D. (1978): Žametna penica v Sloveniji. Proteus 41: 43-44.

ŠERE, D. (1982): Črnoglavi muhar *Ficedula hypoleuca*. Acrocephalus 8-9: 43.

ŠERE, D. (1982 a): Ptiči Stožic pri Ljubljani 1972-1982. - Favnišični pregled, obročkanje in najdbe. Acrocephalus 13-14.

ŠERE, D. (1986): Novi podatki o možnem gnezdenju pinože *Fringilla montifringilla* v Sloveniji. Acrocephalus 29: 33.

TSCHUSI v.V. & K.v. DALLA-TORRE (1890): VI: Jahresbericht (1887) aus Österreich-Ungarn. Ornith. I: 67.

VALLE, A. (1885): Note ornitologiche. Estrato dal Bolettino della Società adriatica di scienze naturali in Trieste. Vol. IX.

Rokopisi:

Dr. S. D. Matvejev: Iz komisije za retkosti (1981)

D. Tome: Poročilo opazovanja ptic na Kraškem robu (IBU) (1990)

ZAHVALE

Za kritični pregled rokopisa se zahvaljujem D. Šeretu in A. Sovincu. Za dragocene pismene informacije M. Gjerkešu in Š. Lainščaku, enako dr. S. D. Matvejevu in D. Tometu za rokopisne informacije. Za pomoč pri iskanju zgodovinskih virov se zahvaljujem H. Kutzenbergerju, J. Brandnerju, dr. P. Sacklu, F. Janžekoviču, J. Gregoriju in Univerzitetni knjižnici Maribor. Za pomoč pri prevajanju se zahvaljujem S. Novaku in za zgodovinska pojasnila A. Lavričevi.

POVZETEK

Avtor poskuša s pomočjo presoje zgodovinskih virov razrešiti vprašanje statusa nekaterih redkih in vprašljivih gnezdil Slovenije iz reda ptic pevč: *Melanocorypha calandra*, *Calandrella brachydactyla*, *Anthus pratensis*, *Oenanthe hispanica*, *Luscinia svecica*, *Acrocephalus paludicola*, *Sylvia*

cantillans, *S. melanocephala*, *S. hortensis*, *Ficedula hypoleuca*, *Parus lugubris*, *Lanius excubitor* *Pastor roseus* in *Fringilla montifringilla*.

Upoštevana je dostopna (nikakor ne vsa) zgodovinska literatura iz devetnajstega stoletja, ki hrani ne le veliko dragocenih informacij o pojavljanju in gnezdenju obravnavanih vrst ptic na današnjem ozemlju Slovenije, temveč razkriva tudi zanimivo favnišično in ekološko drugačnost razmer v primerjavi z današnjim časom. Vsebuje pa tudi nekaj za današnje pojmovanje preveč ohlapnih in zato kaj malo uporabnih, nekaj za današnje vedenje neverjetnih trditev in tudi kakšno zmotno, vse do danes nepopravljeno informacijo.

Druga kategorija virov je literatura iz prve polovice dvajsetega stoletja. Prinaša precej novih podatkov, nekaj revizij starih pa tudi nekaj novih ugank.

Tretja kategorija virov so zapisi sedanje generacije ornitologov, ki so bili zaradi nepoznavanja starejše literature večkrat pomanjkljivo interpretirani.

Posebna kategorija so neobjavljeni viri, od katerih so tukaj prvič objavljeni podatki iz nekaterih pisem. Neobjavljeni viri, kot so inventarizacije zbirk nagačenih ptic in pomanjkljivo dokumentirani podatki, niso upoštevani. Sicer pa je namen pričujočega prispevka pospešiti zbiranje vseh dostopnih podatkov za potrebe Seznama redkih vrst ptic Slovenije.

Pri vrstah, za katere ne poznamo dovolj sodobnih podatkov o gnezdenju, so starejši podatki dragoceno napotilo, kje jih iskati. Takšne vrste so laški škranec, kratkoprsti škranec, španski kupčar, in svetlooka penica. Pri vrstah, kot sta taščična penica in žametna penica, starejši viri opozarjajo na to, da je vrsta danes na našem ozemlju pogostejša, kot je bila v devetnajstem stoletju. Za vrste mala cipa, žalobna sinica in modri slavec starejša literatura navaja bolj ali manj zanesljive gnezditvene podatke, za velikega srakoperja lahko na več mestih preberemo, da je pri nas gnezdil, medtem ko naj bi bil črnoglavi muhar po pomoti obravnavan kot gnezdilec. Za gnezdenje rožastega škorca kakšnih trdnejših dokazov v literaturi ne najdemo. Zgodovinsko izročilo o pinoži se nam ob najnovejših genetskih dognanjih kaže v popolnoma novi, do predvčerajšnjem še neverjetni luči, še naprej pa ostaja uganka povodna trstnica.

SUMMARY

The author attempted to solve, on the basis of various historical sources, the status of some rare and questionable passeriform breeders of Slovenia: *Melanocorypha calandra*, *Calandrella brachydactylla*, *Anthus prataensis*, *Oenanthe hispanica*, *Luscinia svecica*, *Acrocephalus paludicola*, *Sylvia cantillans*, *S. melanocephala*, *S. hortensis*, *Ficedula hypoleuca*, *Parus lugubris*, *Lanius excubitor*, *Oastor roseus*, and *Fringilla montifringilla*.

All the available (but in no way all) historical references published in the 19th century were taken into account, for they not merely preserved the numerous data on occurrence and breeding of the dealt with species, but revealed the faunistically and ecologically interesting diverse conditions compared with the present time. On the other hand, they contain some too general and therefore hardly applicable and for today's knowledge unlikely statements, as well as some erroneous and until today still uncorrected pieces of information.

The second category of sources were references from the first half of the 20th century, containing many new data and some revisions of the old as well as new enigmas.

The third category of sources were records of today's generation of ornithologists, which have been, due to an insufficient acquaintance with the old literature, often interpreted inadequately.

A special category were the unpublished sources, of which details from some letters are here published for the very first time. Unpublished sources, as are inventories of stuffed birds and insufficiently documented data, were not taken into account. The aim of this article is otherwise to hasten the gathering of all accessible data for the needs of the List of rare birds of Slovenia.

Regarding the species, for which not enough recent data on breeding are known, these old sources are a very precious directive where to look for them. Such species are the Calandra Lark, Short-toed Lark, Black-eared Wheatear, and Orphean Warbler. Concerning the species, as are the Subalpine and Sardinian Warblers, the old sources call our attention to the fact that these birds are today more frequent in the territory of Slovenia than they were in the 19th century. For Meadow Pipit, Sombre Tit and Bluethroat, more or less reliable breeding data are stated in the

old references. Regarding the Great Grey Shrike, we can read, in a number of places, that it used to breed in our country, while the Pied Flycatcher was erroneously dealt with as a breeder. As far as the Rose-coloured Starling is concerned, no firm evidence can be found in this literature, while the historical tradition, regarding the Brambling, has in view of the most recent breeding discoveries shown itself in a completely new light. The Aquatic Warbler, however, still remains a mystery.

Iztok Geister, Pokopališka pot 13, 64202 Naklo

Iz ornitološke pozabe From the ornithological oblivion

Da bi bile posamezne vrste pri nas popolnoma izumrle, ne morem trditi. Veliko vrst pa je, ki jim grozi pogin. V prvi vrsti so to ptice, ki se odlikujejo po velikosti in ki so obenem več ali manj škodljive: naše ujede. Brkati ser (*Gypaetus barbatus*) je skoraj popolnoma izumrl, na vrsto pridejo orli, krokarji, velike uharice, črne žolne, smrdokavre, zlatovranke, vodomci itd. Omeniti moram tudi radi njegovega petja zelo čislane slavca, ki ga posebno železničarji strastno love.

Slovenija se lahko ponaša z »Odsekom za varstvo jugoslovanske prirode in prirodnih spomenikov« in z »zakonom o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanstvo pomembnih živali in rastlin in o varstvu špilj v področju pokrajinske uprave za Slovenijo« z dne 28. februarja 1922, Ur. l. št. 115/377. Ta zakon je vzrok zakonodaje o varstvu naravnih spomenikov. Po tem zakonu uživajo popolno zaščito vse redke ujede, nekatere redke rastline in jame s svojimi podzemeljskimi zakladi.

V Sloveniji uživajo torej zakonito varstvo poleg poljedelstvu koristnih tudi redke in v njihovem obstoju ogrožene ptice, čeprav slednje človeku na kakršenkoli način sem ter tja tudi škodujejo.

Božidar Ponebšek, Kompas o varstvu ptic, Lovec 1925.

Poročilo o delu Komisije za redkosti za obdobje 1990-1992

Report on work by the Rarities Committee for the 1990-1992 period

Komisija za redkosti je bila konstituirana v okviru Društva za opazovanje in proučevanje ptic že kmalu po ustanovitvi Društva. Njeni člani so Iztok Geister, Janez Gregori, Peter Grošelj, dr. Sergej Matvejev, Andrej Sovinc (koordinator) in Dare Šere (predsednik).

Komisija za redkosti se odloča na podlagi konsenza vseh članov oziroma je za potrditev poročila potrebno pritrdilno mnenje vsaj štirih njenih članov. Potrjena poročila bomo objavljali skupaj z vsemi podatki o opazovanju in imeni opazovalcev, pri nepotrjenih poročilih pa bo objavljen le datum in kraj.

Pri svojem delu se Komisija zanaša na verodostojnost posredovanih podatkov in preverja osnovne značilnosti in okoliščine, v katerih je bila vrsta določena. Za mnenje o posameznih odločitvah lahko zaprosi tudi različne strokovnjake za posamezne vrste.

Osnovne naloge Komisije v obdobju zadnjih dveh let oziroma po objavi Seznama dosedaj ugotovljenih ptic Slovenije s pregledom redkih vrst (*Acrocephalus* 41-42) so bile:

1. Priprava razširjenega in dopoljnega seznama redkih vrst ptic Slovenije, ki bo obravnaval tako redke gnezdilke in negnezdilke - SEZNAM REDKIH VRST PTIC SLOVENIJE.

Ta seznam je objavljen v posebnem prispevku v tej številki revije.

2. Sprejetje navodil ravnanja ob opazovanju prvič do tretjič ugotovljene vrste ptic za Slovenijo.

V preteklosti so opazovalci le redko opisovali značilnosti po katerih so lahko determinirali posamezno redko vrsto oziroma dogodka niso fotografsko ali kako drugače dokumentirali. Večino starejših zapisov je nemogoče preverjati, nepravilno pa bi bilo, če bi presojali le dokumentirane zapise.

Zato sta uporaba in komentar vseh do vključno 31. 12. 1990 objavljenih zapisov o redkih vrstah ptic Slovenije prepuščena presoji uporabnikov teh podatkov!

Komisija za redkosti za zdaj, zaradi obilice še nepregledanih zapisov, obravnava le ZAPISE O PRVIČ DO TRETJIČ UGOTOVLJENI VRSTI ZA SLOVENIJO. Ti zapisi praviloma tudi ne morejo biti pred obravnavo objavljeni v reviji *Acrocephalus*.

Na eni izmed sej Komisije za redkosti so bila sprejeta tudi priporočila opazovalcem ob opazovanju prvič do tretjič ugotovljene vrste ptic za Slovenijo, ki so objavljena na naslednji strani.

3. Obravnava prispelih poročil o redkih vrstah ptic v obdobju 1990-92
Potrjena so bila sledeča poročila:

Larus genei, 11. 4. 1990, Rače, 1 osebek, M. Vogrin (*Acrocephalus* 46: 103)

Acrocephalus dumetorum, 16. 9. 1990,

PRIPOROČILA OPAZOVALCEM OB OPAZOVANJU PRVIČ DO TRETJIČ UGOTOVLJENE VRSTE PTIC ZA SLOVENIJO

Podan naj bo:

- čim bolj natančen opis vrste,
- značilnosti, po katerih je bila vrsta identificirana,
- število osebkov,
- kraj in datum opazovanja,
- ura in vremenske razmere,
- po možnosti tudi skica opazovane vrste ali biometrični podatki, če je bila vrsta določena v roki.
- če kaka za določitev vrste pomembna (iz literature poznana) morfološka značilnost ni bila zaznana, naj bo to izrecno navedeno.

Dodati je treba tudi kateri optični ali drugi pripomočki so bili uporabljeni pri determinaciji in kakšna strokovna literatura.

Navedena naj bodo imena in priimki vseh opazovalcev in njihov naslov.

Poročilo za Komisijo za redkosti naj bo napisano JEDRNATO in naj vsebuje vse zgoraj naštete zahteve.

Poleg podrobnega opisa vrste naj bi bil v prihodnje za priznanje prvič do trejč ugotovljene vrste v Sloveniji nujno predložen eden ali več izmed sledečih dokazov:

- fotografski ali filmski posnetek,
- zvočni posnetek oglašanja vrste,
- natančni biometrični opis ujete vrste ali
- izjava vsaj še enega opazovalca.

Tisti, ki opazuje (najde, ujame) prvič do tretjič ugotovljeno vrsto za Slovenijo, naj bi o tem dogodku takoj obvestil druge ornitologe ali člane Komisije za redkosti oziroma je sam ali s pomočjo sodelavcev dolžan storiti vse, da bo dogodek ostal dokumentiran na enega ali več izmed zgoraj opisanih načinov. V primeru, da dogodka ni mogoče dokumentirati ali obvestiti drugih ornitologov, je treba navesti razloge, ki so to preprečili (npr. če je ptica že odletela ipd.).

Za poročila, objavljena že pred 1. 1. 1991, velja sklep, da o njih Komisija ne bo razpravljala, razen na izrecno zahtevo opazovalca-avtorja zapisa. Ta sklep je bil sprejet že po obravnavi nekaterih (že prej objavljenih) poročil.

Vrhnika, 1 osebek, D. Šere (*Acrocephalus* 48:70)

Gelochelidon nilotica, 25. 5. 1990, Škofljica, 1 osebek, P. Trontelj, (*Acrocephalus* 48:87)

Gallinago media, 16. 5. 1988, Ruše, 1 osebek, F. Janžekovič, pisno

Phylloscopus inornatus, 2. 10. 1991, 1 osebek, Vrhnika, I. Brajnik, (D. Šere, *Acrocephalus* 49:114)

Branta leucopsis, marec 1991, 1 osebek, Cerkniško jezero, P. Kmecl, A. Sovinc, D. Šere et al., v tisku

Larus genei, marec-april 1991, 1 osebek, Sečoveljske soline, T. Jančar (*Acrocephalus* 51:52)

Aquila clanga, 30. 1. 1991, 1 osebek, Komarnik, F. Bračko (*Acrocephalus* 50:23)

Clamator glandarius, 2.-5. 5. 1992, 1

osebek, Sečoveljske soline, L. Božič (*Acrocephalus*, v tisku)

Niso bila potrjena naslednja poročila: *Pyrrhocorax pyrrhocorax*, 1. 5. 1989, Krasji vrh

Sterna paradisea, 18. 7. 1987, Rače
Puffinus puffinus, 24. 8. 1988, Piranski zaliv

Uria lomvia, 16. 12. 1984, Bobovek

Buteo rufinus, 24. 8. 1988, Rače

Sylvia conspicilata, 23. 8. 1989, Vršič

Anthus richardi, 23. 8. 1989, Podkoren

Aquila pomarina, 23. 8. 1990, Sestrže

Accipiter brevipes, 3. 1.-11. 3. 1990, Ljubno

Aquila clanga, 26. 12. 1990, Cerkniško jezero

Komisija za redkosti

Seznam redkih vrst ptic Slovenije 1990 List of rare bird species in Slovenia 1990

Komisija za redkosti, ki deluje pri Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, je leta 1989 na prošnjo mednarodnega Komiteja za pripravo ptic Zahodne Palearktike pripravila Seznam dosedaj ugotovljenih ptic Slovenije s pregledom redkih vrst (v nadaljnjem: Seznam). Omenjeno poročilo je bilo objavljeno v 41.-42. številki *Acrocephalus*.

V Seznamu so bile vrste klasificirane v tri kategorije:

A - ugotovljena na ozemlju Slovenije v zadnjih 50. letih,

B - ugotovljena na ozemlju Slovenije, vendar ne v zadnjih 50. letih in

C - naseljena vrsta, ki samostojno živi

ali se pojavlja pri nas.

Pri manj kot desetkrat ugotovljenih vrstah je bila dodana še številka, ki pomeni število zapisov o obravnavani vrsti za določeno obdobje. Omenjeno poročilo ni posebej obravnavalo redkih gnezdilk in negnezdilk, poleg tega pa je za nekatere vrste poznanih le nekaj nad deset zapisov in jih torej lahko štejemo kot redko pojavljajoče se vrste. V pričujočem prispevku so vključene tudi vrste, za katere je ugotovljeno, da njihovo število v zadnjih letih močno upada.

Pri Komisiji za redkosti smo pripravili nov, dopolnjen spisek redkih vrst ptic Slovenije, ki zajema tako redke gnez-

deče in negnezdeče vrste; k prejšnjemu Seznamu so dodane številne nove vrste, pri vsaki na novo uvrščeni vrsti je v kratkem spremnem besedilu razloženo, zakaj je vrsta uvrščena na spisek redkosti in katere podatke naj bi v prihodnje posredovali Komisiji za redkosti v presojo in arhiv.

Tudi pričujoči spisek ohranja klasifikacijo delitve na obdobje zadnjih 50 let (kot kategorija A v prejšnjem Seznamu), obdobje pred več kot 50 leti (kat. B), dodana pa je kategorija vrst, za katere je zelo verjetno, da so bili opazovani ali ujeti osebkami iz ujetništva ali klatski osebkami, ki so ušli iz gojitvenih objektov (npr. parkov, zooloških vrtov, zasebnim gojiteljem ipd.).

Za vse vrste, za katere je bilo ob pripravi Seznama iz leta 1989 manj kot deset podatkov, so sedaj ti natančno navedeni (datum, kraj, število ptic, opazovalec in vir). Le izjemoma so upoštevani podatki brez natančnega datuma, če sta poznana vsaj letnica in približen čas dogodka in obstojajo dokazi v obliki preparata ali fotografije.

V prihodnje bo Komisija za redkosti objavljala vsako leto t.i. letna poročila o redkih vrstah.

Pri vrstah, ki so na novo uvrščene med redke vrste (oziroma jih ni zajel kriterij desetih zapisov v 50 letih), podrobnejši podatki še niso zbrani, vendar se tudi zanje te informacije že zbirajo in pripravljajo. Enako velja za vrste, za katere je zadnji znani podatek starejši od 50 let. Za te vrste bomo zbrane podatke objavljali postopno, pač ko bodo zbrani in pregledani vsi pisni viri in objavljen inventar zbirke Prirodo-

slovnega muzeja Slovenije.

Ob tem Komisija za redkosti vnovič poziva vse, ki imajo ali poznajo še neobjavljene podatke o katerikoli vrsti iz novega spiska, da jih čimprej objavijo ali posredujejo koordinatorju Komisije. Enako velja tudi za zapise ali informacije, ki so bili morda spregledani pri pripravi novejšega spiska redkih vrst.

Še nekaj pojasnil, ki bodo koristna pri pregledovanju novega Seznama redkih vrst ptic Slovenije:

1. V Seznam redkih vrst ptic Slovenije so uvrščene tako redke gnezdilke kot negnezdilke. Njihov status je razviden iz spremnega besedila k posamezni vrsti. Pri nekaterih vrstah so zanimivi tako gnezditveni kot negnezditveni podatki.

Merilo za uvrstitev redkih vrst ptic pri pripravi Seznama iz 41.-42. številke *Acrocephalusa* je bilo največ do deset zapisov iz obdobja zadnjih 50 let. Pričujoči seznam je dopolnjen z vrstami, za katere je sicer več kot deset zapisov, vendar člani Komisije na osnovi znanih virov menimo, da so v slovenskem merilu redke. Natančnejša (številčna) merila tako za gnezdilce kot za negnezdilce (npr. število opažanj v zadnjih 50 letih ali število opažanj na leto) za zdaj še niso določena, ker menimo, da se bodo pokazala šele v teku večletnega spremljanja podatkov. Med redke gnezdilce smo uvrstili tiste vrste, za katere so znana le posamezna gnezdišča in tudi vrste, katerih gnezdenje še ni bilo potrjeno, vendar bi bilo na osnovi nekaterih poročil iz gnezditvenega obdobja verjetno. Na novo so med redke vrste uvrščeni tudi redki prezimovalci ali

zimski gostje, vendar - tako kot pri redkih gnezdilcih - le vrste, za katere že obstajajo konkretni podatki iz zimskega obdobja, ne pa "pričakovane" vrste.

Seznam redkih vrst ptic seveda ni stalen. Vrste, o katerih je zapisov vedno več, v prihodnje ne bodo več na seznamu, lahko pa se pojavijo tudi nove redke gnezdilke in negnezdilke. Take spremembe bodo zajete v letnih poročilih Komisije za redkosti.

2. V novem Seznamu redkih vrst ptic Slovenije lahko vrste in zbiranje podatkov o njih razdelimo na več podkategorij:

* vrste, za katere je bilo že pri pripravi Seznama (*Acrocephalus* 41-42) znanih manj kot deset zapisov in tudi še sedaj število ni preseglo 10 opažanj.

Razumljivo je, da bomo tudi v prihodnje arhivirali VSA poročila o takih vrstah.

* vrste, označene v Seznamu (A 41-42) kot manj kot desetkrat ugotovljene, pa je sedaj število zapisov preseglo 10. Dodatni zapisi, ki so poslani Komisiji po objavi Seznama do vključno l. 1990, so navedeni pod črto. V spremnem besedilu je navedeno, katere informacije bo Komisija arhivirala v prihodnje.

* vrste, označene z oznako "Odslej na spisku redkih vrst". Gre za vrste, za katere je sicer znanih več kot deset podatkov, so pa vseeno redke (npr. beloglavi strnad), ali pa veljajo za redke gnezdilce (npr. veliki žagar), ali nekateri zapisi kažejo, da bi bilo njihovo gnezdenje možno (npr. črna čigra), ali pa so redke v zimskem času (npr. ribji orel).

V spremnem besedilu je označeno, kateri podatki so zanimivi za Komisijo.

3. Termina "gnezditveno obdobje" in "zimsko (prezimovalno) obdobje" (še) nista natančno definirana, ker se za posamezne vrste tudi nekoliko razlikujeta. Z večletnim spremljanjem podatkov bodo tudi ti termini določeni, do tedaj pa bo o njih presojala Komisija.

4. Pri oznaki vira pri posameznem zapisu je velika večina podatkov iz *Acrocephalus*, nekaj tudi iz revije *Varstvo narave*. Oznaki *Acr.* in *Var. nar.* sta okrajšavi za ti dve reviji, pri čemer prva številka za oznako revije pomeni številko (ne pa letnico izdaje!), številka za dvopičjem pa stran objave.

5. Obdobje "zadnjih 50 let" se torej vsako leto spreminja. V pričujočem seznamu so zajeti zapisi od leta 1941 do 1990.

6. Seznam redkih vrst ptic Slovenije ne pokriva t. i. lokalnih ali regionalnih redkosti. V mislih imamo vrste, ki pri nas zaradi ustreznih življenjskih razmer gnezdiijo le na posameznih območjih Slovenije in bi bilo njihovo gnezdenje v drugih regijah izjemno, npr. gnezditev primorskih vrst v osrednji Sloveniji, ali npr. čopaste črnice ob obali. Podobno velja za nekatere negnezdeče in preizkušene vrste: pojavljanje vranjeka, izrazite morske vrste na Štajerskem, ali prezimovanje vrbje listnice na celini sta seveda izredno zanimiva dogodka, vredna objave, vendar gre v bistvu za lokalne posebnosti, ki jih nacionalni spisek redkih vrst ne zajema.

Gavia immer-LEDNI SLAPNIK

Odslej na spisku redkih vrst.

Gavia adamsii-RUMENOKLJUNI SLAPNIK

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 13. 11. 1982, Dragonja, 1 os., I. Škornik, Acr. 15:15
2. 23. 1. 1986, Ptujsko jezero, 1 os., F. Janžekovič, Acr. 27-28:13

Podiceps grisegena-RJAVOVRATI PONIREK

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezdilnega obdobja.

Podiceps auritus-ZLATOUHI PONIREK

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 6

1. 5. 11. 1980, Bobovek, 1 os., I. Geister, Acr. 17-18:43
2. 22. 11. 1980, Koper, 1 os., I. Geister, Var. Nar. 13:61
3. 4. 11. 1982, Koper, 2 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:49-99
4. 6. 11. 1982, Koper, 3 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:49-99
5. 21. 1. 1985, Maribor, 1 os., F. Bračko, Acr. 25:46
6. 27. 12. 1986, Drava-Mlinski potok, 2 os., M. Vogrin, Acr. 31-32:15

-
7. 17. 12. 1984, Ptujsko jezero, 1 os., F. Janžekovič, pisno
 8. 5. 10. 1986, Ptujsko jezero, 1 os., F. Janžekovič, pisno
 9. 1. 12. 1986, Ptujsko jezero, 1 os., F. Janžekovič, pisno
 10. 16. 1. 1988, Mariborski otok, 1 os., F. Bračko, pisno

skupaj: 18 podatkov evidentiranih

Podiceps nigricollis-ČRNOGRLI PONIREK

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezdilnega obdobja.

Fulmarus glacialis-LEDNI VIHARNIK

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 1

Puffinus puffinus-ČRNOKLJUNI VIHARNIK

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 13. 9. 1986, Izola-Piran, >50 os., D. Tome, Acr. 30:58
2. 14. 9. 1986, Debeli rtič, >1000 os., M. Gjerkeš, Acr. 30:58

Phalacrocorax pygmaeus-PRITLIKAVI KORMORAN

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A

1. prezimovanje Ormož-Ptuj, 31. 12. 81-15. 4. 82, max. 37 os., B. Štumberger, Acr. 23:2-5
2. 10. 9. 1982, Koper, 1 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:81
3. 25. 1.-03. 3. 1990, 4 os., L. Božič, Acr. 45:65
4. 6. 9. 1990, Sečovelje, 1 os., A. Sovinc, Acr. 49:150

Komisija za redkosti je opazovanja pod zaporedno številko 1 registrirala kot en podatek, zato je pravilna oznaka A 4.

Phalacrocorax aristotelis-VRANJEK

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 21. 8. 1987, Sečovelje, 1 os., M. Perušek, Acr. 34:63
2. 19. 11. 1987, Strunjan, 1 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:63

3. 23. 12. 1982, Koper-Izola, 2 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:81
 4. 25. 12. 1982, Koper-Izola, 2 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:81

Pomotoma sta bila pri pripravi omenjenega Seznama izpuščena podatka pod zaporednima številcama 3. in 4. Novejši podatki še niso zbrani.

Pelecanus onocrotalus-ROŽNATI PELIKAN

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 2

Botaurus stellaris-VELIKA BOBNARICA

Odslej na spisku redkih vrst.

Ardea purpurea-RJAVA ČAPLJA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Nycticorax nycticorax-KVAKAČ

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Ciconia nigra-ČRNA ŠTORKLJA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega in prezimovalnega obdobja.

Ciconia ciconia-BELA ŠTORKLJA

Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja.

Plegadis falcinellus-PLEVICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 5

1. 9. 9. 1979, Sečovelje, 3 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:62
 2. 19. 10. 1979, Hraše-Smlednik, 1 os., A. O. Župančič, Acr. 1:17
 3. 14. 4. 1983, Koper, 1 os., Škornik et ad., Var. Nar. 16:81
 4. 7. 4.-15. 4. 1989, Rače, 1 os., F. Bračko, F. Janžekovič, Acr. 50:21
 5. 20.-21. 9. 1989, Vrhnika, 1 os., D. Šere, Acr. 43-44:29

Phoenicopterus ruber-RDEČI PLAMENEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 27. 11. 1970, 1 os., Velika Loka na Dol., I. Božič, pisno

Cygnus columbianus-MALI LABOD

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. pozimi 1946, Cerknica, 1 os. (ustreljen), J. Gregori, Acta Carsologica, VIII/7:15
 2. 13. 3. 1987, Ormož, 1 os., B. Štumberger, Acr. 45:45

Cygnus cygnus-LABOD PEVEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 14. 3. 1987, Ormož, 2 os., A. Bibič, Acr. 33:43

Pravilna oznaka v Seznamu iz 41-42 št. Acrocephalusa se glasi A 1

Anser brachyrhynchos-KRATKOKLJUNA GOS

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 4

1. 15. 2. 1987, Koper, 1. os. (mrtev), T. Makovec, Falco 87/3
- (2. ZOAS 86/87 Koper- Škornik (kot zgoraj),
3. 1. 2. 1987, Koper, 7 os., M. Gjerkeš, pisno)

Pravilna oznaka v Seznamu iz 41-42 številke Acrocephalus bi morala biti A 1. Podatki pod zaporednimi številkami od 1. do 3. se zelo verjetno nanašajo na isto skupino ptic.

Branta canadensis-KANADSKA GOS

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 6. 10. 1974, Naklo, 12 os., I. Geister, Acr. 2:33
2. 23. 4. 1984, Bobovek, 1 os., I. Geister, Prelestne prikazni, 1990:5

Branta leucopsis-BELOLIČNA GOS

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 25. 11. 1975, Bobovek, 1 os., I. Geister, Acr. 3:47

Branta bernicla-GRIVASTA GOS

Vrsta je bila pomotoma izpuščena iz seznama dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42); pravilna oznaka je: B 2

Tadorna ferruginea-RJASTA GOS

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 17. 3. 1984, Zbilje, 1 os., S. Matvejev, Acr. 19-20:23

Anas strepera-KONOPNICA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Anas crecca-KREHELJC

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Anas acuta-DOLGOREPA RACA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Anas querquedula-REGLJA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega in prezimovalnega obdobja.

Anas clypeata-ŽLIČARICA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Aythya ferina-SIVKA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Aythya nyroca-KOSTANJEVKA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Netta rufina-TATARSKA ŽVIŽGAVKA

Odslej na spisku redkih vrst.

Melanitta nigra-ČRNA RACA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 4

1. 10. 4. 1983, Koper, 1 os., Škornik et ad., Var. Nar. 16:49-99
2. december 1987, Ormož, 1 os., F. Janžekovič, pisno (ZOAS)

3. 5. 12. 1987, Ptuj, 1 os., A. Bibič, Acr. 37-38:25-48
 4. december 1987, Ankaran, 1 os., M. Gjerkeš, pisno in Falco 88/4
-
5. 14. 2. 1988, Ptuj, 1 os., F. Bračko (A. Bibič), Acr. 37-38:25-48
 6. 25.-28. 1. 1990, Ormož, 1 os., F. Bračko, pisno
 7. 24. 11. 1990, Ormož, 1 os., L. Božič, Acr. 48:85

Melanitta fusca-BELOLISKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 9

1. 17. 11. 1955, Cerknica, 1 os., (zbirka PMS), J. Gregori, Acta Carsologica VII/7:16
 2. 15. 4. 1979, Sečovelje, 1 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:89
 3. 27. 3. 1983, Dragonja, 1 os., Škornik et ad., Var. nar. 16:64
 4. 16. 12. 1985, Melje, 1 os., A. Bibič, Acr. 31-32:25
 5. 3. 3. 1986, Koper, 1 os., M. Gjerkeš, Acr. 31-32:26
 6. 2. 12. 1984, Cerknica, 3 os., Kmecl, Rižner, Acr. 56-57:15
 7. 30. 12. 1984, Cerknica, 4 os., Kmecl, Rižner, Acr. 56-57:15
 8. Ankaran, M. Gjerkeš-podatki še niso zbrani
 9. 27. 12. 1987, Ptujsko jezero, 6 os., A. Bibič, pisno
 10. 5. 12. 1988-31. 3. 1989, Zbiljsko jezero, 1 os., P. Trontelj, Acr. 50:10
-

Skupno je zbranih preko 30 podatkov.

Mergus merganser-VELIKI ŽAGAR

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Milvus milvus-RJAVI ŠKARNIK

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega in prezimovalnega obdobja.

Milvus migrans-ČRNI ŠKARNIK

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Haliaeetus albicilla-BELOREPEC

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Neophron percnopterus-EGIPTOVSKI JASTREB

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 2

Aegypius monachus-RJAVI JASTREB

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 1

Circaetus gallicus-KAČAR

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Circus pygargus-MOČVIRSKI LUNJ

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Circus aeruginosus-RJAVI LUNJ

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega in prezimovalnega obdobja.

Circus macrourus-STEPSKI LUNJ

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 8

Accipiter brevipes-KRATKOPRSTI SKOBEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 22. 3.-30. 3. 1976, Spodnja Idrija, 1 os., P. Grošelj, Acr. 2:33

Buteo rufinus-RJASTA KANJA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A

1. 23. 1. 1982, Prešnica, 2 os., Geister, Acr. 11-12:20

2. 9. 1. 1983, Izola, 1 os., I. Škornik, Acr. 21:45

V Seznamu iz 41.-42. št. Acrocephalusa je bila pomotoma izpuščena oznaka A 2.

Buteo lagopus-KOCONOGA KANJA

Odslej na spisku redkih vrst.

Aquila pomarina-MALI KLINKAČ

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. Gnezdittev v Krakovskem gozdu maja 1976, R. Smerdu, Acr. 10:56

2. 10. 10. 1980, Stožice, 1 os., D. Šere, Acr. 13-14:8

Opazanja iz gnezditvenega obdobja iz Krakovskega gozda, opisana v Acrocephalusu št. 10 veljajo kot en podatek, saj je šlo zelo verjetno za en in isti par.

Aquila clanga-VELIKI KLINKAČ

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 1

1. 16. 6. 1955, Javorniki na Pokljuki, S. Matvejev, Larus 33-35:83, 1983

2. 30. 1. 1985, Sečoveljske soline, 1 os., I. Geister, Acr. 46:108

Pomotoma je bil iz Seznama iz 41-42. številke Acrocephalusa izpuščen zapis objavljen pod zaporedno številko 1., tako da je pravilna oznaka A 2.

Aquila heliaca-KRALJEVI OREL

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):ni bil uvrščen

1. 31. 3. 1976, Trstnenik (Krakovski gozd), 1 os., J. Gregori, Acr. 52:68

Hieraaetus pennatus-MALI OREL

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 2

Falco naumanni-JUŽNA POSTOVKA

Odslej na spisku redkih vrst.

Falco eleonore-SREDOZEMSKI SOKOL

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 21. 8. 1987, Sečovlje, 1 os., M. Perušek, Acr. 34:63

Falco cherrug-SOKOL MORILEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 1. 5. 1982, Ormož, 1 os., B. Štumberger, Acr. 15:16

okoli 1. 1970, 1 os., (ustreljen, preparat), Kleče – Šentvid, Tavčar

Porzana porzana-GRAHASTA TUKALICA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega in prezimovalnega obdobja.

Porzana parva-MALA TUKALICA

Odslej na spisku redkih vrst.

Porzana pusilla-PRITLIKAVA TUKALICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1
1. 19. 8. 1976, Ljubljana, 1 os. (obročkana), A. Knavs

Grus grus-NAVADNI ŽERJAV

Odslej na spisku redkih vrst.

Tetrax tetrax-MALA DROPLJA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 4

Chlamydotis undulata-OVRATNIČARKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1
1. 21. 11. 1970, Ribnica na Dol, 1 os., I. Božič, pisno

Otis tarda-VELIKA DROPLJA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 4

Haematopus ostralegus-MORSKA SRAKA

Odslej na spisku redkih vrst.

Himantopus himantopus-POLOJNIK

Odslej na spisku redkih vrst.

Recurvirostra avosetta-SABLJARKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 3
1. 22. 5. 1961, Sečovlje, 1 os. (ustreljen), J. Gregori, Var. Nar. 9:92
2. 1. 8. 1981, Ormož, 6 os., B. Štumberger, Acr. 11-12:30
3. 22. 8. 1987, Sečovlje, 1 os., M. Perušek, Acr. 34:63
4. 31. 5. 1987, Sečovlje, 2 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:49-99
5. 15. 8. 1989, Sečovlje, 1 os., T. Jančar, Acr. 45:68

Burhinus oedicnemus-PRLIVKA

Odslej na spisku redkih vrst.

Cursorius cursor-PUŠČALSKI TEKALEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1
1. 3. 10. 1976, Sečovlje, 1 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:180

Charadrius alexandrinus-BELOČELI DEŽEVNIK

Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja.

Charadrius morinellus-SEVERNI DULAR

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1
1. 13. 8. 1988, Peca, 1 os., M. Jež, Acr. 35-36:1

Glareola pratincola-RJAVA KOMATNA TEKICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 5

1. 27. 4. 1975, Sečovelje, 2 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:179
2. 25. 5. 1985, Sečovelje, 1 os., D. Tome, pisno in I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:49-99
3. 18. 5. 1986, Sečovelje, 2 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:49-99
4. 26. 6. 1987, Sečovelje, 4 os., I. Geister, Acr. 43-44:18-28

Pravilna oznaka v Seznamu iz 41-42. številke Acrocephalus je torej A 4.

Chettusia gregaria-STEPSKA PRIBA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 25. 3. 1967, Št. Vid na Dol., 1 os. (ustreljen), I. Božič, foto (v: A. Sovinc, Acr. 17-18:55)
2. 2. 4. 1983, Ig, 1 os., A. Sovinc, Acr. 17-18:55

Calidris canutus-VELIKI PRODNİK

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 3. 9. 1964, Sečovelje, 1 os. (ustreljen), J. Gregori, Var. Nar. 9:91
2. 24. 4. 1977, Sečovelje, 2 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:143

Calidris minuta-MALI PRODNİK

Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja.

Calidris alpina-SPREMENLJIVI PRODNİK

Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja.

Limicola falcinellus-PLOSKOKLJUNEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 18. 8. 1981, Ormož, 1 os., B. Štumberger, Acr. 17-18:61
2. 21. 8. 1987, Sečovelje, 1 os., M. Perušek, Acr. 34:63

Lymnocyptes minimus-PUKLEŽ

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 5

1. 29. 3. 1973, Bobovek, 1 os., I. Geister, Acr. 17-18:46
2. 30. 3. 1975, Bobovek, 1 os., I. Geister, Acr. 17-18:46
3. 22. 4. 1976, Bobovek, 1 os., I. Geister, A17-18:46
4. 15. 4. 1978, Bobovek, 1 os., I. Geister, A17-18:46
5. 11. 1. 1975, Sečovelje, 2 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:177

6. 27. 4. 1975, Sečovelje, 1 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:177
7. 11. 4. 1976, Sečovelje, 6 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:177
8. 11. 4. 1985, Draga pri Igu, 1 os., A. Sovinc (I. Božič), Var. Nar. 16:101-121

Pri pripravi Seznama (A 41-42) so bili pomotoma izpuščeni nekateri podatki, ki so sedaj vključeni. Po objavi Seznama pa je na naslov Komisije prišlo še precej poročil, tudi izpred več let, tako da je gornji vrstni red opažanj nerealen.

Odslej sodi puklež v kategorijo redkih vrst iz **prezimovalnega** obdobja.

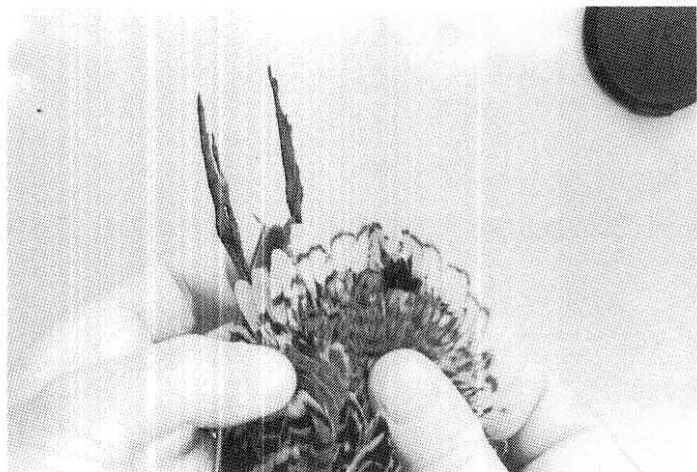
Gallinago media-ČOKETA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 15. 5. 1977, Sečovelje, 1 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:173
2. 22. 4. 1976, Bobovek, 1 os., I. Geister, Acr. 17-18:46
3. 11. 8. 1975, Vrhnika, 1 os., D. Šere, pisno

4. 30. 8. 1981, Ormož, 1 os., B. Štumberger, pisno
5. 27. 8. 1981, Ormož, 1 os., B. Štumberger, pisno

6. 2. 9. 1981, Ormož, 1 os., B. Štumberger, pisno

7. 16. 5. 1988, Ruše, 1 os. (mrtev), F. Bračko, (glej fotografijo)

8. 30. 7. 1990, Rače, M. Vogrin, 1 os., ustno

Gallinago gallinago-KOZICA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezdilnega obdobja.

Limosa lapponica-PROGASTOREPI KLJUNČ

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 7

1. 8. 9. 1976, Sečovlje, 4 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:171
2. 12. 9. 1976, Sečovlje, 3 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:171
3. 19. 9. 1976, Sečovlje, 2 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:171
4. 25. 9. 1976, Sečovlje, 2 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:171
5. 16. 6. 1985, Sečovlje, 1 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:65
6. 15. 3. 1986, Koper, 2 os., I. Škornik, Acr. 30:61
7. 11. 4. 1986, Pesnica, 1 os., F. Janžekovič, Acr. 29:41

Numenius tenuirostris-TENKOKLJUNI ŠKURH

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 1

Tringa totanus-RDEČENOZI MARTINEC

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezdilnega obdobja.

Tringa nebularia-ZELENONOZI MARTINEC

Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja.

Tringa erythropus-ČRNI MARTINEC

Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja.

Tringa stagnatilis-JEZERSKI MARTINEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 6

1. 11. 4. 1976, Sečovlje, 2 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:152
2. 24. 4. 1977, Sečovlje, 1 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:152
3. 4. 4. 1979, Sečovlje, 4 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:152
4. 18. 4. 1980, Markovci-Ptuj, 1 os., B. Štumberger, ustno in Acr. 48:75-80
5. 4. 8. 1981, Ormož, 3 os., B. Štumberger, Acr. 48:75-80
6. 16. 8. 1981, Ormož, 2 os., B. Štumberger, Acr. 48:75-80

7. 18. 8. 1981, Ormož, 1 os., B. Štumberger, Acr. 17-18:61
8. 15. 4. 1982, Ormož, 1 os., B. Štumberger, Acr. 48:75-80
9. 13. 5. 1982, Ormož, 1 os., B. Štumberger, Acr. 48:75-80
10. 2. 4. 1983, Markovci-Ptuj, 1 os., B. Štumberger, Acr. 48:75-80

Skupno evidentiranih: preko 20 podatkov.

Podrobnejši pregled zbranih zapisov o tej vrsti navaja (Štumberger, 1991) v *Acrocephalus* 48:75-80 in zajemajo obdobje med leti 1980- 89.

Tringa ochropus-PIKASTI MARTINEC

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Arenaria interpres-KAMENJAR

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(*Acrocephalus* 41-42):A 5

1. 4. 9. 1976, Jarše ob Savi, 1 os., D. Šere, Acr. 13-14:10
2. 8. 9. 1976, Sečovlje, 3 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:134
3. 7. 5. 1981, Bitnje/Kranj, 1 os., I. Geister, ustno
4. 5. 5. 1984, Ankaran, 1 os., T. Makovec, Acr. 22:62
5. 25. 8. 1984, Bukovci, 1 os., F. Janžekovič, Acr. 22:62

-
6. 28. 8. 1987, Ormož, 1 os., B. Štumberger, pisno
 7. 25. 5. 1984, Bukovci, 1 os., F. Janžekovič, pisno
 8. 9. 5. 1987, Ptujsko jezero, 1 os., F. Janžekovič, pisno
 9. 8. 5. 1988, Ormož, 1 os., F. Bračko, pisno

Phalaropus lobatus-OZKOKLJUNI LISKONOŽEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(*Acrocephalus* 41-42):A 2

1. 18. 9. 1963, Sečovlje, 1 os. (ustreljen), J. Gregori, VN 9:92
 2. 7. 5. 1975, Cerknica, 12 os., J. Gregori, Acta Carsologica VIII/7, 1979:18
-
3. 12. 9. 1988, Rače, 1 os., M. Vogrin, A 43-44:29

Phalaropus fulicarius-PLOSKOKLJUNI LISKONOŽEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(*Acrocephalus* 41-42):A 1

1. 11. 8. 1950, Ljubljana, 1 os., zbirka PMS

Stercorarius pomarinus-LOPATASTA GOVNAČKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(*Acrocephalus* 41-42):A 1

1. 15. 9. 1940, Lahovče, 1 os., zbirka PMS
2. 22. 10. 1988, Markovci, 1 os., B. Štumberger, Acr., v tisku

Pri pripravi Seznama dosed. ugot. ptic SLO (Acr. 41-42) leta 1989 je bil podatek pod zaporedno številko 1. še v kategoriji A, ki označuje vrste, ugotovljene v obdobju zadnjih 50. let. Sedaj se pravilna oznaka glasi A 1.

Stercorarius parasiticus-BODIČASTA GOVNAČKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(*Acrocephalus* 41-42):B 3

Stercorarius skua-VELIKA GOVNAČKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(*Acrocephalus* 41-42):B 2

Larus genei-ZALIVSKI GALEB

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42): še ni bil ugotovljen v Sloveniji

1. 25. 6. 1989, Cerknjiško jezero, 4 os., I. Geister, Prelestne prikazni, 1990:72
2. 11. 4. 1990, Hotinja vas, 1 os., M. Vogrin, Acr. 46:103

Larus fuscus-RJAVI GALEB

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 6

1. 15. 4. 1977, Obrije, 1 os., D. Šere, Acr. 13-14:11
2. 17. 9. 1977, Obrije, 15 os., D. Šere, Acr. 13-14:11
3. 18. 9. 1977, Jarše, 7 os., D. Šere, Acr. 13-14:11
4. 21. 2. 1981, Sečoveljske soline, pribl. 20 os., Acr. 11-12:31
5. 6. 6. 1986, Cerknjiško jezero, 2 os., D. Šere, Acr. 25:48
6. 6. 3. 1986, Strunjan, 1 os., I. Škornik et ad., Var. nar. 16:66

Skupaj zbranih preko 20 zapisov.

Larus argentatus-SREBRNI GALEB

Odslej na spisku redkih vrst.

Larus marinus-MORSKI GALEB

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 18. 5. 1986, Ptujsko jezero, 1 os., F. Janžekovič, Acr. 29:42

Larus hyperboreus-LEDNI GALEB

Vrsta je bila pomotoma izpuščena pri pripravi Seznama dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42); pravilna oznaka se glasi: B 1

Rissa tridactyla-TRIPRSTI GALEB

Odslej na spisku redkih vrst.

Zaradi tiskarske napake je bila vrsta pomotoma izpuščena iz Seznama (Acrocephalus 41-42). Ustrezna oznaka je A.

Gelochelidon nilotica-ČRNONOGA ČIGRA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 18. 5. 1986, Ptujsko jezero, 1 os., F. Janžekovič, Acr. 29:42

2. 25. 5. 1990, Ig, 1 os., P. Trontelj, Acr. 48:87

Sterna caspia-KASPIJSKA ČIGRA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 6

1. 12. 4. 1974, Jarše, 1 os., D. Šere, Acr. 13-14:11
2. 24. 4. 1976, Jarše, 4 os., D. Šere, Acr. 13-14:11
3. 10. 4. 1977, Sečoveljske soline, A. Šmuc, Diplomsko delo BF 1980:66
4. 18. 9. 1977, Jarše, 4 os., D. Šere, Acr. 13-14:11
5. 12. 4. 1978, Obrije, 2 os., D. Šere, Acr. 13-14:11
6. 18. 9. 1987, Markovci, 2 os., B. Štumberger, pisno

7. 2. 5. 1989, Rače, 2 os., F. Janžekovič, Acr. 47:31

8. 27. 5. 1990, Rače, 2 os., M. Vogrin, Acr. 50:31

9. 29. 8. 1987, Ptujsko jezero, 6 os., B. Štumberger, pisno

Sterna albifrons-MALA ČIGRA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Chlidonias hybridus-BELOLIČNA ČIGRA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 7

1. 2. 5. 1976, Sečoveljske soline, 1 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:191
2. 13. 5. 1978, Bobovek, 1 os., I. Geister, A 17-18:43
3. 27. 4. 1979, Sečoveljske soline, 1 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:191
4. 16. 4. 1981, Bobovek, 1 os., I. Geister, Acr. 17-18:43
5. junij 1983, Koper, Škornik et ad., Var. Nar. 16:49
6. 23. 4. 1983, Podvinci, 1 os., B. Štumberger, pisno
7. 19. 5. 1984, Dragonja, 1 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:49
8. 27. 6. 1986, Rače, 2 os., M. Vogrin, Acr. 29:42
9. 5. in 6. 5. 1985, Koper, I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:49
10. 26. 5. 1989, Ormož, 6 os., B. Štumberger, pisno

Skupaj zbranih okoli 20 zapisov.

Chlidonias niger-ČRNA ČIGRA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Chlidonias leucoptera-BELOPERUTA ČIGRA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Alca torda-MALA NJORKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 1

Vrsto navaja (Schiavuzzi, 1883) za področje Tržaškega zaliva, vendar natančna lokaliteta ni navedena. Njorka je le pogojno uvrščena na spisek dosedaj ugotovljenih vrst Slovenije.

Fratercula arctica-MORMON

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 1. 11. 1983, Vratja vas (Gornja Radgona), 1 os. (ustreljen), P. Grošelj, Acr. 46:85

Syrhaptus paradoxus-KOCONOGA STEPSKA KOKOŠKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 3

Nyctea scandiaca-SNEŽNA SOVA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 2

Surnia ulula-SKOBČEVKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42): ni bila uvrščena.

Pravilna oznaka se glasi: B 1

Asio flammeus-MOČVIRSKA UHARICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 1939, gnezdo z jajci na Ljub. barju, Bačar, Življenje živali
-
2. 15. 4. 1984, Hraše, 1 os., B. Kozinc, Acr. 45:70
 3. 12.-19. 2. 1989, Ribnica, 1 os., M. Perušek, Acr. 45:78
 4. 28. 4. 1984, Rače, 1 os., M. Vogrin, pisno

Podatek pod zaporedno številko 1. je bil v času priprave Seznama dosedaj ugotovljenih ptic SLO v letu 1989 še zajet v obdobju zadnjih 50. let, sedaj (1993) pa je prešel v kategorijo B.

Pravilna oznaka je torej A 3.

Dendrocopus syriacus-SIRIJSKI DETEL

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 5

1. september 1955, Pogorelc (Kočevje), R. Hainard, Larus 9- 10:149-157
 2. 20. 5. 1978, Ljubljana, 1 os. v paru z D. maior, A. Trontelj, Acr. 21:..
 3. 28. 6. 1973, Cven pri Ljutomeru, 1 os., J. Gregori, Acr. 46:114
 4. 11. 6. 1984, Imeno, 1 os., I. Geister, pisno
 5. 12. 6. 1984, Jovsi, 1 os., I. Geister, pisno
-

6. 5. 7. 1985, Boč, 1 os., F. Janžekovič, pisno

7. 7. 3. 1988, Maribor, 1 os., F. Bračko, pisno

Dendrocopus lilfordi-BALKANSKI DETEL

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(A 41-42): še ni bil ugotovljen

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Dendrocopus leucotos-BELOHRBTI DETEL

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(A 41-42):A 2

1. 1982, Male Kope, 1 os., D. Šere, pisno
 2. 19. 12. 1987, Maribor, 1 os., V. Obradović, Acr. 35-36:20
-
3. 31. 10. 1987, Ormož, 1 os., F. Janžekovič, pisno
 4. 23. 10. 1987, Ormož, 1 os., B. Štumberger, pisno

Merops apiaster-ČEBELAR

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Corracias garrulus-ZLATOVANKA

Odslej na spisku redkih vrst.

Melanocorypha calandra-LAŠKI ŠKRJANEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 23. 5. 1987, Ankaran, 1 os., M. Gjerkeš, pisno

Calandrella brachydactyla-KRATKOPRSTI ŠKRJANEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 28. 4. 1978, Jurjevica, 20 os., J. Kozina, Acr. 2:33
2. 22. 4. 1976, Stožice, 10 os., D. Šere, Acr. 13-14:14

Hirundo daurica-RDEČA LASTOVKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 10. 8. 1988, Sečovlje, 1 os., F. Bračko, Acr. 39-40:1
-
2. 24. 9. 1989, Sečovlje, 1 os., I. Škornik, Acr. 48:88
 3. 11.-16. 7. 1990, Sečovlje, 2 os., F. Bračko, Acr. 48:89
 4. 22. 7. 1990, Vrhnika, 1 os., J. Gračner, Acr. 48:90

Motacilla citreola-RUMENOGLAVA PASTIRICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 26. 4. 1987, Sečovlje, 1 os., S. Polak, Acr. 33:45

Luscinia svecica-MODRA TAŠČICA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Oenathe hispanica-ŠPANSKI KUPČAR

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 3

1. 25. 4. 1964, Črniče, ad., zbirka PMS
 2. 18. 5. 1965, Malovšče, par-verjetno gnezdi, J. Gregori, pisno
 3. 24. 8. 1982, Sečovlje, 1 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:69
 4. 10. 4. 1983, Koper, 1 os., I. Škornik et ad., Var. Nar. 16:85
-
5. 11. 9. 1981, Markovci, 1 os., B. Štumberger, Acr. 54:157

Monticola solitarius-MODRI DROZG

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 3

1. 1975(76) Osp, gnezdo z mladiči, J. Gregori, Proteus (1876) 7: 275-279
 2. 22. 5. 1982, Osp, I. Škornik et ad., rokopis
 3. 12. 7. 1990, Zaningrad, 1 os., D. Tome, Acr. 47:33
- Novejša opažanja še niso zbrana.

Zoothera dauma-GRAHASTI DROZG

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 19. 11. 1973, Stožice, 1 os., D. Šere, Acr. 13-14:28

Acrocephalus dumetorum-ROBIDNA TRSTNICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):še ni bila uvrščena

1. 16. 9. 1990, Vrhnika, 1 os., D. Šere, Acr. 48:70

Acrocephalus melanopogon-TAMARISKOVKA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Sylvia cantillans-TAŠČIČNA PENICA

Odslej na spisku redkih vrst.

Sylvia melanocephala-ŽAMETNA PENICA

Odslej na spisku redkih vrst.

Sylvia hortensis-SVETLOOKA PENICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 3

23. 4. 1975, 1 os., J. Gregori, Proteus (1976) 7:275-279 in ustno
 21. 5. 1975, 1 os., J. Gregori, Proteus (1976) 7:275-279 ion ustno
- Pravilna oznaka je torej A 2.

Hippolais icterina-RUMENI VRTNIK

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Phylloscopus bonelli-HRIBSKA LISTNICA

Odslej na spisku redkih vrst.

Ficedula hypoleuca-ČRNOGLAVI MUHAR

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Parus lugubris-ŽALOBNA SINICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 20. 6. 1980, Kubed, 2 os., I. Geister, Acr. 4:61
-
2. 12. 5. 1966, Portorož, os., Matvejev, in litt.

Podatek pod zaporedno številko 2. je bil pomotoma spregledan pri pripravi Seznama iz 41.-42. številke Acrocephalus in odslej velja za prvi zapis.

Lanius excubitor-VELIKI SRAKOPER

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Lanius senator-RJAVOGLAVI SRAKOPER

Odslej na spisku redkih vrst.

Lanius minor-ČRNOČELI SRAKOPER

Odslej na spisku redkih vrst.

Pyrrhocorax pyrrhocorax-PLANINSKA VRANA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. 30. 6. 1955 in 2. 7. 1955, Tičarica, 2 os., S. Matvejev, Acr. 7:16

Pravilna oznaka je A 1 in ne A 2.

Sturnus roseus-ROŽASTI ŠKOREC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 4

1. 1973, Prekmurje, gnezditvev, vir: Lainšček in litt.

2. 29. 5. 1975, Lesce, 10 os., D. Šere (L. in U. Krek), Acr. 16:31

3. 26. 5. 1983, Ljubljana, 3 os., D. Šere, Acr. 16:31

4. 20. 6. 1988, Ankaran, <30 os., M. Gjerkeš, Acr. 46:114

5. konec maja 1989, Vrhnik, 2 os., P. Grošelj, Acr. 46:114

6. 24. 9. 1989, Sečovlje, I. Škornik, 1 os., Acr. 48:93

Passer hispaniolensis-TRAVNIŠKI VRABEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 10. 10. 1989, Vrhnik, 1 os., P. Grošelj, Acr. 41-42:34

Passer luteus-ZLATI VRABEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 2. 5. 1984, Idrija, 1 os., P. Grošelj, Acr. 41-42:67

Petronia petronia-SKALNI VRABEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 3. 5. 1987, Ankaran, 1 os., M. Gjerkeš, Falco 1988/4

Fringilla montifringilla-PINOŽA

Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja.

Serinus citrinella-LAŠKA KONOPELJŠČICA

Odslej na spisku redkih vrst.

Carduelis flavirostris-SEVERNI REPNIK

Odslej na spisku redkih vrst.

Loxia leucoptera-BELOPERUTI KRIVOKLJUN

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 2

1. oktober 1985, Kamna gorica, 1 os., P. Grošelj, Acr. 35-36:19

2. 7. 1. 1985, Rovte/Jesenice, 1 os., (ujet), A. Lenarčič, pisno

Loxia pytyopsittacus-VELIKI KRIVOKLJUN

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 1

Pinicola enucleator-SMREKOV KALIN

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):B 1

Carpodacus erythrinus-RDEČI KALIN

Odslej na spisku redkih vrst.

Plectrophenax nivalis-SNEŽNI STRNAD

Odslej na spisku redkih vrst.

Calcarius lapponicus-LAPONSKI OSTROGLEŽ

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 5

1. 3. 11. 1973, Zalog, 1 os., D. Šere, Acr. 6:101
2. 29. 11. 1974, Govejk (Sp. Idrija), 1 ex, P. Grošelj, ustno
3. 2.4.1. 1984, Šturmovec, 1 os., B. Štumberger, Acr. 37-38:72
4. 12. 11. 1985, Logatec, 1 os., P. Grošelj, Acr. 27-28:20
5. 20. 11. 1986, Pernica, 1 os., D. Šere, Scopolia 19:53

Emberiza leucocephala-BELOGLAVI STRNAD

Odslej na spisku redkih vrst.

Emberiza rustica-GOZDNI STRNAD

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 1

1. 22. 11. 1979, Jarše, 1 os., D. Šere, Acr. 1:17

Emberiza pusilla-MALI STRNAD

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):A 5

1. 9. 2. 1985, Kleče, 1 os., D. Šere (B. Mali), Acr. 25:41
2. februar 1985, Logatec, 1 os., P. Grošelj, Acr. 27-28:20
3. 14. 11. 1986, Ormož, 1 os., I. Vreš, Acr. 31-32:11
4. 23. 3. 1988, Šentjakob, 1 os., J. Gračner, Acr. 48:94
5. 6. 10. 1988, Vrhnika, 1 os., F. Bračko, Acr. 51:57

Emberiza melanocephala-ČRNOGLAVI STRNAD

Odslej na spisku redkih vrst.

Naseljene ali gojene vrste, ki so bile ugotovljene pri nas:

Cygnus atratus-ČRNI LABOD

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):C 1

1. 9. 2. 1975, Sečovelje, 1 os., A. Šmuc, Diplomsko delo BF, 1980:66

Aix sponsa-RAČKA NEVESTICA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):C 2

1. 22. 3. 1978, Bled, 1 os., I. Geister, Acr. 23:6
 2. Ljublanica Vnanje gorice (D. Šere) (podatke še zbiramo)
-
3. konec novembra 1987, Idrija, 1 os., P. Grošelj, Acr. 41-42:59

Aix galericulata-MANDARINKA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):C 1

1. Oktober 1985, Podpeč – Ljubljana, 1 os., (ustreljen, preparat), V. Čuden

Psittacula krameri-OVRATNICASTI PAPAGAJ

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):C

Pheucticus ludovicianus-RDEČEPRSI KARDINAL

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):C 1

1. 29. 10. 1976, Godovič, 1 os., P. Grošelj, A 10:57

Estrilda astrild-SIVA ASTRILDA

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):C 1

1. 7. 7. 1970, Idrija, 1 os., P. Grošelj, A 7:15

Passer luteus-ZLATI VRABEC

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):C 1

1. 2. 5. 1984, Idrija, 1 os., P. Grošelj, Acr. 41-42:67

Leiothrix lutea-KITAJSKI SLAVČEK

Oznaka v Seznamu dosed. ugot. ptic SLO(Acrocephalus 41-42):C 2

Podatke še zbiramo.

V pričujočem Seznamu redkih vrst ptic Slovenije 1990 so vrste razdeljene v različne skupine. Vrste, ki sodijo v posamezno skupino, so prikazane v spodnji tabeli, sledi pa še kratek opis kriterijev, po katerih so vrste uvrščene v posamezno skupino.

Odslej na spisku redkih vrst	Seznam dosed. ugotov. vrst SLO (Acr. 41-42)	Odslej na spisku redkih vrst iz gnezd. obdobja	Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditv. in prezim. obdobja	Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja	Še niso bile v seznamu
G. immer	G. adamsii	P. grisegena	C. nigra	C. ciconia	L. genei
B. stellaris	P. autilus	P. nigricollis	A. querquedula	M. milvus	D. lilfordi
N. rufina	F. glacialis*	A. purpurea	C. aeruginosus	Ch. alexandrinus	A. dumetorum
B. lagopus	P. puffinus	N. nycticorax	P. porzana	C. minuta	
F. naumanni	P. pygmaeus	A. strepera		C. alpina	
P. parva	P. aristotelis	A. crecca		T. nebularia	
G. grus	P. onocrotalus*	A. acuta			
H. ostralegus	P. falcinellus	A. clypeata			
H. himantopus	P. ruber	A. ferina			
B. oedicnemus	C. columbianus	A. nyroca			
L. argentatus	C. cygnus	M. merganser			
R. tridactyla	A. brachyrhynch.	M. migrans			
C. garrulus	B. leucopsis	H. albicilla			
S. cantillans	B. bernicla*	C. gallicus			
S. melanocephala	T. ferruginea	C. pygargus			
Ph. bonelli	M. nigra	G. gallinago			
L. senator	M. fusca	T. totanus			
L. minor	N. percnopterus*	T. ochropus			
S. citrinella	A. monachus*	S. albifrons			
C. flavirostris	C. macrourus*	Ch. niger			
C. erythrinus	A. brevipes	Ch. leucopterus			
P. nivalis	B. rufinus	M. apiaster			
E. leucocephala	A. pomarina	L. svecica			
E. melanocephala	A. clanga	A. melanopogon			
	H. pennatus*	H. icterina			
	F. eleonore	F. hypoleuca			
	F. cherrug	L. excubitor			
	P. pusilla	F. montifringilla			
	T. tetrax*				
	C. undulata				

Odslej na spisku redkih vrst	Seznam dosed. ugotov. vrst SLO (Acr. 41-42)	Odslej na spisku redkih vrst iz gnezd. obdobja	Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditv. in prezim. obdobja	Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja	Še niso bile v seznamu
	O. tarda*				
	R. avosetta				
	C. cursor				
	Ch. morinellus				
	G. pratincola				
	Ch. gregaria				
	C. canutus				
	L. falcinellus				
	L. minimus				
	G. media				
	L. lapponica				
	N. tenuirostris*				
	T. stagnatilis				
	A. interpres				
	Ph. lobatus				
	Ph. fulicarius				
	S. pomarinus				
	S. parasiticus*				
	S. skua*				
	L. fuscus				
	L. marinus				
	L. hyperboreus*				
	S. caspia				
	Ch. hybridus				
	A. torda*				
	F. arctica				
	S. paradoxus*				
	N. scandiaca*				
	S. ulula*				
	A. flammeus				
	D. syriacus				
	D. leucotos				
	M. calandra				
	C. brachydactyla				
	H. daurica				
	M. citreola				
	O. hispanica				
	M. solitarius				
	Z. dauma				
	S. hortensis				
	P. lugubris				
	P. pyrrhocorax				
	S. roseus				
	P. hispaniolensis				
	P. petronia				
	L. leucoptera				
	L. pytyopsittacus*				
	P. enucleator*				
	C. lapponicus				
	E. rustica				
	E. pusilla				

"Odslej na spisku redkih vrst". . . 24 vrst

V tej skupini so vrste, za katere je bilo pri pripravi Seznama dosed. ugot. ptic SLO (Acr. 41-42) poznanih sicer le malo več kot deset poročil (torej jih ni zajel tedanji kriterij redke vrste v širšem merilu-npr. *Gavia immer*), vrste, katerih število v zadnjih letih tako drastično upada, da kljub temu, da pri nas (še) gnezdiijo, odslej posebej beležimo vsa poročila, tako iz gnezditvenega kot iz izvengnezditvenega obdobja (npr. *Falco naumanni*), vrste, ki so pri nas redke gnezditilke, pa tudi v izvengnezditvenem času niso pogoste (npr. *Botaurus stellaris*). Oznaka "Odslej na spisku redkih vrst" brez natančnejše formulacije obdobja torej pomeni, da o teh vrstah KOMISIJA ZA REDKOSTI ARHIVIRA VSA POROČILA.

“V Seznamu dosedaj ugot. ptic SLO (Acr. 41-42)“ . . . 81 vrst

Ta formulacija je v novem seznamu redkih vrst 1990 ostala za vrste, za katere je bilo že pri pripravi Seznama dosed. ugot. ptic SLO (Acr. 41-42) znanih MANJ KOT DESET podatkov. Pri nekaterih vrstah smo sicer naknadno zbrali dodatna poročila (npr. zlatouhi ponirek, puklež, rjavi galeb, idr.) in je zato verjetno, da bodo pri naslednjem letnem poročilu že prešle iz noveliranega seznama redkih vrst, kljub temu pa jih omenja to poročilo še za preteklo obdobje. Kljub temu, da ni nikjer izrecno napisano, je jasno, da o vrstah iz te skupine Komisija za redkosti arhivira VSA poročila! Zvezdica pri nekaterih vrstah pomeni, da zadnji znani podatki datirajo iz obdobja pred več kot 50 leti in da jih bo treba v prihodnje še zbrati in objaviti.

Večina vrst iz te skupine so redke vrste iz izvengnezditvenega obdobja, med njimi pa so tudi nekatere redke vrste, katerih gnezdenje je bilo v preteklosti že dokazano (*A. pomarina*, *M. solitarius*).

“Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega obdobja“ . . . 28 vrst

Gre za vrste, o katerih so znani posamezni primeri ali poskusi gnezdenja ali vsaj sumljivo zadrževanje v gnezditvenem obdobju iz preteklosti. Vsa ta poročila še niso zbrana in natančnejši podatki (vključno s krajem, datumom, virom zapisa ipd.) se še zbirajo in bodo objavljeni v prihodnjih letnih poročilih o redkih vrstah. Komisija za redkosti bo arhivirala vsa poročila o teh vrstah iz gnezditvenega obdobja. Te vrste v izvengnezditvenem obdobju pri nas niso redke.

“Odslej na spisku redkih vrst iz gnezditvenega in prezimovalnega obdobja“ . . . 6 vrst

Gre za vrste, ki v preletnem obdobju niso redke, izjemno pa je njihovo zimsko pojavljanje ali morebitno gnezdenje, poskus gnezditve ipd., kar je bilo v preteklosti že registrirano.

Prezimovalno obdobje zajema izključno decemberska in januarska opazovanja, kot jih je zajel Zimski ornitološki atlas Slovenije.

“Odslej na spisku redkih vrst iz prezimovalnega obdobja“ . . . 6 vrst

To je šest vrst, ki pri nas niso redki gnezdilci (*C. ciconia*, *Ch. alexandrinus*) ali preletniki (preostale štiri vrste), izjemoma pa je bilo registrirano njihovo pojavljanje pozimi. Komisija za redkosti bo arhivirala zimska poročila. Prezimovalno obdobje: december, januar.

“Vrsta še ni bila uvrščena na Seznam dosed. ugotovlj. vrst SLO (Acr. 41-42)“ . . . 3 vrste

Od priprave Seznama v Acr. 41-42 do konca leta 1990 so bile pri nas registrirane tri nove vrste ptic (*L. genei*, *D. lilfordi*, *A. dumetorum*). Jasno je, da bo Komisija v prihodnje spremljala VSA poročila o teh vrstah.

Komisija za redkosti

Poročilo o redkih vrstah ptic v Sloveniji za leto 1991

Report on rare bird species in Slovenia in 1991

Pred nami je prvo (poskusno) letno poročilo in prikaz zbranih podatkov o redkih vrstah ptic v Sloveniji za leto 1991. Gre za redke vrste ptic, ki jih omenja Seznam redkih vrst ptic Slovenije 1990, objavljen v tej številki *Acrocephalus*.

Dosedaj pri nas še nismo imeli referenčnega seznama redkih vrst ptic, ki je osnova za zbiranje favnističnih podatkov o redkostih, vsaj takega ne, ki bi vseboval delitev na redke vrste v gnezditvenem in negnezditvenem obdobju in bi bil opremljen z natančnimi podatki za vsak zapis. Pričujoče poročilo še zdaleč ni popolno, ker se nanaša na spisek redkih vrst ptic, ki je prvič objavljen prav v tej številki revije. Tako je zelo verjetno, da obstajajo še neobjavljeni zapisi o redkih vrstah. Komisija za redkosti poziva vse, ki za take podatke vedo, da jih čimprej objavijo ali posredujejo Komisiji!

V letnem poročilu bomo objavljali le zapise o tistih vrstah z najnovejšega Seznama redkih vrst ptic Slovenije, za katere bomo v tistem letu dobili nove podatke oziroma morebitne dopolnitve za pretekla leta.

Tako je za vsako vrsto v oklepaju najprej navedeno skupno število v zadnjih 50 letih evidentiranih zapisov DO TEKOČEGA (torej do vključno 1990.) LETA (za leto 1991 so torej upoštevani podatki od leta 1951 dalje), drugo število pa pomeni število zapisov v TEKOČEM (t.j. v 1991.) LETU!

Gre seveda za zapise, ki obravnavajo

iskane podatke o posamezni vrsti.

Za boljšo ponazoritev si oglejmo namišljen primer:

* redka gnezdilka (2, 1)

Za vrsto "redka gnezdilka" sta bila med letoma 1941 in 1990 poznana dva zapisa iz gnezditvenega obdobja, kar ponazarja številka 2, prva številka v oklepaju.

V letu 1991 smo zbrali en podatek iz gnezditvenega obdobja, ki ga ponazarja druga številka v oklepaju, naveden pa je z natančnimi podatki, npr.:

"redka gnezdilka", datum, kraj, gnezdo s 4 jajci, opazovalec, vir

Spisek (nepopolni) za leto 1991:

Podiceps grisegena-RJAVOVRATI PONIREK (*, 2)

27. 4. 1991, samica vali+ 4 samci, D.Šere, *Acrocephalus* 1993:37

9. 6. 1991, 3 pari z gnezdi + 1 par, T. Jančar, *Acrocephalus* 1993:183

Podiceps auritus-ZLATOUHI PONIREK (18, 3)

13. 1. 1991, 1 os., Cerkniško jezero, P. Kmecl, K. Rižner, *Acrocephalus* 1991:149

9. 11. 1991, 2 os., Ptuj, L. Božič, *Acrocephalus* 1992:20

5. 12. 1991, 1 os., Koseze-Ljubljana, P. Trontelj, *Acrocephalus* 1993:140

Ciconia nigra-ČRNA ŠTORKLJA (*, 4) ... gnezditveno obdobje

18. 5. 1991, 1 os., Besnica, I. Božič, *Acrocephalus* 1992:86

26. 5. 1991, 2 os., Požeg, M. Vogrin, *Acrocephalus* 1993:140

26. 6. 1991, 1 os., Ormož, L. Božič, *Acrocephalus* 1993:140

14. 7. 1991, 1 os., Petišovci, F. Bračko, *Acrocephalus* 1993:140

Ciconia nigra-ČRNA ŠTORKLJA (0, 1) ... zimsko obdobje

1. 12. 1991, 1 os., Sečoveljske soline, M. Gjerkeš, pisno

Ciconia ciconia-BELA ŠTORKLJA (*, 1)

december 1991-februar 1992, 1 os., Sečoveljske soline, I. Škornik idr., ustno

Cygnus cygnus-LABOD PEVEC (1, 1)

15. 12. 1991, 1 os., Cerkniško jezero, P. Kmecl, K. Rižner, Acrocephalus 1992:152

Branta leucopsis-BELOLIČNA GOS (1, 1)

marec 1991, 1 os., Cerkniško jezero, P. Kmecl, K. Rižner, A. Sovinc, D. Šere, idr., Acrocephalus 1993:12

Anas querquedula-REGLJA (*, 2)

9. 6. 1991, par, Cerkniško jezero, T. Jančar, Acrocephalus 1992:191

15. 6. 1991, samica, Podvinci, F. Janžekovič, Acrocephalus 1993:140

Anas clypeata-ŽLIČARICA (*, 2)

9. 6. 1991, samec, Cerkniško jezero, T. Jančar, Acrocephalus 1992:191

15. 6. 1991, par, Ormoške lagune, F. Janžekovič, Acrocephalus 1993:140

Netta rufina-TATARSKA ŽVIŽGAVKA (*, 4)

26. 1. 1991, samica, Zbiljsko jezero, A. Sovinc v: P. Trontelj, Acrocephalus 1992:9

24. 2.-3. 3. 1991, 12 os., Brestanica, L. Božič, Acrocephalus 1991:152

24. 3. 1991, 2 samca, 1 samica, Pernica, F. Bračko, Acrocephalus 1993:140

13. 4. 1991, samec, Ormož, L. Božič, Acrocephalus 1991:152

Aythya ferina-SIVKA (*, 1)

15. 6. 1991, samica z izpeljanimi mladiči, Podvinci, F. Janžekovič, Acrocephalus 1993:140

Melanitta nigra-ČRNA RACA (7, 2)

24.-26. 10. 1991, 1 os., Rače-Požeg, M. Vogrin, pisno

9. 11. 1991, 2 os., Ptuj, L. Božič, pisno

Melanitta fusca-BELOLISKA (+20, 2)

12. in 13. 1. 1991, 9 os., Cerkniško jezero, D. Šere+P. Kmecl, K. Rižner, Acrocephalus 1993:15

7. 12. 1991, 2 os., Blejsko jezero, Ciglič, Acrocephalus 1993:125

Mergus merganser-VELIKI ŽAGAR (*, 1)

junij 1991, samica s 6 mladiči, Trbojsko jezero, P. Trontelj, Acrocephalus 1992:11

Milvus migrans-ČRNI ŠKARNIK (*, 1)

3. 6. 1991, 1 os., Ormož, L. Božič, Acrocephalus 1991:153

Aquila clanga-VELIKI KLINKAČ (2, 1)

10. 1. 1991, 1 os., Komarnik, F. Bračko, Acrocephalus 1991:23

Falco cherrug-SOKOL MORILEC (2, 1)

20. 5. 1991, 1 os., Rače, M. Vogrin, Acrocephalus, v tisku

Falco naumanni-JUŽNA POSTOVKA (*, 2)

1. 4. 1991, par, Horjul, D. Šere, Acrocephalus 1993:141

2.5. 1991, par, Drenov grič, I. Božič, Acrocephalus 1993:141

Grus grus-NAVADNI ŽERJAV (*, 1)

10. 3. 1991, 3 os., Cerkniško jezero, P. Kmecl, K. Rižner, Acrocephalus 1991:156

Himantopus himantopus-POLOJNIK (*, 5)

31. 3. 1991, 1 os., Sečoveljske soline, P. Kmecl, K. Rižner, Acrocephalus 1993:141

1. 5. 1991, 1 os., Koper, P. Trontelj, Acrocephalus 1993:141

12. 5. 1991, 1 os., Cerkniško jezero, D. Šere, Acrocephalus 1992:153

3. 6. 1991, 2 para+ samec, Ormož, L. Božič, Acrocephalus 1991:157

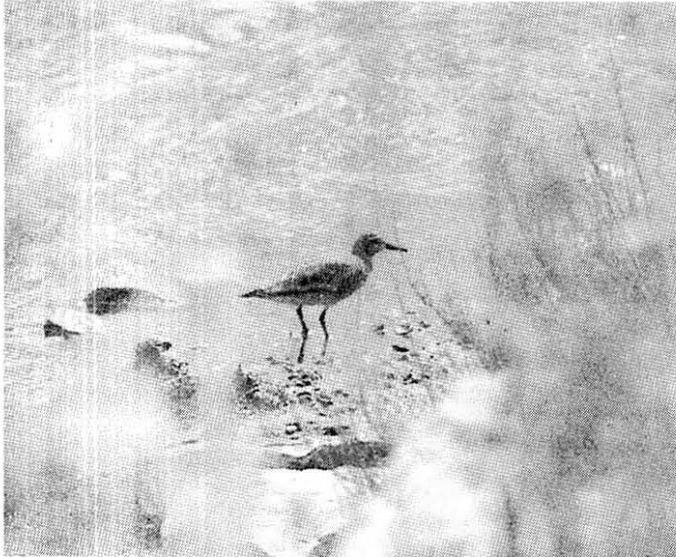
8. 6. 1991, 2 samca, Ormož, L. Božič, Acrocephalus 1991:157 in D. Denac, Acrocephalus 1992:54

Recurvirostra avosetta-SABLJARKA (5, 1)

9. 3. 1991, 2 os., Sečoveljske soline, T. Jančar, Acrocephalus 1991:156

Calidris canutus-VELIKI PRODNIK (2, 1)

11.-14. 9. 1991, 2 os., Sečoveljske soline, A. Sovinc, T. Jančar idr., Acrocephalus 1992:24

Lymnocyptes minimus-PUKLEŽ (*, 4)

15. 3. 1991, 1 os., Pragersko, M. Vogrin, Acrocephalus 1993:141

21. 4. 1991, 1 os., Matena, B. Rubinič, A. Vrezec, Acrocephalus 1992:88

24. 3. 1991, 1 os., Cerknisko jezero, D. Šere, Acrocephalus 1993:141

1. 12. 1991, 1 os. (ustreljen), našel I. Brajnik, ustno

Limosa lapponica-PROGASTOREPI KLJUNAC (7, 2)

8.-14. 9. 1991, Sečoveljske soline, max. 13 os., A. Sovinc, T. Jančar idr., Acrocephalus 1992:51

8. 9. 1991, 1 os., Cerknisko jezero, P. Kmecl, K. Rižner, Acrocephalus 1992:17-20

Larus genei-ZALIVSKI GALEB (2, 1)

10. 3.-7. 4. 1991, 1 os., Sečoveljske soline, T. Jančar, D. Šere, I. Škornik, P. Kmecl, Acrocephalus 1992:52

Larus fuscus-RJAVI GALEB (*, 2)

16. 2. 1991, 1 os., Izola, I. Škornik, Acrocephalus 1991:158

4. 5. 1991, 1 os., Sečoveljske soline, L. Božič, Acrocephalus 1993:141

Sterna caspia-KASPIJSKA ČIGRA (9, 2)

8. 6. 1991, 2 os., Ormož, D. Denac, Acrocephalus 1992:50

9. 6. 1991, 1 os., Cerknisko jezero, T. Jančar, Acrocephalus 1992:191

Merops apiaster-ČEBELAR (*, 2)

10. 8. 1991, gnezdišče Jareninski dol, F. Janžekovič, Acrocephalus 1992:25

10. 8. 1991, gnezdišče Šentilj, F. Janžekovič, Acrocephalus 1992:25

Coracias garrulus-ZLATOV Ranka (*, 2)

21. 4. 1991, 1 os., Zgornje Partinje, F. Bračko, Acrocephalus 1993:142

18. in 19. 5. 1991, 1 os., Drenov grič, D. Šere, Acrocephalus 1993:142

24. 5. 1991, 1 os., Šmartno, J. Gregori, Acrocephalus 1991:160

5. 8. 1991, 1 os., Začret, A. Bibič, Acrocephalus 1992:26

Hirundo daurica-RDEČA LASTOVKA

19. 5. 1991, 1 os., Sečoveljske soline, T. Jančar, Acrocephalus 1993:142

Acrocephalus melanopogon-TAMARISKOVKA (*, 1)

13. 5. 1991, 1 os. ujet, Vrhnika, P. Černe, Acrocephalus 1992:55

Phylloscopus bonelli-HRIBSKA LISTNICA (*, 1)

2. 5. 1991, 1 os. poje, Trenta, J. Gregori, Acrocephalus 1991:166

Phylloscopus inornatus-MUŠJA LISTNICA (0, 1)

2. 10. 1991, 1 os. ujet, Vrhnika, I. Brajnik (D. Šere), Acrocephalus 1991:114

Lanius minor-ČRNOČELI SRAKOPER (*, 2)

22. 7. 1991, ad. + juv., Veržej, L. Božič, Acrocephalus 1992:50

6.-10. 8. 1991, par, Pertoča, A. Bibič, Acrocephalus 1992:157

Lanius senator-RJAVOGLAVI SRAKOPER (*, 1)

24. 6. 1991, 1 os., Notranje Gorice, I. Geister, Acrocephalus 1993:144

Emberiza leucocephala-BELOGLAVI STRNAD (*, 1)

18. 2. 1991, Godovič, 1 os. ujet, P. Grošelj, *Acrocephalus* 1991:166

Emberiza melanocephala-ČRNOGLAVI STRNAD
(* , 1)

2. 6. 1991, samec, Ljubljana, P. Trontelj, *Acrocephalus* 1991:167

Zgornji seznam je resnično le poskusni, saj za nekatere vrste nedvomno obstajajo podatki za leto 1991, vendar so te vrste na novo uvrščene v seznam bodisi kot gnezdilke (primer: podatki o zlatovranki v Slovenskih Goricah še niso arhivirani pri Komisiji) bodisi kot katera izmed negnezditvenih kategorij. Upamo, da bodo v prihodnje vsa poročila o vrstah iz Seznama redkih vrst ptic Slovenije redno posredovana Komisiji ali podatki objavljeni. Dodatni zapisi za leto 1991, ki bodo naknadno posredovani Komisiji ali objavljeni, bodo upoštevani pri naslednjem poročilu, kot dopolnitve (objavljeni z natančnejšimi podatki).

Zvezdica v oklepaju (*, ...) pomeni, da še niso zbrani zapisi iz preteklosti.

Še enkrat prosimo vse, da pobrskaajo po svojih beležnicah in iskane podatke za vrste iz novega seznama redkih vrst ptic Slovenije objavijo ali posredujejo Komisiji.

Komisija za redkosti
Pripravil: A. Sovinc

Obvestilo

Ponovno pozivamo vse, ki imate še neobjavljene podatke o črnočelem sra-koperju (*Lanius minor*), da jih sporočite na uredništvo ali na moj naslov.

Predvsem pa bi več pozornosti tej izginjajoči vrsti pri nas, namenili v tem letu. Zato še sedaj nestrpno pričakujemo vaše podatke.

Franc Bračko, Gregorčičeva 27, Maribor

Iz ornitološke beležnice

From the ornithological notebook

MALA BOBNARICA *Ixobrychus minutus*

LITTLE BITTERN – on April 14th, 1989, at Tivoli pond in Ljubljana

Dne 14. 4. 1989 sem imel priložnost opazovati samca male bobnarice, ki se je zadrževal na ribniku v ljubljanskem Tivoliju. Naj dodam, da bi v primeru, če bi bil ribnik primerno »vzdrževan«, lahko tako rekoč sredi Ljubljane poslušali in opazovali prenekatero vodno vrsto ptičjega sveta. Ivo A. Božič, Na jami 8, 61000 Ljubljana.

MALA BELA ČAPLJA *Egretta garzetta*

LITTLE EGRET – one at Lake Cerknica on April 27th, 1992, observed while building a nest

27. 4. 1992 je bil organiziran društveni izlet na Cerkniško jezero. Na zbornem mestu pri gostišču pri Cirilu sem prišel že zgodaj, ko se je dan komaj dobro prebudil. Gladina jezera je bila visoka, preplavljene so bile vse travnate in grmovnate površine do ceste. Slabih sto metrov od omenjenega gostišča, desno ob makadamski cesti, ki vodi ob jezeru, so na otočku, poraslem z grmovjem, ždele štiri male bele čaplje. Ena izmed njih je pobirala veje izpod grmovja in jih zlagala na kup. Kup, ki je očitno postajal poskusno gnezdo, so sestavljale le debelejšje veje, medtem ko je čaplja pri graditvi tanjše vejice zavrgla. Nekajkrat je poletela do sosednjega grmovnatega otoka in se vrnila z gnezditvenim gradivom. Večkrat je celo s kljunom poskusila odlomiti ali izpuliti posamezno vejo. Bila je agresivna do drugih malih belih čapelj, ki pri graditvi gnezda niso sodelovale. To vedenje je zelo spominjalo na pogoste prepire med čapljami v kolonijah. Po nekaj desetih minutah opazovanja so vse štiri čaplje odletele, vendar se je »gnezdilka« kmalu vrnila, še malo popravila gnezdišče, nekajkrat kljunila v vodo za hrano in se pridružila vrstnicam še pred prihodom drugih udeležencev izleta. Poskus morebitne gnezditve male bele čaplje na tem delu jezera ne bi bil uspešen, saj je že čez nekaj dni gladina vode močno upadla, ta del jezera pa so preplavili izletniki. Po pripovedovanju drugih opazovalcev ptic so se male bele čaplje na Cerkniškem jezeru zadrževale še več

kot mesec dni. *Andrej Sovinc, Pod kostanji 44, 61000 Ljubljana.*

BELA ŠTORKLJA *Ciconia ciconia*

WHITE STORK – from January 14th to 18th, 1993
at Komarnik fish pond and near Maribor

Ribnik Komarnik je bil 14. 1. 1993 še vedno zamrznjen, čeprav se je temperatura zraka v zadnjem tednu močno dvignila. Pred tem je hud mraz (do -18°C) trajal skoraj tri tedne.

Sprehodil sem se po ledu in med večjim sestojem rogoza iskal primerno pot. Štiri sive čaplje so se raje umaknile pred mojo sumljivo zeleno vetrovko. Za nekaj časa pozabim na čaplje, ko eno ponovno zagledam v zraku na spodnjem delu ribnika. Toda zakaj ima tako iztegnjen vrat?

V velikih krogih se je s pomočjo termike v zrak dvigovala bela štorclja. Ko je dosegla vsaj tri drevesne višine, je počasi odjadrala nad pozabljeni hotel »Agata« in nadaljevala v smeri gradu Hrastovec.

O prezimujoči beli štorclji v lanskem letu sem že pisal v 52. številki *Acrocephalus*. Od kod je prišel ta klateški primerek, ne vemo. Sem pa videl, da je v dobri kondiciji. Verjetno je bila prav ta ptica opažena 17. 1. na Teznem v Mariboru. Namreč, 18. 1. o tem poroča in objavlja fotografijo tudi mariborski »Večer«. *Franc Bračko, Gregorčičeva 27, 62000 Maribor*

NJIVSKA in BELOČELA GOS – *Anser fabalis, A. albifrons*

BEAN and WHITE-FRONTED GOOSE – wintering
on Lake Ormož in 1991/92

Že prej mi je bilo znano, da na Ormoškem jezeru prenočujejo velika jate njivskih gosi, prejšnjo zimo pa sem prvič tudi jaz nekajkrat bolj zgodaj vstal in šel »na gosi«.

Dne 29. 12. 1991 sem bil prvič. Najprej smo v jutranjem mraku z B. Štumbergerjem naleteli na policijsko kontrolo, nato na čudovit krvavo rdeč sončni vzhod, na koncu pa še na njivske gosi. Gosi so sedele na vodni gladini vzdolž desnega nasipa, in ko smo prišli tja, so bile že precej razburjene, čeprav se je šele danilo. Našteli smo kar 3200 osebkov. Ob 7.40 in ob strašnem hrupu so odletele v smeri proti Prekmurju. Na jezeru se je zadrževalo tudi dvanajst (12) velikih belih čapelj *Egretta alba*.

Z A. Bibičem sva bila 19. 1. 1992 ob jezeru že ob sedmih. Ponovno sva doživela čudovit sončni vzhod, na jezeru pa »letečega« severnega slavnika *Gavia arctica*, ki je ves čas krožil okoli jezera. Njivskih gosi je bilo tokrat »le« kakšnih 1100, je pa bilo med njimi tudi približno trideset (30) beločelih gosi. Zadrževale so se na istem mestu kot zadnjič, iz neznanih razlogov pa so odletele šele ob 8.30 – bil je že popolnoma normalen dan.

Dne 30. 1. 1992 smo prišli z M. Vogrinom precej pozno in smo gosi še ravno ujeli. Odletele so ob 7.45. Bilo je približno 2500 njivskih gosi, beločelih pa smo našli le deset (10), ker vse jate nismo utegnili pregledati. Dne 7. 3. 1992 smo jih videli zadnjič. Bilo je le še 180 primerkov njivskih gosi, ki so se zadrževale v gruči na sredini jezera. Odletele so ob 8. uri. *Luka Božič, Pintarjeva 16, 62000 Maribor.*

DUPLINSKA GOS *Tadorna tadorna*

SHELDUCK – on May 2nd, 1992 at Sečovlje Salinas

Končno so prišli prvomajski prazniki tudi k nam in lepega, sončnega dne 2. 5. 1992 smo se odpravili na družinski izlet v slovensko primorje. Po nekaj ornitološko zanimivih doživetjih v Ospu smo ob 14.30 prispeli do zapornice pred Sečoveljskimi solinami.

Temperatura $+17^{\circ}\text{C}$ ter brškinke *Cisticola juncidis* in mali slavci *Luscinia megarhynchos*, ki so

nas pričakovali že tukaj, so naznanjali lep dan.

Prva zanimivost naju je s prijateljem J. Smoletom čakala že pri drugem solinskem bazenu, ko sva v zraku zagledala »raco«, ki je letela v smeri od Dragonje proti notranjosti solin. V letu je delovala skoraj povsem belo s temno glavo. Pogled skozi daljnogled me je prepričal, da prvič v življenju opazujem duplinsko gos. Več pa tudi nisem mogel videti, saj se je gos naglo spustila na tla nekje za kanalom Pichetto. Midva sva seveda takoj pohitela tja, toda kot da bi se duplinska gos v zemljo pogreznila. Naj sva še tako dolgo iskala, je nisva več opazila.

Ko sva na duplinsko gos že skorajda pozabila, sva čez kakšni dve uri pri izligu Dragonje v morje srečala zanimivo jato pobrežnikov. Na cesto ob reki sva postavila teleskop in pričela z določevanjem. Naštela sva: štiri (4) drugoletne črnoglave galebe *Larus melanocephalus*, šestnajst (16) zelenonogih martincev *Tringa nebularia*, enega rdečenogega martinca *T. totanus*, dva (2) popolnoma črna črna martinca *T. erythropus*, osem (8) beločelih deževnikov *Charadrius alexandrinus*, enega malega škurha *Numenius phaeopus* in eno drugoletno, neobarvano črno prosenko *Pluvialis squatarola*.

Med opazovanjem pobrežnikov pa sva nena doma zagledala nizko v zraku duplinsko gos, ki se je nato tudi spustila na plitvino približno 15 metrov od naju. Prej sva jo iskala po vseh solinah, sedaj pa je tako rekoč priletela k nama. Kot posledica je seveda nastala cela serija posnetkov J. Smoleta. Na tleh je bilo mogoče ugotoviti, da je najina gos samica, saj ni imela rdeče grbe nad kljunom, ob korenu pa je imela belo liso. *Luka Božič, Pintarjeva 16, 62000 Maribor*

TATARSKA ŽVIŽGALKA *Netta rufina*
RED-CRESTED POCHARD – pair at Lake Bled on January 1st, 1993

Leto triindevetdeseto se je v ornitološkem pogledu začelo dobro zame. Na novega leta dan smo namreč na Blejskem jezeru pod cerkvijo opazovali samca in samico tatarske žvižgalke. Z determinacijo ni bilo nobenih težav, saj sta plavala le nekaj metrov od obrežja, ob privezanih pletnah; pridružila sta se bila večjemu številu mlakaric, poganjajočih se za koščki kruha, ki so jima jih metali blejski obiskovalci. Boris Kozinc ju je opazoval še ves januar – samca je videl zadnjič

3. 2. 1993 na ledu v bližini blejskega otoka. *Henrik Ciglič, Likozarjeva 7, 64000 Kranj*

KOSEC *Crex crex*

CORNCRAKE – male night singing on June 6th, 25th and 28th 1992 at Podkoren near Kranjska gora.

Ob akciji ugotavljanja razširjenosti kosca leta 1992 v Sloveniji sem šel v Podkorenu na nočno poslušanje prvič 6. 6. Ob 3²⁰ sem se odpravil proti travniku ob desni strani močvirja, rekoč, če je kje, je tu. Zanimivo je bilo poslušati, kako živahno je kljub nočni uri. Ob močvirju sta peli dve močvirski trstnici *Acrocephalus palustris*, oglasila sta se dva mala ponirka *Tachybaptus ruficollis*, pa mlakarica *Anas platyrhynchos* in zelenonoga turalica *Gallinula chloropus*. Zaslíšal sem tudi kosca *Crex crex*, vendar se je oglašal daleč od močvirja, na travniku blizu sedežnice Velika dolina ob vznožju Vitranca. Travnik je na položnem terenu nagnjen proti severu, kjer je pozimi močno frekventirano smučišče. Šel sem naprej do Rateč, če bo tudi tam kaj za ušesa. Ob vodi v Ledinah je pela močvirska trstnica, na bližnjem drevju pa brinovka *Turdus pilaris*. Ob 4⁰⁰ je v Podkorenu na barjanskem predelu sredi močvirja pela repaljščica *Saxicola rubetra*, lesna sova *Strix aluco* pa je še vztrajala s svojim hukanjem v daljavi. 19. 6. ob 23³⁰ je kosce vztrajno prepeval na starem mestu, 25. 6. zvečer pa sem šel ob levem bregu Save. V predelu blizu Zelencev se je vztrajno oglašal mokož *Rallus aquaticus* s svojimi značilnimi krulčimi glasovi, poleg pa še en osebek, in sicer samo z monotonimi, piskajočimi glasovi (♀?). Dne 28. 6. ob 1²⁰ je rahlo rosilo. Kosce se je vztrajno oglašal na starem mestu, prav tako pa tudi mokož v močvirju. Kosce se je tri tedne vztrajno oglašal na istem mestu, zato gre verjetno za gnezditev.

Nekajkrat sem šel ob močvirju tudi podnevi, vendar o koscu in mokožu ni bilo sledu. Z nočnim poslušanjem, ki smo ga poznali predvsem za ugotavljanje raznih sov, se potrjujejo novi vidiki terenskega dela tudi pri ugotavljanju drugih skupin ptičev. To so letos ugotovili prav vsi, ki so se vključili v akcijo »kosce« in ponekod imeli odlične uspehe. Pri tem delu pa človeka čakajo še druga doživetja. Ko sem šel na poslušanje prvo noč, se nisem srečal samo s ptiči, ampak tudi s policajem. Vsi dokumenti so bili v redu, pa me je kljub temu gledal nezaupljivo. Je pač tako, da sredi noči lumpi

kradejo, normalni ljudje pa so v postelji ali kvečjemu v gostilni. Da pa kdo ptiče poslušša... *Janez Gregori, Podkoren 72, 64280 Kranjska gora*

KOSEC *Crex crex*

CORNCRAKE – *singing male on July 4th, 1986 near Veržej*

V letu 1992 smo veliko pozornosti posvetili koscu, predvsem zaradi društvene akcije »Kosec v Sloveniji«. Ob tej priložnosti sem se spomnil dogodka z Mladinskega raziskovalnega tabora »Mura 86«, ko smo hodili po čudovitih zamočvirjenih travnikih v Bunčanih pri Veržeju. Takrat, 4. 7. 1986, nas je sredi dneva presenetil pojoči kosec, ki smo ga kmalu zatem splašili iz trave in je odletel le nekaj korakov vstran, za njim pa še samica. Kljub temu je s svojo »ragljo« nadaljeval, kot da ga naša navzočnost sploh ne moti. Pričeli smo iskati gnezdo, a brez uspeha. Ker kosca nismo hoteli več vznemirjati, smo se brž zatem umaknili.

A. Bibič in F. Janžekovič sta kasneje pripravila poročilo o ornitoloških raziskavah s tega tabora (Ptiči Veržeja in okolice, *Acrocephalus* št. 41–42) in kot pravita, je bil podatek o koscu pomotoma izpuščen iz poročila. Zato naj teh nekaj vrstic kosca reši večne pozabe.

Dne 10. 6. 1990 sem v okviru ornitološkega izleta Štajerske sekcije ponovno obiskal Bunčane. Ob pogledu na nekdanji koščev habitat sem se zgrozil. Pred menoj je bilo eno samo koruzno polje. *Franc Bračko, Gregorčičeva 27, 62000 Maribor.*

MALI DEŽEVNIK *Charadrius dubius*

LITTLE RINGED PLOVER – *nesting pairs at Loka/ Zidani most in 1991 and 1992*

Junija 1991 me je sosed, ribič, opozoril na njemu neznanega ptiča, ki se pojavlja na produ Save v bližini Loke pri Zidanem mostu. Po njegovem pripovedovanju na tem produ lovi ribe že okrog 20 let, pa še ni videl takšne vrste ptičev.

Ko sem odšel na ta prod, sem 15. 6. 1992 opazil štiri osebke malega deževnika, ki so se značilno oglašali s svojim piiu, piiu, piiiu in preletavali prod in brez Save. Ob naslednjem obisku, dne 22. 6. 1991, sem opazoval samo še dva osebka, oba z izrazito oranžno rumeno obrobljenimi očmi.

Tokrat nista bila na produ, ampak na bregu Save, na s travami poraščeni deponiji zemlje in kameinja, ki so jo tam pustili graditelji hidroelektrarne Vrhovo. Ko sem se sprehodil po tej deponiji, sta me oba osebka preletavala in se vmes razburjeno oglašala. V nekem trenutku se je ena od ptic na tleh začela delati, da je poškodovana, tako da je spuščala krilo in se počasi umikala pred menoj. Takoj sem pomislil na verjetno gnezdneje in zapustil deponijo.

Ko sem deponijo obiskal 3. 7. 1991 na tistem mestu, kjer sem pri prejšnjem obisku pomislil na gnezditev, sta me starša že od daleč opazila in se v letu razburjeno oglašala. Kmalu sem na svoje veliko veselje na cesti, ki je potekala čez deponijo, opazil tri mladiče, ki so bili brez opazne črnine na glavi in prsih. Kmalu so poleteli za starima dvema.

V letu 1992 so na deponiji zemlje že od pomladi grmeli gradbeni stroji. Par malih deževnikov sem opazoval 6. 7. 1992 in 13. 7. 1992, vendar nisem opazil nobenega znaka, ki bi kazal na možno gnezdenje. Ko bodo začeli polniti akumulacijo za HE Vrhovo, bodo izginila vsa prodišča na Savi v dolžini kakih treh kilometrov. Zato bodo, na žalost, možnosti za ponovno gnezdneje malega deževnika precej manjše. *Marjan Gobec, Zidani most 28a, 61432 Zidani most.*

OZKOKLJUNI LISKONOŽEC *Phalaropus lobatus*
Četrty zapis za Slovenijo

RED-NECKED PHALAROPE – *on July 17th, 1992 at Lake Ormož*
Fourth record from Slovenia

»Dan kot vsi drugi«, sem pomislil, ko sem sončnega 14. 7. 1992 zjutraj stopil iz vlaka na postaji v Ormožu. Ob jezeru je pihal srednje močan zahodnik, dan pa, kljub nekoliko nižji temperaturi kot prejšnje dneve, res ni obetal nič posebnega.

Tudi ornitološka slika vodne površine in okolice je vse do 9. ure govorila temu v prid. Takrat sem namreč prišel že skoraj do konca bolj ali manj praznega jezera. In takrat sem tudi zagledal majhnega pobrežnika, ki je tekal po robu asfaltne nasipa. Sprva mu, misleč da je mali martinec *Actitis hypoleucos*, sploh nisem posvečal posebne pozornosti. Kmalu sem se mu približal na razdaljo vsega petih metrov in takrat sem pomi-

slil: Pri tej oddaljenosti pa bi mali martinec že moral odleteti. Šele tedaj sem previdno počepnil in postavil teleskop. Ko sem ujel ptiča v vidno polje in izostril sliko, sprva nisem hotel verjeti svojim očem. Pred menoj je bil lep, svatovsko obarvan liskonožec. Ker očitno ni bil plašen, sem se mu hotel še nekoliko približati, vendar se je zaradi prisotnosti veliko bolj boječih malih martincev prestavil za kakšnih 20 metrov po nasipu navzdol. Med vzletom se je oglasil, v peruti pa pokazal izrazito široko belo progo. Ko se je umiril in se ponovno začel intenzivno prehranjevati, sem se mu približal na majhno razdaljo in se potuhnil ob zgornjem robu nasipa.

Liskonožec se ni več zmenil zame. Prehranjeval se je tik ob vodi in se spretno umaknil vsakemu valu, ki je pljusnil ob nasip. Nekajkrat je s kljunom ujel tudi mimo letečo mušico. Pri svojem početju je ves čas hodil proti toku reke in tako mirno šel mimo mene. V najbližji točki ni bil oddaljen več kot 2 metra, tako da sem moral pri opazovanju uporabljati daljnogled namesto teleskopa.

Pri tem sem si seveda lahko liskonožca natančno ogledal in ugotovil, da opazujem odraslega samca ozkocljunega liskonožca v poletnem perju. Značilen je bil zelo tanek kljun in temne modrosive noge, na katerih so se videle plavalne krpe. Mislim, čeprav brez primerjave, da je bil po velikosti nekoliko manjši kot spremenljiv prodnik *Calidris alpina*, vsekakor pa precej manjši od malega martinca. Od ušesa se je po straneh vratu vlekla izrazita oranžno rdeča lisa. Grlo, del vratu in trebuh so bili snežno beli, teme pa temno rjavo. Na hrbtu je imel štiri zlatorumene vzdolžne črte.

Kar precej časa je trajalo, da sem se tega neobičajnega redkega gosta dodobra nagledal in se odpravil novim dogodivščinam naproti. *Luka Božič, Pintarjeva 16, 62000 Maribor.*

LOPATASTA GOVNAČKA *Stecorarius pomarinus*
Drugi zapis za Slovenijo

LONG-TAILED SKUA – *on October 22nd, 1988 at Lake Ptuj; second record from Slovenia*

Dne 22. 10. 1988 sem se v srh vzbujajočem oblačnem vremenu tik pred temo že s prižganimi lučmi avtomobila pripeljal na jez v Markovcih. Kar skozi okno avtomobila sem zagledal dve temnorjavi govnački, ki sta tik jezu mirno plavali

proti meni. Zaradi bližine nisem dvignil niti daljnogleda, le šipo sem odprl, da bi ju videl še ostreje. Po dveh, mogoče treh minutah sta ptici vzleteli, tistih repnih peres, tako značilnih za govnačke, pa kratkomalo ni bilo videti. Le pri eni od teh dveh mladostnih ptic sta se sredi repa kasneje pokazala kratka lopatasta štrclja.

Naslednjega dne, 23. 10., sem na zanimivo opazovanje v Markovcih opozoril F. Bračka, F. Brandnerja in W. Stanija. Slednja sta na podlagi izkušenj z Islandije dokončno determinirala govnački za lopatasti *Stecorarius pomarinus*. Govnački sta se na jezeru zadrževali še 30. 10. (en osebek) in 1. 11. (dva osebka).

Po seznamu do sedaj ugotovljenih ptic Slovenije s pregledom redkih vrst je to drugi podatek opazovanja te vrste v zadnjih 50 letih. *Borut Štumberger, 62282 Cirkulane 41*

MALI MUHAR *Ficedula parva*

RED-BREASTED FLYCATCHER – *observations from nesting period in the mountainous region near Bohinj in 1991 and 1992*

V sklopu kartiranja TNP sem 27. 5. 1991 opazoval in popisoval ptice na obrobju Bohinjskih gora. Po enourni hoji od slapa Savice proti Komni sem v bukovem gozdu na nadmorski višini 860 m visoko v krošnji bukve zaslišal pesem malega muharja. Kar nekaj časa je trajalo, preden sem ga ugledal, kot listnica spreletavajočega med bujnim in nežnim zelenjem. Vendar to, kar sem opazil, skoraj nisem verjel svojim očem. Pojoči samček po grlu sploh ni bil rdeč. Tam, kjer sem pričakoval vinsko rdeč »slinček«, je bilo belo-sivo perje. Kar nekako razočaran sem nadaljeval pot navkreber. Nikakor si nisem znal razložiti, zakaj samček ni obarvan. Morda je drugoleten in se obarva kasneje, sem razmišljal med hojo. Doma sem nato prelistal Petersonov priročnik in ugotovil, da je resnično tako. Navaja tudi, da nekateri drugoletni in še neobarvani samčki že poskušajo gnezditi. Torej se samčki malega muharja značilno obarvajo šele v tretjem letu starosti.

Ko sem 10. 6. ponovno zakorakal po vijugasti planinski poti na Komno, sem približno sto metrov više od prvega opazovanja v svoje veselje slišal peti malega muharja. Tokrat je bil nemirni samček tak, kakor iz priročnika. Tudi pel je še intenzivno, najraje na kakšni suhi veji pod zeleno

bukovo krošnjo. Samice ni bilo opaziti, verjetno je kje v bližini valila.

Dan kasneje, 11. 6., pa sem na strmem južnem delu Komarče, v svetlem bukovem sestoju tik nad slapom Savice, poslušal drugega vneto prepevajočega malega muharja. O opazovanju malega muharja nad slapom Savice v letu 1974 poroča tudi J. Gregori (Acrocephalus št. 4).

Dne 13. in 14. 5. 1992 sem prehodil območje Kota in Krme v TNP. Med vasjo Zg. Radovna in Kovinarsko koč (892m) je na zahodnem strmem pobočju Krme, poraslim z mešanim bukovim gozdom, pelo pet (5) malih muharjev.

Ko sem 16. in 17. 6. 1992 ponovno obiskal ta predel, je petje malih muharjev že utihnilo. Kratko kitico nežnega napeva sem slišal samo enkrat ob svitu. Naslednji dan se odločim poiskati gnezdo. Popoldan, ko aktivnost ptic nekoliko pojenja, se odpravim v strmino z gozdom poraslega pobočja. Že po sto metrih strmega brezpotja zaslišim svarilne klice, nekoliko spominjajoče na belovratega muharja *Ficedula albicollis*, in nekakšno cvrčanje, podobno stržku *Troglodytes troglodytes*. Vedel sem, da je to skrivnostni gozdni škrat, ki ga iščem, vendar ga v temnem gozdu ni bilo videti. Zakaj se je muhar svarilno oglašal, sem kmalu ugotovil. Na visoki smreki je bilo gnezdo kanje *Buteo buteo* z mladičem. Za nekaj časa se svarilni klici ponovijo. Po tem sklepam, da je nekje v bližini gnezdo; toda kje?

Povzpnem se nekoliko višje in se usedem na star panj, od koder opazujem gozd pod seboj. Posebej pazim na dupla v trhljih stoječih deblih, ki jih je bilo kar precej. Minila je že ura, ko skoraj neopazno nekaj smukne v eno od dupel nekoliko niže od moje preže. Spustim se bliže. Par malih muharjev je obletaval spredaj povsem odprto duplo v trhljem deblu. Bilo je vsaj šest metrov visoko, dostop pa je bil nemogoč. Majhno in iz lišajev zgrajeno gnezdo je štrlelo iz podolgovate odprtine. Samica, ki je pred tem zapustila gnezdo, je ponovno sedla vanj. Verjetno je še valila ali pa so v gnezdu bili že goliči. Lepo obarvani samček se je medtem ves čas zadrževal v bližini in lovil oz. pobiral insekte z lubja in listov. Pri tem je rahlo povešal peruti in pahljačasto širil rep ter ga dvigal kot stržek. Naredil sem nekaj posnetkov in nerad zapustil, prvič v svojem življenju, najdeno gnezdo malega muharja. *Franc Bračko, Gregorčičeva 27, 62000 Maribor*

ČRNOČELI SRAKOPER *Lanius minor*
LESSER GREY SHRIKE – on June 15th, 1992 at Čadrže near Krka river

Popoldne dne 15. 6. 1992 sva s kolegom S. Polakom potovala proti Jovsem ob Sotli. Pri kraju Čadrže ob Krki sva se ustavila in stopila iz avtomobila, ker je najino pozornost pritegnila mrtva postovka, žrtev prometa. Takrat sva na žici daljnovoda med glavno cesto in Krko opazila ptico, ki nama je kazala svoj rožnati trebuh. Na srakoperja sprva še pomislila nisva, tako lepo rožnato je bil obarvan. Razumljivo, da sva se potem lepega samca še posebej razveselila ravno v letu, ko smo črnočelemu srakoperju namenili posebno pozornost, preden ga morda dokončno izgubimo. Dovolj zgovoren je datum opazovanja, drugače pa srakoper ni kazal kakšne pretirane očetovske vneme. *Peter Trontelj, Cesta na Laze 27, 61000 Ljubljana*

PINOŽA *Fringilla montifringilla*
BRAMBLING – at least 5000 on January 1992 at Zidani most

Zima 1991/92 je v Zidani most zanesla pravo invazijo pinož. Najprej sem 31. 12. 1991 opazil večjo jato kakšnih 300 do 500 osebkov, ki so se spreletavali na sončnem pobočju pod Kopitnikom, kakšnih 500m n.m. V jati je bilo tudi nekaj ščinkavcev in zelencev, vendar po moji oceni manj kot 10 odstotkov.

Okrog poldneva 1. 1. 1992 pa me je poklical sokrajan, da je njegov sadovnjak poln nekih njemu neznanih ptičev. Takoj sem vzel fotoaparata in daljnogled in odšel k njemu, kjer sem imel kaj videti. V sadovnjaku s 27 starimi visokoraslimi jablanami in nekaj slivami sva z D. Rebernikom opazovala ogromno množico ptic, predvsem pinož, katerih bele trtice so bile lepo vidne. Posnetki niso bili najboljši, vendar prilagam dokumentacijski posnetek. Glede na to, da so ptice v grozdih počivale na vejah dreves in bližnjih grmov, del jate pa je še krožil nad njimi, sem ocenil, da jih je bilo vsaj 5000. *Marjan Gobec, Zidani most 28 a, 61432 Zidani most*

Problem taksonomije vrst *Puffinus puffinus* in *Larus cachinnans* je razrešen

The problem of taxonomy regarding the *Puffinus puffinus* and *Larus cachinnans* species is solved

I. Sredozemski viharnik *Puffinus yelkouan*

V julijski številki revije *British Birds* (Vol. 81, Nº 7, 1988), avtorjev Bourne, Mackrill, Paterson in Yèsou, je izšel prispevek o sredozemskem viharniku z naslovom »The Yelkouan Shearwater: *Puffinus (puffinus?) yelkouan*«, v katerem njegovi avtorji, potem ko v celoti predstavijo zgodovino, razširjenost in značilnosti vrste *puffinus* s sredozemskima podvrstama *yelkouan* in *mauretanicus*, predlagajo združitev omenjenih podvrst v novo vrsto *Puffinus yelkouan*.

Posebni odbor zveze britanskih ornitologov (Records Committee of the British Ornithologists Union) je predlog sprejel in predlaga uporabo novega imena sredozemski viharnik za vrsto *Puffinus yelkouan*. V petnajstem poročilu v reviji *Ibis* (133: 438-441) ta isti odbor razlikuje sredozemskega *Puffinus yelkouan* od črnokljunega viharnika *Puffinus puffinus*, ki je zdaj monotipska vrsta.

II. Rumenonogi galeb *Larus cachinnans*

Čeprav se je v mediteranski zvezi za morske ptice MEDMARAVIS že dalj časa govorilo o rumenonogem galebu *Larus cachinnans*, je bil to le splošen dogovor sredozemskih ornitologov. Problem taksonomije omenjene vrste galeba je končan, vrsta sprejeta, potem ko je francoski kolega Pierre Yèsou v reviji *Ibis* objavil prispevek z naslovom: »The sympatric breeding of *Larus fuscus*, *L. cachinnans* and *L. argentatus* in Western France« (133: 256-263) z naslednjim povzetkom:

Priložnost za proučevanje veljavnosti vrste *L. cachinnans*, ki jo nekateri avtorji obravnavajo le kot skupino podvrst vrste *L. fuscus* ali *L. argentatus*, se je ponudila z možnostjo raziskav simpatričnega gnezdenja teh vrst. Vrsti *L. fuscus* in *L. argentatus* širita svoj areal proti jugu, medtem ko se sredozemske ptice skupine *cachinnans* širijo proti severu. Ob atlantski obali Francije, na razdalji 350 km, gnezdiyo vse tri omenjene oblike tesno skupaj. Od leta 1983 do leta 1990 je bila raziskana njihova gnezditvena biologija. *L. cachinnans* je

zelo teritorialna vrsta; nekateri pari branijo svoje gnezdišče čez vse leto, pari vrste *L. argentatus* branijo svoj teritorij od srede zime dalje, domnevno migratorna vrsta *L. fuscus* pa svoja gnezdišča zaseda neposredno pred valitvijo. *L. cachinnans* gnezdi zelo zgodaj, od konca marca do začetka maja, medtem ko *L. fuscus* leže jajca od maja do junija. Sezona gnezdenja *L. argentatus* pa je razvlečena in se pokriva z obdobji gnezdenja prejšnjih dveh vrst. Medvrstno gnezdenje je naključno; uspešno je med *L. fuscus* in *L. argentatus*, neuspešno (brez potomcev) pa med *L. fuscus* in *L. cachinnans*. V sedmih letih proučevanja ni bil zabeležen niti en sam primer para med *L. cachinnans* in *L. argentatus*, kar kaže na močno reproduktivno izolacijo ter na to, da lahko v primeru *L. cachinnans* govorimo o »dobri« vrsti.

Iztok Škornik, Krožna 10, 66000 Koper

Dokumenti:

Žalostna usoda gnezditvene kolonije poljskih vran *Corvus frugilegus* v Petišovcih

Documents:

A sorrowful fate of the breeding colony of Rook *Corvus frugilegus* at Petišovci

Poljska vrana *Corvus frugilegus* nam je dobro poznana kot gost izven gnezditvenega obdobja, ki se po poljih lahko pojavlja v velikem številu. Drugače pa je z njo v gnezditvenem obdobju. Mislim, da pred dvema desetletjema njeno gnezdenje v Sloveniji sploh ni bilo zanesljivo ugotovljeno. Zato je bila toliko večja radost, ko sem 6. novembra 1979 v Petišovcih pri Lendavi zagledal na visokih robinijah gnezda, kakršnih do sedaj še nisem videl v Sloveniji: gnezditvena kolonija poljskih vran! Naštel sem 20 gnezd, ki so za to leto že opravila svoje poslanstvo.

Minevala so leta in večkrat sem pomislil, kako se je število gnezd verjetno že močno povečalo. Skrajni severovzhodni del Slovenije je na robu evropskega gnezditvenega areala poljske vrane, pa tudi razmere za prehranjevanje so tu ugodne.

Lani sem bil 16. junija spet v Lendavi in namenil sem se, da grem pogledat v Petišovce, kako je kaj z vranami. V glavi pa se mi je motala še ena obetavna misel. Lani spomladi je bilo v osrednjih delih Slovenije opaziti na selitvi veliko rdečeno-gijh postovk. Že dolgo na tihem pričakujemo, da bo gnezdila tudi kje pri nas. Ker pa so rdečenoge postovke tesno povezane z gnezditvenimi kolonijami poljskih vran, saj tu zasedajo zapuščena gnezda, sem si rekel: če kje gnezdijo, potlej v Petišovcih!

Ko sem se približeval vasi, začuda nisem slišal nobenega krakanja. In ko sem bil v vasi, tudi nobenega gnezda ni bilo videti. Obrnil sem se na starejšega vaščana in ga vprašal, ali pozna poljske vrane. Odgovoril je pritrdilno in rekel, da so včasih gnezdile tudi tu. In kaj se je zgodilo z njimi? Ker so rekli (seveda spet tisti, ki se na vse spoznajo), da poljske vrane delajo veliko škodo na poljih, so se nanje zgrnili črni oblaki. Lovci so jih začeli leta 1990 neusmiljeno zastrupljati. Ker

pa je stvar treba urediti tako, da bo vse spet čedno, so priskočili na pomoč gasilci in z vodnimi curki »sprali« gnezda z dreves! Vrane so izginile in v Petišovcih je spet zavladal mir.

Kdaj se bodo poljske vrane vrnile gnezditi na staro mesto, lahko samo ugibamo in čakamo sklonjenih glav. Iskreno pa si želimo, da se bo do takrat kaj premaknilo v glavah tistih, ki nosijo puške, in tistih, ki usmerjajo vodne curke.

Janez Gregori, Prirodoslovni muzej Slovenije, Prešernova 20, 61000 Ljubljana

Primeri poškodb ptic zaradi nerazkrojljivih najlonskih vrvic v Vojvodini (Srbija)

Examples of injuries suffered by birds due to undecomposable nylon lines in Vojvodina (Serbia)

V južnem delu Panonske nižine se po žetvi žit uporabljajo tanke najlonske vrvice za povezovanje slame. Take vrvice pogosto ležijo po poljih.

Med pregledom več ptičjih gnezd v Vojvodini je bilo ugotovljeno, da nekatere vrste uporabljajo najlonska vlakna vrvic pri graditvi gnezda. Večkrat so bile v gnezdih odkrite ptice s poškodovanimi nogami, s katerimi so se zapletle v omenjene najlonske vrvice. Tako so bili npr. 22. 7. 1989 v vasi Doroslovo v Vojvodini v zapuščenem sračjem gnezdu štirje mladiči male uharice *Asio otus*, od katerih je imel en mladič noge zapletene v najlonska vlakna, drugi pa je imel eno nogo skoraj posušeno zaradi zategnjenih vrvic. Dne 3. 7. 1990 je bilo pri pregledu gnezda bele štorke *Ciconia ciconia* v vasi Jazovo ugotovljeno, da ima eden od dveh štorkljinih mladičev noge močno zatečene zaradi najlonskih vrvic, ki so se mu zapletle okoli nog. V zapuščenih gnezdih poljskih vran v vasi Melanci so bili 16. in 20. 7. 1991 najdeni mladiči rdečeno-gijh postovk *Falco vespertinus*, spet z nogami v klobčiču vrvic.

Ti primeri kažejo, da na prvi pogled nepomembni odpadki v naravi lahko povzročijo poškodbe in pogin mladih ptic. *Jane J. Purger, Bulevar AVNOJ-a 5/13, 21000 Novi Sad, Vojvodina*

Pomembnost letnega obdobja pri cenzusu gorske sinice *Parus montanus* in vprašanja njenega določevanja v naravi

Significance of summer period for the Willow Tit *Parus montanus* census and the question of its determination in nature

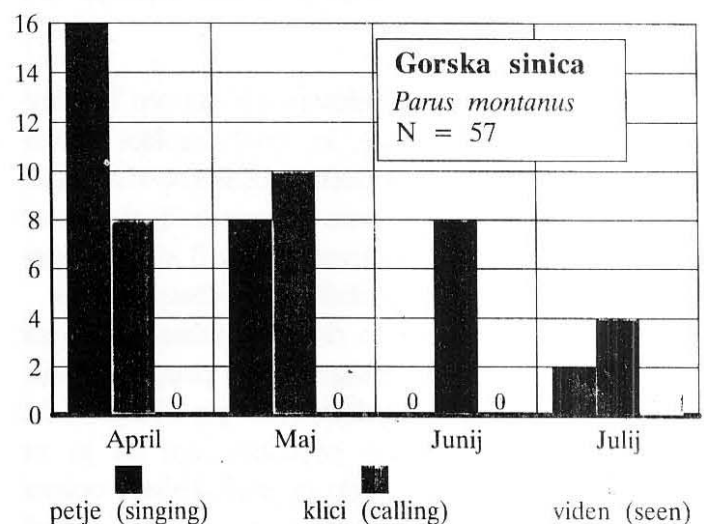
V prispevku »Višinska meja naseljenosti močvirske sinice *Parus palustris* in gorske sinice *Parus montanus* (Acrocephalus 13 (55): 174-175) je Milan Vogrin predstavil rezultate, zbrane v okviru mladinskega raziskovalnega tabora v času od 1. 7. do 8. 7. 1990. Zapisal je, da »zaradi pomislekov, da podatki, zbrani v pognezditvenem obdobju, niso relevantni v gnezditvenem obdobju, sem podatke preverjal v letu 1992...«. Preverjal jih je aprila, maja in junija 1992, dobljene številke seštel s podatki iz leta 1990 in napravil analizo. Ker so bili omenjeni pomisleki moji (podal sem jih kot recenzent), jih bom skušal utemeljiti na osnovi lastnih opazovanj gorske sinice.

Podatke sem zbiral v Podkorenu, na južnem pobočju Karavank, v delno degradiranem mešanem gozdu smreke in bukve (združba *Anemone-Fagetum*), na nadmorski višini 850-1220 m. Delal sem po metodi zapisovanja v točki. V vsaki točki sem zapisoval 5 minut, in sicer vse registrirane osebkke, v tem prikazu so podatki za vse osebkke brez omejitve glede oddaljenosti od popisovalca. Popise sem opravil v jutranjih urah po sončnem vzhodu, v mirnih dnevih brez dežja. V omenjenem gozdu imam določenih 20 stalnih točk, oddaljenih med seboj več kot 250 m, razporejenih tako, da jih je 5 v vsakem od višinskih pasov (850-900, 901-1000, 1001-1100 in 1101-1220 m). Podajam podatke, zbrane leta 1989, in sicer po dva popisa (torej 40 točk) za vsak mesec. Podatkov za močvirsko sinico *Parus palustris* nimam, ker je ni v času gnezdenja v obravnavanem predelu.

Pri svojem delu sem posvečal pozornost vprašanju odkrivnosti gorske sinice in zapisoval način, kako sem osebek registriral: ali je pel, se oglašal, sem ga spodil ali sem ga videl (ne da bi se oglašal). Po ustaljeni praksi pojoče samce v času gnezdenja obravnavam kot par (v tem primeru tudi tiste meseca julija), osebek, ki se oglašá, kot en osebek, skupino staršev z mladiči pa kot dva osebka. Rezultati ugotavljanja odkrivnosti gorske

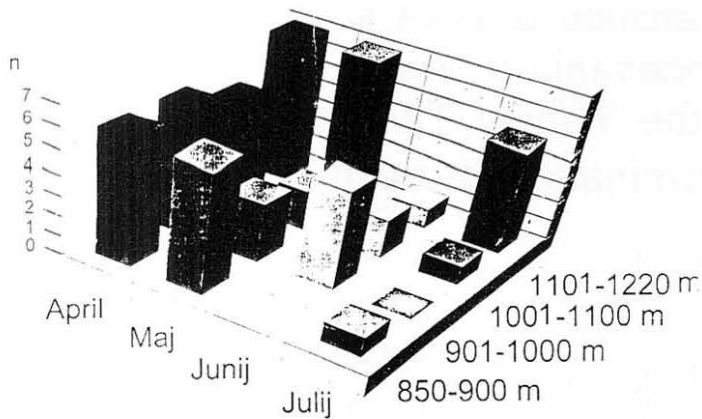
sinice in njen razpored po višinskih pasovih so na slikah 1 in 2.

Odkrivnost gorske sinice se v teku leta močno spreminja. V času obravnavanih štirih mesecev je bila največja aprila, ko že gnezdi (ima res dva zaroda?), nato začne upadati. Junija nisem registriral pojočega samca, julija pa enega, in sicer na višini 1200 m. Cenzus gorske sinice poteka predvsem na osnovi ugotavljanja po glasu, kar je zanesljivo in to tudi za razlikovanje od močvirske sinice. Glede vizualnega določevanja pa je po mojih izkušnjah najbolj zanesljivo ugotavljanje svetlejšega polja na perutih, ki ga ima gorska sinica. S črno kapo, podbradkom in belino lic pa so težave še pri določanju v roki. Pa še nekaj: Pri cenzusu ne moremo veliko računati na vizualno ugotavljanje tudi preprosto zato, ker zanj porabimo preveč časa, posebno če so ptiči v gostem rastju. Popisi morajo biti opravljeni v

Slika 1. Cenzus populacije gorske sinice *Parus montanus* v obdobju april-julij: število osebkov (N = 57) in načini, kako so bili ugotovljeni.

Fig. 1: Population census of Willow Tit *Parus montanus* in April-July period. Number of individuals (N = 57) and the way how they were determined.

Slika 2. Rezultati istih popisov april–julij glede na višinske pasove.

Fig. 2: Results of the same April–July mapping in view of different altitude zones.

določenem jutranjem času in končani do takrat, ko se aktivnost ptičev občutno zmanjša. Brez večjega zadrževanja pa za popis 20 točk ob nekoliko slabšem terenu porabimo blizu 3 ure.

Na rezultate cenzusa vplivajo številni dejavniki (npr. usposobljenost popisovalca, vreme, dnevno in letno obdobje). Pri njihovi obravnavi je zato

potrebna vsa pazljivost. Cenzusi, katerih rezultate primerjamo, morajo biti opravljeni v čim bolj enakih razmerah. Zato bi bilo treba metodo dela točno opisati, vprašanje pa je, ali je linijska metoda (če je Vogrin s tem mislil linijski transekt) primerna za popise v različnih višinskih pasovih (razen če transekt ali določljivi njegovi odseki v celoti potekajo v določenem višinskem pasu). In k metodi sodi tudi razlaga, kako so bili zbrani podatki interpretirani. Lahko se namreč zgodi, da bi bilo vseh šest gorskih sinic, ugotovljenih julija, iz enega gnezda: mladiči s starši.

Med Podkorenom in Pohorjem so seveda razlike v življenjskih razmerah za gorske sinice. Za ugotavljanje razlik pa mora biti delo opravljeno po nekem principu dela na terenu. To mora biti pri objavi podatkov tudi povedano, tako da se popis lahko ponovi. Pri cenzusu »materiala« nimamo v roki, ampak ostanejo zapiski, ki jih vseh ni mogoče preverjati. Preverjanje je možno edino tako, da cenzus ponoviš v čim bolj podobnih razmerah, po enaki ali primerljivi metodi. Delo mora biti opravljeno temeljito in kritično, poleg rezultatov pa je treba nedvoumno predstaviti tudi metodo.

Janez Gregori, Podkoren 72, 64280 Kranjska Gora

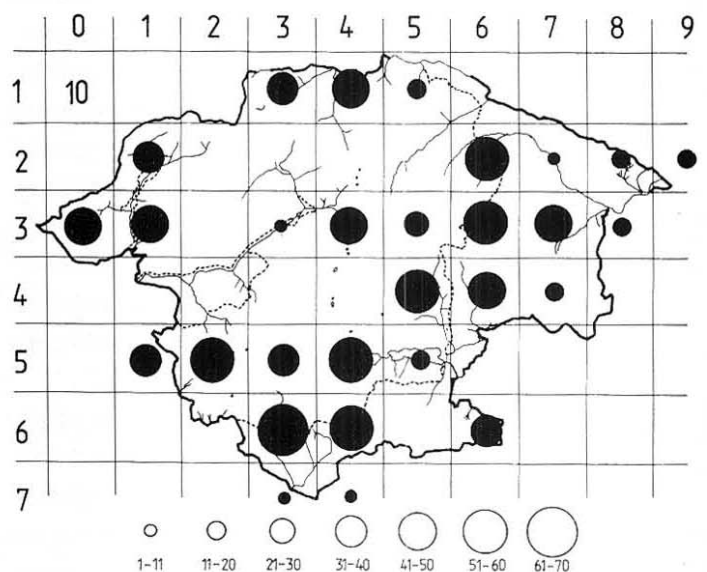
Novice iz TNP: Ornitološki atlas gnezdilk TNP 91–92

News from in TNP: The Atlas of breeding birds of Triglav National Park 91–92

V letu 1991 smo v sodelovanju z upravo Triglavskega narodnega parka, ki krije stroške terenskega dela, pričeli s petletno raziskavo »Ornitološki atlas TNP«. Takrat smo se zavezali, da bomo vsako leto skartirali 10 kvadrantov 5×5 km, vsakega naj bi pogodbeno obdelal en član društva.

Za nami je drugo leto dela na atlasu gnezdilk TNP, kar je pravšnji razlog za prvi pregled rezultatov. Z množičnim sodelovanjem pri akciji se žal tudi tokrat ne moremo pohvaliti, saj se je na vabilo k sodelovanju poleg pogodbenikov odzval samo Boris Kozinc, ki si zato na tem mestu zasluži posebno zahvalo. Spodaj podajam seznam sodelavcev s številkami kvadrantov, ki smo jih obdelali.

Andrej Bibič	53, 46
Franc Bračko	54, 26
Tatjana Čelik	51
Janez Gregori	13

Slika 1: Število zabeleženih vrst po posameznih kvadrantih

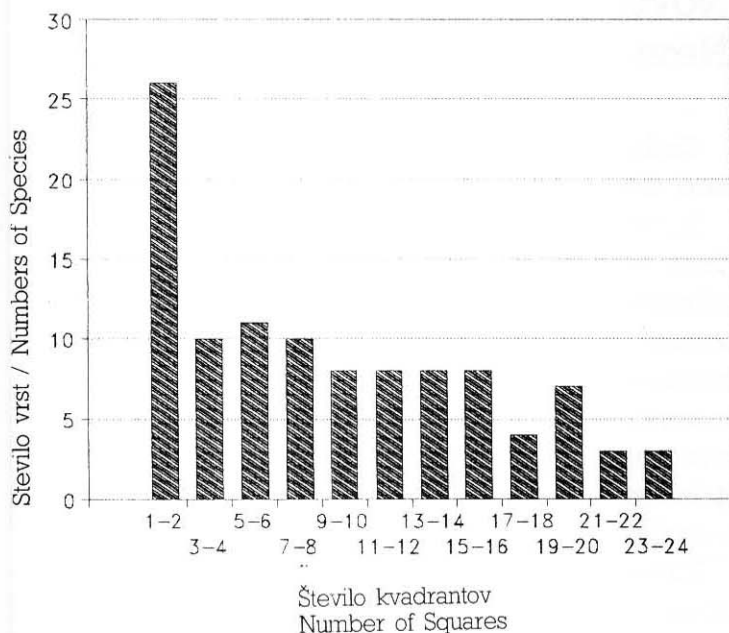
Fig. 1: Number of recorded species in separate squares

Tomaž Jančar	45, 64
Franci Janžekovič	14
Primož Kmecl	34, 66
Boris Kozinc	priložnostno
Bojan Marčeta	35
Miro Perušek	36, 63
Slavko Polak	31, 52
Dare Šere	29, 37
Iztok Škornik	21
Peter Trontelj	30

So pa sodelujoči kljub maloštevilnosti opravili zares dobro delo. V dveh letih smo razmeroma temeljito obdelali 20 kvadrantov, mimogrede pa še nadaljnjih 9 (slika 1). V letu 1991 smo našli 87 vrst in zbrali 448 podatkov o prisotnosti določene vrste v posameznem kvadrantu, po drugem letu pa je skupno število vrst naraslo na 105, število podatkov vrsta-v-kvadrantu pa na 941. Slika 2 kaže, v koliko kvadrantih smo zabeležili posamezne vrste.

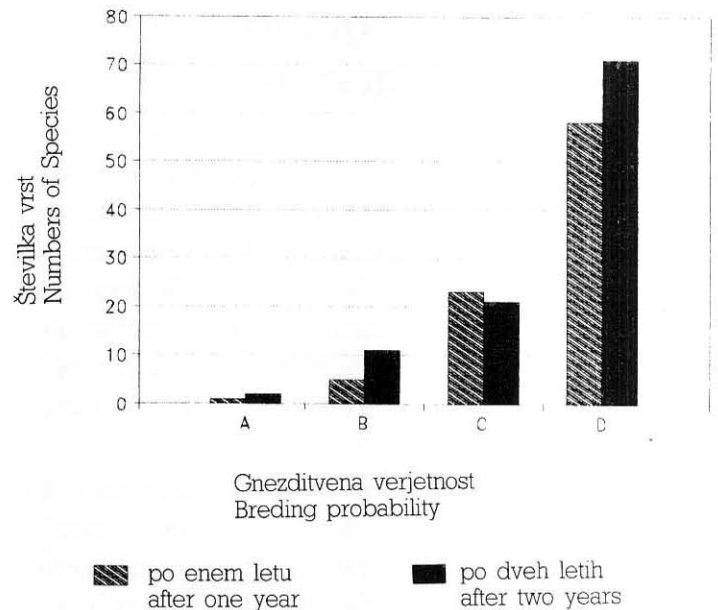
Po podatkih iz prvega leta je bilo 58 vrst nedvomnih gnezdil, 23 verjetnih, 5 možnih, ena pa poletni gost brez možnosti gnezdenja. Po drugem letu je slika takšna: 71 nedvomnih gnezdil, 21 verjetnih, 11 možnih in 2 poletni gostji.

Poleg podatkov o gnezditveni verjetnosti smo zbrali tudi lepo število podatkov o višinski razširjenosti vrst in ocenili število gnezdečih parov v

Slika 2: Število kvadrantov, v katerih smo zabeležili posamezne vrste

Fig. 2: Number of squares in which individual species were recorded

Slika 3: Število zabeleženih vrst glede na gnezditveno verjetnost. A – poletni gost, B – možna gnezdilka, C – verjetna gnezdilka, D – nedvomna gnezdilka

Fig. 3: Number of recorded species in view of their breeding probability. A – summer visitor, B – possible breeder, C – probable breeder, D – certain breeder

vsakem petstometrskem višinskem pasu, vendar ti podatki še niso obdelani.

Ker je letošnja gnezditvena sezona že tu, bi rad povabil vse člane, ki bi jih zanimalo delo na atlasu in bi se bili pripravljene zavezati, da bodo obdelali en kvadrant, da se mi čimprej prijavijo. Najbrž velja še enkrat spomniti, uprava TNP krije stroške prenočevanj in prevozov in prispeva dnevnic. Še posebej pa prosim vse, ki se boste mimogrede mudili v parku, da mi posredujete podatke o priložnostnih opažanjih, saj prav ti včasih ključno dopolnijo sliko o kaki vrsti. Koordinator OA TNP, Tomaž Jančar, Gorenje Blato 31, 61291 Škofljica

Skrivnostna fotografija Mystery photographs

Ptica na sliki iz 55. številke boljšim poznavalcem vodnih vrst najbrž ni bila prevelika neznan-ka. Po značilni obliki kljuna in glave, razmeroma dolgem vratu, temnejši čepici in svetlejšem licu je marsikdo prepoznal samico tatarske žvižgavke, čeprav na črnobeli sliki. V pomoč je bil tudi tako izbran izrez fotografije, da je moč primerjati velikost samice mlakarice in lisk.

Tudi manj izkušenim je potrebno povedati, da je strah pred napačno določitvijo vrste odveč, seveda, če so razmere za opazovanje primerne in imate dober ključ. Odprite svoj priročnik pri vrsti *Netta rufina* in skupaj si oglejmo nekatere značilnosti:

1. Samec je s svojo značilno rjasto glavo, črnim sprednjim delom in zadkom, belimi boki ter živo rdečim kljunom v svatovskem perju nezamenljiv. Toda: ali je v vašem priročniku slika samca v perju, ki ga ima med junijem in oktobrom? V večini priročnikov take skice ni, zato je treba dodati, da je takrat zelo podoben samici, le da ima kljun ves rdeč (resda bolj bledih barv kot sicer).

2. Pri ločevanju odrasle samice in mladostnih ptic je spet zelo pomembna barva kljuna: samica ima rdečo konico in tanko rdečo liso, ki se vleče do korena tik ob robu zgornje polovice, pri mladostnih pticah pa je ta črta manj opazna in konica kljuna zelo blede rdečkasta.

Pri ugotavljanju spola in starosti je pomembna barva kljuna, za določitev samice (o svatovsko obarvanem samcu sploh ne govorimo, saj je edinstven med racami) so glavne značilnosti, po katerih jo ob dobrih razmerah za opazovanje brez večjih težav določimo, razvidne iz vsakega sodobnega priročnika. Edina vrsta, s katero bi lahko (samico, mladostno ptico ali neobarvanega samca) zamenjali, je črna rasa *Melanitta nigra*, samica ali mladostni osebek, kljub temu, da imajo črne race na korenu kljuna grbo, razen pri mladostnih osebkih, (ki pa jih pri nas teoretično ne moremo srečati). Odrasla samica črne race je poleg tega bolj temno rjavih barv, ima bolj belo lice in nima oči rdeče barve, ki so pri tatarski žvižgavki na blizu dobro vidne. Mlade tatarske žvižgavke in samice imajo na zadku značilno motno rumeno

Katera vrsta je to?
Identify the species?

liso, ki je črne race nimajo in to je morda najbolj značilen parameter za določitev na daljavo. Tatarske žvižgavke so po bokih in prsih sivo grahaste, črne race pa rjavo grahaste. Opozoriti pa je treba, da v nekaterih, predvsem starejših priročnikih, te razlike niso nakazane, tako da bi lahko prišlo do zamenjav med tema vrstama, ponekod pa celo še s samico malega žagarja! Preverite v svojem priročniku! Samico tatarske žvižgavke sem fotografiral januarja 1993 na Blejskem jezeru. Več o tem dogodku lahko preberete v rubriki Iz ornitološke beležnice. *Andrej Sovinc*

Nove knjige New books

Colin J. Bibby, Neil D. Burgess & David A. Hill:
Bird Census Techniques. Academic Press, 1992.

Končno imamo pred seboj toliko pričakovano delo, ki nam bo postreglo s podatki o različnih tehnikah cenusa ptičjih populacij. Tudi pri nas stojimo pred neodložljivo nalogo, da začnemo intenzivneje proučevati populacije ptičev tudi kvantitativno, iskati najboljšo pot, kako priti do čim natančnejših podatkov, npr. o številu osebkov določene vrste na ploskovno enoto. Stopamo torej v naslednje obdobje proučevanja ptičev pri nas.

Kvantitativne analize ptičjih populacij imajo že dolgo zgodovino, prve raziskave segajo skoraj na prelom stoletja. Veliko ornitologov je posvečalo pozornost temu vprašanju, vsak je iskal pot, po kateri bi prišel do čim točnejših in čim bolj uporabnih podatkov. Uveljavljale so se številne metode, mnoge med njimi so šle v pozabo. V

literaturi zasledimo številne prispevke o različnih metodah cenusa, vsako med njimi pa, v primerjavi z drugimi, spremljajo tako pomanjkljivosti kot prednosti. Nujno smo potrebovali delo, ki povzema vse ogromno do sedaj opravljeno delo in znanje na področju cenusa ptičev. To je opravil C. J. Bibby s sodelavcema.

Knjiga je razdeljena na deset poglavij, ki vsako zase obravnava tako pomembno tematiko, da jih bežno omenimo.

1. Pomen in cilj štetja ptičev
2. Napake pri cenusu
3. Metoda kartiranja teritorijev
4. Linijski transekt
5. Štetje v točki
6. Lovljenje in zaznamovanje
7. Štetje posameznih vrst
8. Štetje vrst gnezdečih kolonijsko in vrst, ki se združujejo v jate
9. Proučevanje razširjenosti
10. Opis in merjenje ptičjih habitatov

Ob koncu knjige je bogat seznam literature, ki obravnava omenjeno tematiko.

Vsako poglavje ima poleg uvoda številna podpoglavja in naslove, kar do največje mere omogoča preglednost obravnavane snovi. Navedeni so številni primeri, skice in diagrami, ki razkrivajo bralcu največje podrobnosti.

Za primer pogledimo 7. poglavje. Za uvodom so obravnavane metode neposrednega in posrednega štetja ter »look-see« štetja. Navedene so metode za štetje naslednjih skupin ptičev: 1. slapnikov, 2. ponirkov, 3. čapelj, 4. rac in sorodnikov, 5. ujed, 6. kur, 7. mokožev in koscev, 8. pobrežnikov, 8. sov in podhujk, 10. vranov in 11. ostalih pevcev. Pri vsaki od navedenih skupin so obravnavana različna odstopanja, npr. vrste, ki živijo prikrito, in tiste, ki so bolj očitne, kolonijske, in vrste, ki gnezdiijo posamezno itd. Poglavje je zaključeno s povzetkom.

Posebna vrednost knjige je v tem, da svetuje metode za posamezne primere, metode, ki vodijo do najboljših rezultatov.

V knjigi so v ilustracijo navedeni številni primeri, kako so se lotevali različnih vprašanj, povezanih s cenusom. Tako bralec dobi dober vpogled, kaj vse so v nekaterih državah (predvsem so primeri iz Velike Britanije) že naredili, obenem pa dobi številne ideje, kaj vse bomo lahko naredili tudi pri nas.

Knjiga o tehnikah cenusa ptičjih populacij je dragocen prispevek na tem področju. Je priročnik, nepogrešljiv za vsakogar, ki se bo resno lotil dela na področju cenusa. *Janez Gregori*

Migrazione e inanellamento degli ucelli in Campagna. Associazione Studi Ornitologici Italia Meriodinale, 1992.

Bralci se morda še spominjajo prikaza atlasa gnezdilk pokrajine Campania, objavljenem v *Acrocephalus* št. 43-44. Zdaj je v isti zbirki izšla prav tako lično in prikupno opremljena knjiga s črnobelimi ilustracijami in barvnimi fotografijami o selitvi in zadrževanju ptic v tem delu srednje Italije. Pripravilo jo je več avtorjev, izdalo pa njihovo ornitološko združenje.

Jedro knjige oblikujejo poročila s šestih ornitoloških postaj in mnogih lovišč v provincah Napoli, Caserta, Salerno in Avellino. Najpomembnejša ornitološka postaja je Vivara (1975-90: 29.185 osebkov, 91 vrst), kjer so pričeli obročkati že leta 1975, od leta 1980 pa to počnejo sistematično skozi vse leto. Vivara je nenaseljen in z makijo poraščen otok v neapeljskem zalivu. Docela drugačen, turističen sloves, krasi otok Capri (1983-91: 16.970 osebkov, 75 vrst, 1956-61: 24.590 osebkov, 83 vrst). Druge ornitološke postaje so na celini: Variconi (1982-90: 1832 osebkov, 63 vrst) je močvirsko počivališče v ustju reke Volturmo, ob reki Sele (1964/54), Castelvolturmo (776/41) je gozdni rezervat, Sannicandro (239/15) pa suburbano letovišče.

Nedvomno pa so od samih tabelaričnih prikazov ujetih in zaznamovanih ptic pomembnejši, pogojno rečeno, stranski produkti, namreč vzporedne študije, ki jih je omogočil ravno ta ogromni pretok ptic skozi človeške roke. Napisanih je namreč bilo okrog 100 znanstvenih člankov, domačih in tujih avtorjev. Med najpomembnejše obdelane teme uvrščajo: selitev žametne penice *Sylvia melanocephala*, ki doslej ni bila znana kot selivka, biometrične variacije pri različnih populacijah črnoglavke *Sylvia atricapilla*, biometrične značilnosti seleče se populacije pogorelčka *Phoenicurus phoenicurus*, prezimovanje in vračanje (homing) velikega skovika *Otus scops*, taščice *Erithacus rubecula*, rdečeglavega kraljička *Regulus ignicapillus*, modrega slavca *Luscinia svecica*,

vijeglavke *Jynx torquilla* in sive pevke *Prunella modularis*, ptičjih skupnostih v sredozemski makiji in o transsaharskih selivkah vzdolž tirenske obale.

V celoti je poročilo nadvse informativno, odlikuje pa ga preprostost, na katero pri pripravih takšnih publikacij vse prevečkrat pozabljam. Tako so brez bojazni za krono na začetku knjige razloženi osnovni pojmi obročkanja. Tako pade knjiga, četudi pride v roke popolnemu laiku, nemara na plodna tla. *Iztok Geister*

Društvena kronika Association chronicle

PROGRAM DELA DRUŠTVENIH KOMISIJ V LETU 1993

Komisija za varstvo narave – predsednik F. Bračko

1. Priprava inventarja pomembnih ornitoloških lokalitet v Sloveniji
2. Priprava rdečega seznama ogroženih ptic Slovenije
3. Sodelovanje z Zavodom RS za varstvo naravne in kulturne dediščine pri pripravi predlogov za uvrstitev nekaterih področij med zavarovane s t. i. Ramsarsko konvencijo
4. Realizacija projekta Important Bird Areas
5. Sodelovanje pri projektih Sklada za naravo Slovenije
6. Strokovno sodelovanje pri projektu sanacije Ptujskega jezera
7. Nadaljnje sodelovanje odbora za Cerknjsko jezero pri postopkih zavarovanja
8. Projekt Ohranitev južne postovke
9. Priprava naravovarstvenih smernic in predlogov zaščite Škocjanskega zatoka
10. Ažurno spremljanje naravovarstvene problematike in varstva ptic
11. Sodelovanje z republiškim in regionalnimi zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine
12. Organizacija fizičnega varovanja gnezd redkih vrst v primerih akutne ogroženosti

Komisija za kartiranje in štetje ptic – predsednik I. Geister

A. Tekoči projekti

Atlas gnezdilk Slovenije: besedilo bo gotovo do konca marca, vprašanje založnika ostaja od-

prto (koordinator I. Geister)

2. Atlas prezimovalk Slovenije: besedilo bo gotovo do konca marca, vprašanje založnika ostaja odprto (koordinator A. Sovinc)

3. Ptice Šturmovcev: popis je gotov, objavljen bo v poljudni obliki v priročniku Krajinski park Šturmovci, v sežeti obliki v Acrocephalusu (koordinator B. Štumberger)

4. Popis zlatovranke: popis se letos zaključuje, objavljen bo v Acrocephalusu (koordinator B. Štumberger)

5. Ptice Kočevskega: letos naj bi skartirali dolino Kolpe in Čabranke, informativni prikaz kartiranja okrog Kočevske Reke iz leta 1991 bo objavljen v Acrocephalusu (koordinator M. Perušek)

6. Ljubljansko barje: letos naj bi skartirali osrednji del, dosedaj skartirani vzhodni del bo pripravljen za objavo v Acrocephalusu do jeseni (koordinatori A. Sovinc, D. Tome in P. Trontelj)

7. Triglavski narodni park: po petletnem načrtu naj bi letos skartirali tretji del, poleg kvalitativnega naj bi opravili tudi kvantitativni popis; sprotne novice bo objavljala Acrocephalus v posebni rubriki (koordinator T. Jančar)

8. Stara Drava: kartiranje je končano, objavljeno bo v Acrocephalusu (koordinator R. Bračko)

9. Jovsi: popis je končan, poročilo oddano LZS (koordinator P. Trontelj)

10. Zimsko štetje vodnih ptic (september-april): poteka, preliminarni rezultati bodo objavljeni v Acrocephalusu (koordinator A. Bibič)

11. Popis kosca: končali naj bi lansko leto začeti popis (P. Trontelj)

B. Novi projekti

1. Delovni sestanek o standardizaciji metod štetja bo 12.–13. 3. 1993 (koordinator J. Gregori)

2. Projekt ptice jugovzhodne Slovenije (Obsootelje, Spodnje Posavje, Krakovski gozd, Gorjanci, Bela Krajina): v sodelovanju z regionalnim zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto naj bi popisali ptice na nekaj vzorčnih lokalitetah (po vzoru Jovsov), rezultati naj bi bili objavljeni v Acrocephalusu kot posebna številka (koordinator A. Hudoklin)

3. Zimski atlas Slovenije: pozimi 1993/94 naj bi stekel nov, bolj domišljen, strokovno brezhiben in organizacijsko vseobsegajoč popis prezimujočih ptic (koordinator A. Sovinc)

4. Štetje velikega strnada: raziskavo bi pripravili po vzorcu britanske raziskave v vseh kvadrantih, kjer je bila s kartiranjem dozdej ta vrsta

ugotovljena (približno 50 kvadrantov), poseben povdarek je na popisu habitata (koordinator I. Geister)

5. Raziskava strukturne spremembe v habitatu vrtnega stranda: naše društvo naj bi jo opravilo po naročilu avstrijskega ministrstva za znanost in raziskave (koordinator I. Geister)

6. Atlas poletnih gostov: popis poletnih gostov bi opravljali v prihodnje kot stranski popis pri vseh drugih popisih na različnih nivojih, obrazec je komisija akceptirala (koordinator i. Geister)

7. Vodno štetje ptic: v prihodnje naj bi se osredotočilo na nekatera vodišča, ki so v preteklem obdobju gostila največ ptic: Sečoveljske soline, obala od Ankarana do Izole, Cerkniško jezero, Zbiljsko jezero, Velenjska jezera, Ptujsko jezero, Ormoško jezero (koordinator A. Bibič)

8. Razširjenost južne postovke: Daretu Šeretu bi pri njegovih naporih za ohranitev južne postovke priskočili na pomoč z iskanjem preostalih gnezditvenih prebivališč v Sloveniji (koordinirana akcija PMS in društva;

9. Kartiranje Planinskega polja (koordinator P. Trontelj)

Komisija za redkosti – predsednik D. Šere

1. Sprotno obravnavanje prispelih poročil o prvič do tretjič ugotovljenih vrstah ptic v Sloveniji

2. Dopolnjevanje Seznama redkih vrst ptic Slovenije 1990

3. Priprava letnega poročila o obravnavanih poročilih in priprava poročila Redke vrste ptic v letu 1992

Terminološka komisija – predsednik J. Gregori

1. Priprava seznama slovenskih imen dosedaj ugotovljenih vrst ptic v Sloveniji (A. S.)

AKCIJA OHRANITEV JUŽNE POSTOVKE – V sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije smo pričeli s projektom varovanja južne postovke na zadnjih preostalih gnezdiščih na Ljubljanskem barju. Marca je bilo pripravljeno posebno informativno gradivo za lastnike parcel, na katerih se prehranjujejo južne postovke, in priložen vprašalnik. Lastnike parcel sprašujemo o dosedanji uporabi kemijskih preparatov in o njihovi pripravljenosti, da bi v prihodnje to početje opustili. Koordinator akcije pri PMS D. Šere je pripravil še informativni članek o ogroženosti južne postovke, ki bo objavljen v lokalnih glasilih viške in vrhniške

občine. Akcije smo prijaviteli tudi Skladu za naravo Slovenije, podrobneje pa bo predstavljena v eni naslednjih števil. (A. S.)

RAZISKAVE PODROČJA MED SAVO, KRKO IN SOTLO – V sodelovanju z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, občine Brežice, Zveze lovskih družin Posavje in področnih lovskih družin, GG Brežice in Kmetijske pospeševalne službe v Brežicah bo junija organiziran nekajdnevni raziskovalni tabor ornitološko slabše poznane področja med Savo, Krko in Sotlo. Podrobnejše informacije dobite pri organizatorju v okviru našega društva (A. Sovinc), kjer se lahko tudi prijavite. (A. S.)

ANEKS K DRUŠTVENEMU STATUTU – Na letošnji redni letni skupščini je bilo sprejeto naslednje dopolnilo k statutu našega društva: »Za potrebe strokovnega, znanstveno-raziskovalnega in naravovarstvenega delovanja društvo lahko ustanovi potrebne organizacije ali družbe. V imenu društva jih ustanavlja in upravlja izvršilni odbor društva.« (F. J.)

PODELITEV ZOISOVEGA PRIZNANJA DR. S. MATVEJEVU – Dr. Sergej Matvejev je 26. 11. 1992 prejel Zoisovo priznanje, ki ga podeljuje Prirodoslovnemu muzeju Slovenije strokovnjakom kot zahvalo za večletno uspešno sodelovanje. Življenje in delo dr. Matvejeva je bilo predstavljeno v 47. številki *Acrocephalus*. Bibliografija njegovih del s področja favnistične, taksonomske in biogeografske problematike obsega kar 185 naslovov! Ob tem naj spomnimo, da je dr. Matvejev že ob ustanovni skupščini DOPPS leta 1980 postal častni član našega društva, na lanski redni skupščini pa sta skupaj z dr. A. O. Župančičem postala tudi prva častna člana Izvršilnega odbora našega društva. Častnim članom IO društva zaradi njihove preobremenjenosti ni potrebno sodelovati na vseh sejah IO društva, zaželena pa je njihova prisotnost pri sprejemanju pomembnejših strokovnih odločitev. (A. S.)

SODELOVANJE S SKLADOM NA NARAVO SLOVENIJE – O ustanovitvi Sklada za naravo Slovenije v decembru 1992 smo že poročali. Sedaj smo napravili tudi prve korake k plodnemu sodelovanju. Komisija za varstvo narave DOPPS je prijavila tri naravovarstvene projekte, ki jih bo

skušal Sklad materialno in moralno podpreti: ohranitev in revitalizacija Škocjanskega zatoka, ohranitev južne postovke v Sloveniji (sodeluje tudi Prirodoslovni muzej Slovenije) ter odkup in ureditev gramoznice pri Retečah. (P. T.)

RAZISKAVE ZA NAČRTOVANI NOTRANJSKI REGIJSKI PARK – Po uspešno opravljenem raziskovalnem taboru junija 1992 na Cerkniskem jezeru so se pokazale potrebe po podobnih natančnih raziskavah še nekaterih drugih predelov. Zaradi velike vrednosti in uporabnosti tako dobljenih rezultatov bo plansko podjetje AREA iz Cerknice, ki koordinira pripravo NRP, krilo stroške raziskav na Planinskem polju in ob reki Nanoščici. Slednja je bila vključena v meje bodočega parka šele pred kratkim na pobudo DOPPS. Člani, ki bi želeli sodelovati pri raziskavah, se lahko prijavilo na društvenih sestankih ali telefonično pri tajniku. (P. T.)

TELEVIZIJSKA OKROGLA MIZA O PROBLEMATIKI ŠKOCJANSKEGA ZATOKA – Dne 13. 4. 1993 je bila na prvem programu slovenske televizije v okviru regionalnega programa Studija Koper okrogla miza o prihodnosti Škocjanskega zatoka, ki je po zaslugi plánerskega brezumja danes le bleda (beri: siva) senca nekdanjega mednarodno pomembnega mediteranskega mokrišča. Za povrnitev tega pomena si zavzeto prizadevajo obalni ornitologi. Borut Mozetič, koordinator in gonila sila projekta, je kot enega glavnih ciljev postavil pridobitev javnega mnenja prek številnih člankov, predavanj, razstav in televizije. Kljub začetni tremi in mrzlemu potu, ki ga je prikrila debela plast maskerskega pudra, je bila naravovarstvena stran (zastopali so jo še predstavnik medobčinskega ZVNKD R. Turk in predstavnik Sklada za naravo Slovenije S. Peterlin) nedvomni moralni zmagovalec srečanja. (P. T.)

OKROGLA MIZA O PROBLEMATIKI SIVE ČAPLJE V OKOLICI KRANJA – Dne 9. 3. 1993 je Lovsko ribiška inšpekcija občine Kranj na Brdu organizirala pogovor o problematiki sive čaplje v okolici Kranja. Pobudo za pogovor so dali ribiči (ribiške družine Kranj, Bistrica, Domžale in Tržič), ki so zatrjevali, da jim prezimujoče in letujoče čaplje občutno škodujejo s prehranjevanjem ob t. i. ribogojnih potokih. Zahtevali so posredovanje lovcev, ti pa so hoteli najprej slišati mnenje biolo-

gov in naravovarstvenikov. In slišali so ga oboji. Lovci so bili veseli, da se jim ne bo treba mazati rok, ribiči pa ogorčeni, ker so jih dovčerajsnji bratje pustili na cedilu. J. Vidičeva jim je povedala, da potoki niso ribogojnice, J. Gregori, da siva čaplja lovi samo tam, kjer je rib preveč, in I. Geister, da naj ribiči nehajo obremenjevati naravo s svojimi protinaravnimi vlaganji, kar je republiški inšpektor A. Simonič označil za naravovarstveni fundamentalizem, kar sploh ni tako slabo. Edino, kar smo se uspeli dogovoriti, je to, da bo naše društvo pozimi 1993–94 organiziralo in izvedlo s pomočjo lovcev štetje sive čaplje na Gorenjskem. Pobudo za to je dal republiški inšpektor, kar je pohvale vredno. (I. G.)

LETNA SKUPŠČINA DRUŠTVA ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE – Letna skupščina našega društva je bila tokrat v Cerknici. Zbrali smo se 3. 4. 1993. Program je bil razdeljen na dva dela: organizacijski in izobraževalni. V prvem delu sta nam o programu društva govorila kar dva, nedvomno za takšno poročanje merodajna poročevalca, predsednik in tajnik, a vsega, kar se v društvu počne in pripravlja, vendarle nismo slišali, to mi bo pač pritrtil vsakdo, ki pozna izredno razvejeno društveno dejavnost, katere temelj so društvene komisije. Morda sta si predstavljala, da bosta z ležernim nastopom sprostila nenavadno zapeto vzdušje, ki je tokrat vladalo na srečanju slovenskih ornitologov, vendar se jima to ni posrečilo. Ostal je grenak okus po improvizaciji, čeprav je resnično delovno ozračje v društvu vse prej kot prigodniško. V tem delu je potrebno omeniti poročilo društvene ad hoc komisije za problematiko zadrževanja ujed v ujetništvu. Vendar si je njeno dokaj polemično, vsekakor pa razprave vredno stališče do sokolarstva zaslužilo kaj več kot molk. Gospodu F. Vambergerju pa je bilo podeljeno priznanje AVIANA za njegov trud pri izdelavi gnezdnic za zlatovranke.

V izobraževalnem nadaljevanju je S. Polak predstavil ornitološke raziskave na Cerkniskem jezeru, P. Trontelj kosca, skrivnostnega kričača naših travnikov, M. Perušek vlogo in pomen dupel za ptice, D. Tome pa narodni park Wasur na Novi Gvineji. Vse aktualno in zanimivo in kar se tičeve tiče z Nove Gvineje seveda povsem nepotešeno.

Kar smo najbolj pogrešali na tej skupščini, je bilo tisto pravo ornitološko razpoloženje, ki ga

prispevajo ognjeviti pogovori, razkošni panoji, polni prodajni pult strokovne literature, prospektov in obrazcev za najrazličnejša kartiranja in štetja. Ta skupščina pa ni bila niti svečana niti kramarska. Nekako ozkosrčna je bila in to, prijatli, ni dobro znamenje.

Samo po sebi pa se razume, da je bil naslednji dan ornitološki izlet na Cerknisko jezero, ki je bilo v tistih dneh še popolnoma suho. Kljub občasnemu sneženju je z oranžnimi barvami trav spominjal na neznano puščino, vročo in eksotično. (I. G.)

ODLOK O RAZGLASITVI NARAVNIH ZNAMENITOSTI NA OBMOČJU OBČINE MARIBOR – V Medobčinskem uradnem vestniku št. 17 z dne 30. novembra 1992 je izšel seznam zavarovanih naravnih znamenitosti na območju občine Maribor, ki predstavljajo pomembno naravno, znanstveno, estetsko pa tudi kulturno vrednost. Med njimi je 5 krajinskih parkov, 3 naravni rezervati, 20 spomenikov oblikovane narave in kar 141 naravnih spomenikov.

Pri pripravi strokovnih predlogov je sodelovala tudi Štajerska sekcija DOPPS. Tako je med drugim zavarovanih več ornitološko pomembnih območij in lokalitet. Za krajinski park so razglašeni: Krajinski park DRAVA, KP RAČKI RIBNIKI-POŽEG, KP MARIBORSKO JEZERO, KP KAMENŠČAK-HRASTOVEC in KP JARENINSKI DOL. Naravni rezervati so trije: NR STRUGA, NR ZLATO-LIČJE in NR MELJSKI HRIB. Ob naravnih spomenikov so trije izrecno ornitološki: Ornitološki naravni spomenik POŽEG – VODNA AKUMULACIJA (v okviru krajinskega parka), ONS BREZJE – PTIČJI GOZD GAJ in ONS RAČKI RIBNIKI (v okviru krajinskega parka). Med hidrološke naravne spomenike je uvrščena DRAVA – STARA STRUGA in MIKLAVŽ – IZVIRI IN RIBNIKI. Zoološki in botanični naravni spomeniki so: SLIVNIŠKI RIBNIKI, OSTANKI STARE STRUGE PE-SNICE PRI PERNICI in RAČE – TURNOVI RIBNIKI. K zoološkim so prišteti še: PODOVA – RIBNIKI V GRAJEVNIKU, HOTINJA VAS – RIBNIKI, PIVOLA – RIBNIKI in PERNIŠKO JEZERO. Drugi so geološki, geomorfološki, botanični, gozdni in dendrološki naravni spomeniki.

Status spomenika oblikovane narave imajo tudi vsi mestni in primestni parki, nasadi eksot in različni ter pomembni drevoredi. V odloku razglašene naravne znamenitosti so sestavljene iz

naslednjih delov:

- natančne označbe znamenitosti, lokacija,
- lastnosti, ki utemeljujejo njeno razglasitev,
- režim njenega varstva, omejitve in prepovedane posege na znamenitostih in neposredni okolici.

Končni členi odloka vsebujejo razlago varstvenega režima za vsako naravno dediščino posebej, dolžnosti uporabnikov teh prostorov, nadzor inšpekcijskih služb in nekaj končnih členov in določb.

Delavcev Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor pohvale vredno delo. Želim, da bi podobnih odlokov v Sloveniji bilo čim več. (F. B.)

MEDNARODNI SIMPOZIJ GOSPODARJENJE Z OTOŠKIMI IN OBALNIMI EKOSISTEMI – KHIOŠKA DEKLARACIJA, KHIOS 1992 – Med 15. in 20. septembrom je bil na otoku Khiosu v Grčiji mednarodni simpozij sredozemskih dežel z naslovom »Gospodarjenje z otoškimi in obalnimi ekosistemi«, ki ga je organiziral MEDMARAVIS (Mediterranean Marine Bird Association). Simpozija se je na povabilo sekretarja MEDMARAVIS X. Monbaillua in s finančno pomočjo UNEP (United Nation Environment Program) udeležil tudi pisec teh vrstic. Majhno »sredozemsko« državo Slovenijo sem predstavil z referatom o pomembnosti obstoja obalnih rezervatov in parkov v Jadranu.

V štirih dnevih se je zvrstilo kar 49 predavateljev iz 16 držav, tako da je bilo včasih že težko slediti vsem predavanjem. Le-ta so si, skupaj s predstavitev posterjev, tematsko sledila v 8 sejah, v katerih smo obravnavali pomembnost obstoja obalnih parkov in rezervatov, znane populacije morskih živali in njihovo razširjenost, predstavljene so bile ideje in načini o gospodarjenju z infralitoralnimi ekosistemi, plažami, sipinami, obalnimi mokrišči ter solinami, slednjim pripisujejo velik pomen pri naselitvi novih vrst. Zanimivi so bili primeri ekološkega monitoringa na manjših otokih, med katerimi je nadvse zanimiv otoček Āsinara ob Sardiniji – naravni park in hkrati zloglasni zapor za italijanske mafijce.

Kot se za vsak tak simpozij spodobi, se je zadnji delovni dan govorilo predvsem o načrtih za utemeljitev in vzdržno zaščito sredozemskih ekosistemov. Khioška deklaracija je bila objavljena v Proteusu št. 7 (marec 1993). (I. Š.)

Ornitološka kronika za leto 1991

Ornithological chronicle 1991

Svoje podatke za drugo ornitološko kroniko, tj. za leto 1991 je posredovalo 26 sodelavcev. Pomembna novost v primerjavi z letom 1990 so podatki nekaterih obročkovalcev, katere je iz njihovih letnih poročil izbrskal D. Šere. Za marsikatero vrsto ptic pevk so njihovi zapisi izredno pomembni pri poznavanju fenologije vrst, saj nekatere vrste zaradi njihovega skritega načina življenja le stežka opazimo.

Podatki za leto 1992 bodo še zadnjič prikazani v taki obliki; pošljite jih najkasneje do 30. 7. 1993! Do tega dne pa pričakujemo tudi sprotne poročila za tekoče leto 1993, saj bomo v prihodnje objavljali letno kroniko večkrat letno, obenem s krajšo oznako vremenskih razmer.

Podatke za leto 1991 so poslali:

Andrej Bibič (AB), Andrej Sovinc (AS), Boris Kozinc (BK), Brane Lapajne (BL), Igor Brajnik (BI), Bogdan Vidic (BV), Dare Šere (DŠ), Franc Bračko (FB), Franci Janžekovič (FJ), Ivo A. Božič (IB), Iztok Geister (IG), Iztok Vreš (IV), Jože Dolinšek (JD), Jože Gračner (JG), Luka Božič (LB), Marjan Gobec (MG), Milan Vogrin (MV), Peter Černe (PČ), Peter Grošelj (PG), Primož Kmecl&Karin Rižner (PK&KR), Pavle Štirn (PŠ), Peter Trontelj (PT), Rajko Koradžija (RK), Rudi Tekavčič (RT), Tomaž Jančar (TJ).

Vsem sodelavcem rubrike se zahvaljujemo za posredovane podatke. *Andrej Sovinc, Dare Šere*

Oznake pomenijo sledeče:
Key:

a - prvo spomladansko opažanje
first spring record

b - zadnje spomladansko opažanje
last spring record

c - prvo jesensko opažanje
first autumn record

d - zadnje jesensko opažanje
last autumn record

p - (prvo) petje
(first) singing

Gavia stellata, 6. 1. 91, Ptujsko jezero, 1 osebek, FB; b, 4. 5. 91, Izola, 1 osebek v zimskem perju, LB

Gavia arctica, 23. 2. 91, Ptujsko jezero, 1 osebek, FB; 31. 3. 91, Sečoveljske soline, 10 osebkov-letno perje, PK&KR; 25. 4. 91, Bohinjsko jezero, 1 osebk. v zimskem perju, AB; b, 3. 5. 91, Cerkniško jezero, 6 osebkov, PK&KR; 27. 11. 91, Reteče gramoznica, 1 osebek, IG;

Tachybaptus ruficollis, 17. 2. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek v letnem perju, PK&KR; 16. 10. 91, Reteče gramoznica, 16 osebkov, IG;

Podiceps cristatus, 3. 1. 91, Bled, 27 osebkov, AS; 6. 1. 91, Ptujsko jezero, 60 osebkov, FB; 12. 2. 91, Bohinjsko jezero, 2 osebk. FB; a, 14. 3. 91, Draga pri Igu, 2 osebk. IB; 24. 3. 91, Pernica, 30 Osebkov, FB; 14. 4. 91, Ledavsko jezero, 40 osebkov, FB; 22. 4. 91, Reteče, par, IG; 16. 6. 91, Blejsko jezero, 1 odrasel osebek, AS; 23. 7. 91, Studenci/MB, 1 osebek, LB; 6. 11. 91, Koseze-Ljubljana (bajer), 1 osebek v zimskem perju, PT;

Podiceps grisegena, 26. 3. 91, Koseze-Ljubljana (bajer), 1 os. v let. perju do 30. 3., PT; 27. 4. 91, Cerkniško jezero, samica vali + 4 samci, DŠ; 9. 6. 91, Cerkniško jezero-Levišča, 3 pari z gnezdi+1 par, TJ; 1. 9. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek na morju, AS; 28. 9. 91, Blejsko jezero, 1 osebk., 13. 10. 2 osebk. AS; 2. 12. 91, Bohinjsko jezero, 1 osebek, FB;

Podiceps auritus, 5. 12. 91, Koseze-Ljubljana (bajer), 1 osebek, PT;

Podiceps nigricollis, 22. 4. 91, Rače, 1 os. v polet. perju, 2 dni, FB; 26. 4. 91, Rače, 1 osebk. v letnem perju, AB; 28. 9. 91,

Blejsko jezero, 1 osebek, AS; 30. 11. 91, Ptujsko jezero, 6 osebkov, LB;

Phalacrocorax carbo, c, 27. 7. 91, Vrhnika, 1 osebek, DŠ; 25. 12. 91, Radeče, 1 osebek, MG;

Ixobrychus minutus, a, 29. 4. 91, Rače, 1 samec, MV; 29. 4. 91, Rače, 1 samica, LB; 10. 6. 91, Reteče/Sora, 1 samica, IG; 24. 8. 91, Cerkniško jezero, 2 osebk. DŠ;

Nycticorax nycticorax, 20. 4. 91, Fužine/Ljubljana, 1 osebek, DŠ; 17. 5. 91, Ig-Ljubljana, ob Iščici, 1 osebek, AS; 15. 6. 91, Ormoške lagune, 3 osebk. FJ; 26. 7. 91, Ormož, 1 juv. osebek, FB;

Egretta garzetta, 17. 8. 91, Sečoveljske soline, app. 40 osebkov, LB;

Egretta alba, 20. 1. 91, Zidani most/Savinja, 1 osebek, MG; 23. 2. 91, Ptuj, 3 os. in 29. 12. Ormož 12 osebkov, LB; 11. 4. 91, Zalog, 1 osebek, IB;

Ardea cinerea, 10. 4. 91, Skaručna, 12 osebkov, IG; 21. 4. 91, Globočaj, 2 osebk. IG;

Ardea purpurea, 3. 5. 91, Cerkniško jezero, 2 osebk. PK&KR; 12. 5. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek, DŠ; 25. 5. 91, Parte na Lj. barju, 1 osebek, DŠ;

Ciconia nigra, a, 28. 3. 91, Matena na Lj. barju, 1 osebek, DŠ; 26. 5. 91, ribnik Požeg, 2 os. (par) letita v gozd, FB; 26. 6. 91, Ormož, 1 osebek, LB; 14. 7. 91, Mura (Petišovci), 1 ad. osebek, FB; 30. 7. 91, Ormož, 1 ad. osebek, FB;

Ciconia ciconia, a, 26. 3. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; 20. 4. 91, Zidani most in Rim. toplice, 2 osebk. MG; a, 23. 4. 91, Lipe na Lj. barju, par vrnil na gnezdo, DŠ; 18. 5. 91, Notranje Gorice, 10 osebkov, AS; 13. 6. 91, Radensko polje, 3 osebk., 2 klopotata, PT; 1. 7. 91, Studenci, 2 osebk. LB; d, 24. 8. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Platalea leucorodia, 16. 3. 91, ribnik Komarnik, 1 osebek, FJ; 18. 3. 91, ribniki Rače, 1 osebek, FJ;

Cygnus olor, 10. 1. 91, ribnik Gradišče, 11 osebkov, FB; 26. 7. 91, Blejsko jezero, 16 odraslih in 8 mladih, AS; 30. 12. 91, Maribor (Lent), 12 osebkov, FB;

Anser fabalis, 6. 2. 91, Ormož, 20 os. in 12. 2. Studenci 60 os., LB;

Anser anser, 4. 5. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, tudi 17. 8., LB;

Anas penelope, 3. 11. 91, Bresternica, 1 osebek do 10. 11., LB; 14. 12. 91, Bohinjsko jezero, 1 osebek, TJ;

Anas strepera, a, 17. 2. 91, Cerkniško jezero, 2 osebk. PK&KR; 14. 12. 91, Bohinjsko jezero, 4 osebk. TJ;

Anas crecca, a, 17. 2. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek, PK&KR; 30. 11. 91, Ptujsko jezero, app. 1500 os., LB;

Anas platyrhynchos, 18. 3. 91, Ljubljana Tivoli, kopulacija, IB; 20. 5. 91, Rače, prvi speljani mladiči, MV; 26. 6. 91, Koseze-Ljubljana (bajer), samica z 2 juv., PT; 22. 7. 91, Črno jezero na Pohorju, par z mladiči, IG;

Anas acuta, a, 17. 2. 91, Cerkniško jezero, 3 osebk. PK&KR; 22. 12. 91, Cerkniško jezero, 5 osebkov, PK&KR;

Anas querquedula, a, 2. 3. 91, Ormož, 10 samecev in 7 samic, LB; a, 10. 3. 91, Cerkniško jezero, 10 osebkov, PK&KR; a, 5. 3. 91, Bresternica, 13 samecev in 4 samice, LB; a, 10. 3. 91, Cerkniško jezero, 30 osebkov, PK&KR; a, 11. 3. 91, Hotinja vas, 2 samca, 1 samica, MV; 25. 3. 91, Koseze-Ljubljana, par, ostal 3 dni, PT; 12. 4. 91, Draga pri Igu, 3 samci, 2 samici, IB; 15. 6. 91, ribnik Podvinci, 1 samica, FJ;

Anas clypeata, a, 29. 3. 91, Rače, 4 samci, 4 samice, MV; 22. 4. 91, Koseze-Ljubljana (bajer), 3 pari, PT; 15. 6. 91, Ormoške lagune, 1 samec in 1 samica, FJ; 17. 8. 91, Sečoveljske soline, 2 golača samca, LB; 17. 8. 91, Ormož-lagune, 1 samec, LB; 30. 11. 91, Ptujsko jezero, 1 samec, LB; d, 7. 12. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Netta rufina, 24. 3. 91, Pernica, 2 samca, 1 samica, FB;

Aythya ferina, 15. 6. 91, ribnik Podvinci, gnezditel:samica z izp. mladič., FJ;

Aythya nyroca, 1. 4. 91, Bresterniško jezero, 1 samica, LB; 29. 8. 91, Ptujsko jezero, 2 osebk. FJ;

Aythya fuligula, 12. 1. 91, Ptujsko jezero, app. 4000 osebkov, LB; 20. 6. 91, Rače, 3 samci se že goliijo, MV;

Clangula hyemalis, 6. 1. 91, Ptujsko jezero, 1 samica, FB;

Melanitta fusca, 12. 1. 91, Cerkniško jezero, 9 osebkov, DŠ + PK&KR; 7. 12. 91, Blejsko jezero, 2 osebk. BK;

Bucephala clangula, b, 27. 4. 91, Cerknjsko jezero, 2 osebk, PK&KR; b, 30. 4. 91, Ormoško jezero, 1 samec, LB; 24. 10. 91, Hotinja vas, samec v golitveni fazi, MV;

Mergus albellus, 6. 1. 91, Ptujsko jezero, 10 osebkov, FB; 23. 2. 91, Ptujsko jezero, 42 osebkov, LB; 2. 3. 91, Cerknjsko jezero, 3 samci, TJ; c, 30. 11. 91, Ptujsko jezero, 1 samica, LB;

Mergus serrator, b, 30. 4. 91, Blejsko jezero, 1 osebek, AS;

Mergus merganser, 6. 1. 91, Ptujsko jezero, 8 osebkov, FB; 9. 1. 91, ribnik Komarnik, 4 osebk, FB; 9. 3. 91, ribnik Šiker (Pristava), 4 osebk, FB; 9. 3. 91, Pernica, do 31. 3., max. 16 osebkov, FB; 17. 4. 91, Bresterniško jezero, 1 samec, tudi 20. 5., samica 25. 4. LB; c, 25. 11. 91, Bresterniško jezero, 1 samec, LB; 26. 12. 91, Ptujsko jezero, 13 samcev in 9 samic, LB;

Pernis apivorus, 13. 5. 91, Sora pri Dolu, 1 osebek, PT; 22. 5. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, DŠ; 17. 8. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, tudi 1. 9., LB; 24. 8. 91, Cerknjsko jezero, 1 osebek, DŠ;

Milvus migrans, a, 22. 4. 91, Lesce, 1 osebek v bližini lan. gnezda, BK; 24. 5. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; 9. 8. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, DŠ;

Haliaeetus albicilla, 20. 6. 91, Kočevska Reka, 1 osebek (klinkajoč), IG 30. 7. 91, Ormoško jezero, 1 ad. osebek, FB;

Circus gallicus, a, 29. 4. 91, Bistra pri Vrhniku, 1 osebek, DŠ; 1. 9. 91, Kozina, 1 osebek, LB;

Circus aeruginosus, a, 12. 3. 91, Studenci, 1 samec, LB; a, 24. c 3. 91, Hotinja vas, 1 ad. samec, MV; b, 20. 5. 91, Rače, 2 ad. samici, 1 2y samica, MV; c, 7. 9. 91, Hotinja vas, 1 ad. samec, MV; 7. 9. 91, Sv. Primož na Pohorju, 3 osebk, LB; d, 13. 10. 91, Hotinja vas, 1 1y osebek, MV;

Circus cyaneus, 19. 1. 91, Sestrže, 1 osebek (samica), FB; 19. 1. 91, Rače, 2 osebk (samici), FB; 24. 1. 91, Bregana, 2 osebk+(6 vel. kormoranov), AB; 5. 3. 91, Starše na Dravskem polju, 1 ad. samec, FB; 16. 3. 91, Biš, 1 samec, FJ; 17. 3. 91, Biš, 1 osebek (samica), FB; b, 2. 5. 91, Ig, 1 samec, IB; 24. 5. 91, Cerknjsko jezero, 1 samica, IG; c, 2. 11. 91, Ptuj, 1 samica, LB; 8. 11. 91, Kleče pri Ljubljani, 1 osebek, AB;

Circus pygargus, 5. 5. 91, Škofljica-Ig, 1 samec, AS; 8. 5. 91, Hoče pri Mariboru, 1 imm. samec, FB; b, 19. 5. 91, Cirkovce, 2y samica, MV; d, 6. 10. 91, Starošince, 1 osebek, MV;

Accipiter nisus, 1. 7. 91, Lj. Vič in Koseze, 1 oseb. (še 19. 11., 5. 12.), PT; 6. 10. 91, Kamnica pri Mariboru, 3 osebk skupaj, FB;

Buteo buteo, 12. 12. 91, Podova pri Račah, 40 osebkov, FB; 19. 12. 91, Šikole, 13 osebkov, MV;

Aquila chrysaetos, 27. 5. 91, Komarča, 1 ad. osebek, FB; 12. 6. 91, Razor, 1 ad. osebek, FB; 9. 11. 91, Lohke/Banjščice, 2 osebk, IG;

Pandion haliaetus, a, 22. 3. 91, Rače, 1 osebek, MV; 31. 3. 91, Zalog/Ljubljana, 1 osebek, IB; 19. 4. 91, Rače, 1 os. (+rumene pastirice), AB; 22. 4. 91, Rače, 2 osebk, FB; c, 2. 9. 91, Požeg, 1 osebek, MV;

Falco columbarius, 10. 3. 1991, Ig, 1 osebek, AS;

Falco naumanni, a, 1. 4. 91, Horjul, samec in samica, DŠ; 2. 5. 91, Drenov grič, samec in samica, IB;

Falco tinnunculus, a, 21. 2. 91, Ljubljana, 1 osebek nad Frančišk. cerkvijo, DŠ; 2. 6. 91, Slivnica, gnezdi v hangarju letališča, MV; 24. 6. 91, Hotinja vas, samec lovi vrabce, MV; 12. 12. 91, Hoče-Podova, 4 osebk, FB; 30. 12. 91, Hoče, 3 osebk, FB;

Falco vespertinus, a, 25. 4. 91, Matena, 1 samec, DŠ;

Falco subbuteo, a, 15. 4. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; a, 18. 4. 91, Jarše ob Savi, 1 osebek, DŠ; 24. 5. 91, Cerknjsko jezero, 2 samca, 1 samica, IG; 3. 6. 91, Ormož, 5 osebkov, LB; 6. 6. 91, Jakobski dol, 1 osebek, FB; 8. 6. 91, Cerknjsko jezero, 26 (!) oseb. lovi žuželke, PT; 2. 7. 91, Koseze Ljubljana, 1 osebek, PT; d, 4. 9. 91, Hotinja vas, 1 ad. osebek, MV; d, 25. 9. 91, Cerknjsko jezero, 1 osebek, DŠ; d, 29. 9. 91, Kamnica, 2 osebk, FB;

Bonasa bonasia, 11. 4. 91, Strmec/Log, 1 samec, IG;

Rallus aquaticus, 3. 2. 91, ob Ljubljani/Črna vas, stoji v vodi, se "sonči", T=-14 C, DŠ;

Porzana porzana, 19. 3. 91, Koper, 1 osebek, AS;

Fulica atra, 3. 3. 91, Bohinjko jezero, 7 osebkov, IG; 28. 10. 91, Reteče gramoznica, 4 osebk, IG;

Himantopus himantopus, 31. 3. 91, Sečoveljske soline, 1

osebek, PK&KR; 1. 5. 91, Škocjanski zatok-Koper, 1 osebek, PT; 12. 5. 91, Cerknjsko jezero, 1 osebek, DŠ;

Charadrius dubius, a, 16. 3. 91, Ormož-lagune, 2 osebk, LB; a, 22. 3. 91, Rače, 12 osebkov, MV; 7. 4. 91, Tržiška Bistrica, 1 osebek, IG; 3. 7. 91, Loka pri Zidanem mostu, par s tremi mladiči, MG;

Charadrius hiaticula, a, 24. 3. 91, Cerknjsko jezero, 5 osebkov, DŠ; 1. 9. 91, Sečoveljske soline, 4 osebk ob ustju Dragonje, AS; 1. 9. 91, Sečoveljske soline, 4 juv. osebk, LB;

Charadrius alexandrinus, 17. 8. 91, Sečoveljske soline, 2 juv. primerka, LB;

Pluvialis squatarola, 1. 5. 91, Sečoveljske soline, 2 osebk, PT; b, 4. 5. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek v zimskem perju, LB; 13. 10. 91, Ormoško jezero, 7 osebkov, FB;

Vanellus vanellus, a, 23. 2. 91, Hotinja vas, 10 osebkov, MV; a, 23. 2. 91, Cerknjsko jezero, 20 osebkov, PK&KR; 17. 3. 91, Pernica, 130 osebkov, FB; 24. 3. 91, Pernica, 200 osebkov, FB; d, 31. 10. 91, Rače, 4 osebk, MV; d, 30. 11. 91, Cerknjsko jezero, 1 osebek, PK&KR;

Calidris minuta, 11. 5. 91, Notranje Gorice, 1 osebek, AS; 13. 10. 91, Ormoško jezero (lagune), 30 osebkov, FB;

Calidris ferruginea, 2. 9. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, AS;

Calidris alpina, 18. 4. 91, Jarše ob Savi, 2 osebk, DŠ; 20. 4. 91, Ormož-lagune, 3 osebk, LB; 17. 8. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, LB;

Philomachus pugnax, a, 13. 3. 91, Pernica, 5 osebkov, FB; 24. 3. 91, Pernica, 25 osebkov, FB; 31. 3. 91, Ormož-lagune, 45 osebkov, LB; a, 2. 4. 91, Rače, 15 osebkov, MV; 22. 4. 91, Reteče, 1 samica, IG; 26. 6. 91, Ormož-lagune, 1 samec, LB; d, 21. 9. 91, Ormož-lagune, 1 osebek, LB; d, 4. 10. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Lymnocyptes minimus, 15. 3. 91, Pragersko, 1 os. (+1 kozica) po lužah, AB; 24. 3. 91, Cerknjsko jezero, 1 osebek, DŠ;

Gallinago gallinago, 21. 3. 91, Hraše, 1 os., enako 25. 8. (kanalizacija, BK; 21. 9. 91, Ormož, 20 osebkov v jati, LB;

Scopolax rusticola, 21. 5. 91, Črna vas (Lj. barje), 3 osebk oglašajo po son. zah., AB; 13. 10. 91, Iški Vintgar-Ustje, 1 osebek, PK&KR; 27. 10. 91, Kamrica nad Lisco, 2 osebk, MG;

Limosa limosa, 19. 3. 91, Koper, 1 osebek, AS;

Numenius phaeopus, a, 19. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; 19. 4. 91, Rače, 1 osebek, AB; 1. 5. 91, Škocj. zatok (KP) in Sečov. sol., na obeh lok. po 1 osebek, PT; c, 1. 8. 91, Rače, 2 osebk, MV;

Numenius arquata, a, 7. 3. 91, Iška Loka, 3 samci-petje, DŠ+AS; 13. 10. 91, Ormož, 1 osebek, FB;

Tringa erythropus, a, 19. 4. 91, Rače, 4 osebk, MV; 22. 4. 91, Rače, 2 osebk, FB; 3. 5. 91, Iška loka, 1 osebek, AS; 26. 6. 91, Ormož-lagune, 2 osebk, LB; 17. 8. 91, Sečoveljske soline, 16 osebkov, LB;

Tringa totanus, a, 23. 3. 91, Sestrže, 1 osebek, LB; a, 2. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; 14. 4. 91, Ledavsko jezero, 2 os., samec območno sprelet., FB; b, 2. 6. 91, Hoče, 1 osebek, MV; 8. 6. 91, Ormož-lagune, 1 osebek, LB; 17. 8. 91, Sečoveljske soline, approx. 70 osebkov, LB; d, 21. 9. 91, Ormož, 1 osebek, LB; d, 2. 12. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Tringa nebularia, a, 12. 4. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; 22. 4. 91, Rače, 20 osebkov, FB; b, 11. 5. 91, Komarnik, 1 osebek, LB;

Tringa ochropus, 17. 3. 91, Biš, 1 osebek, FB; 1. 5. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, še naslednji dan, MG;

Tringa glareola, a, 14. 3. 91, Ig-Škofljica, 2 osebk, IB; a, 19. 4. 91, Rače, 8 osebkov, MV; 21. 4. 91, Globočaj, 1 osebek, IG; 18. 5. 91, Notranje Gorice, 9 osebkov, AS;

Actitis hypoleucos, a, 21. 3. 91, Tržiška Bistrica, 1 osebek, IG; a, 19. 4. 91, Rače, 5 osebkov, MV; 2. 5. 91, Draga pri Igu, 6 osebkov, IB; 29. 7. 91, Rače, jata 23 osebkov, MV; d, 5. 9. 91, Rošnja, 1 osebek, MV;

Larus melanocephalus, 31. 3. 91, Ormož, 1 imm. osebek, LB; 18. 6. 91, Sečoveljske soline, 4 osebk, AS;

Larus minutus, 4. 5. 91, Sečoveljske soline, 30 osebkov, LB; 23. 5. 91, Ledavsko jezero, 10 osebkov, FB;

Larus ridibundus, 13. 3. 91, Pernica, 300 osebkov, FB;

Larus canus, 8. 2. 91, Maribor-Drava, approx. 200, MV;

Larus fuscus, 4. 5. 91, Sečoveljske soline, 1 ad. osebek, LB;

Larus cachinnans, 23. 3. 91, Sečoveljske soline, 1 os. z

redčimi prsmi-markiran?, TJ; 17. 8. 91, Sečoveljske soline, approx. 2500 osebkov, LB;

Sterna hirundo, a, 10. 4. 91, Ptujsko jezero, 4 osebki, FB;

Chlidonias niger, a, 29. 4. 91, Rače, Požeg, 118 osebkov, MV; 23. 5. 91, Ledavsko jezero, 20 osebkov, FB; 26. 5. 91, Požeg, 30 osebkov, FB; a, 29. 5. 91, Sečoveljske soline, 3 osebki, DŠ; b, 1. 6. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; 3. 6. 91, Ormož, app. 40 osebkov, 8. 6. 6 osebkov, LB; 8. 8. 91, Gajševo jezero, 2 osebka, AS; d, 16. 10. 91, Rače, 1 osebek (prvo zim. perje), MV;

Columba oenas, a, 14. 3. 91, okolica Iga, 12 osebkov, IB;

Columba palumbus, a, 23. 2. 91, Cerkniško jezero, 2 osebka, PK&KR; a, 12. 3. 91, Hotinja vas, 3 osebki, MV; a, 14. 3. 91, Ljubljana-Ig, 1 osebek, IB; 23. 3. 91, Sestrže, approx. 200 osebkov, LB; 30. 3. 91, Hrvaški Brod pri Šentjerneju, jata vsaj 60 osebkov, TJ; 21. 7. 91, Limbuš, approx. 100 osebkov, LB; *Columba palumbus*, , 13. 10. 91, Ormož, 400 osebkov (prelet), FB;

Streptopelia decaocto, 11. 1. 91, Maribor, sedi na gnezdu, 14. 1. propad legla, MV; 30. 11. 91, Cirkovce, 90 skup. prenočuje, vsaj do januarja, MV;

Streptopelia turtur, a, 19. 4. 91, Ig, , AS; a, 28. 4. 91, Črna vas, 1 osebek, DŠ; a, 29. 4. 91, Rače, 1 osebek-oglašča, MV;

Cuculus canorus, 13. 4. 91, Čezsoča, 1 samec poje, IG; a, 14. 4. 91, Ledavsko jezero, 1 osebek, FB; a, 19. 4. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; 24. 5. 91, Zgornje Hlapje, 1 os. (rjava varianta), FB;

Tyto alba alba, 1. 1. 91, Podnart, najdena mrtva, zbil vlak, BK; (glej fotografijo-preparat)

Otus scops, a, 14. 4. 91, Črna vas/Lj. barje, 1 poje, DŠ; 2. 7. 91, Studenci, 1 osebek-poje, LB;

Athene noctua, 18. 9. 91, Studenci, oglašča, tudi 14. in 17. 10., LB;

Strix aluco, 10. 4. 91, Iški Vintgar, 4 samci pojejo zvečer, PT;

Strix uralensis, 9. 3. 91, Logatec-Laze, 1 osebek ob cesti na drevesu, PT;

Apus apus, a, 20. 4. 91, Mariborski otok, 1 osebek, FB; a, 20. 4. 91, Tomačevo, 1 osebek, DŠ; a, 26. 4. 91, Maribor, approx. 15 osebkov, LB; a, 27. 4. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; 20. 5. 91, Slivnica (Orehova vas), approx. 1500 osebkov, MV; d, 25. 8. 91, Mihovce, 1 osebek, MV;

Alcedo atthis, 13. 5. 91, Sora pri Dolu, 1 osebek z ribo v kljunu- gnezdi?, PT; 18. 10. 91, Koseze-Lj. (bajer in potok), 1 os. (tudi 7. 11. in 5. 12. 91), PT;

Merops apiaster, 19. 5. 91, Lipce na Lj. barju, 20 osebkov,

DŠ; 2. 6. 91, Bizeljsko, ca. 30 osebkov v koloniji, AS;

Coracias garrulus, a, 21. 4. 91, Zgornje Partinje, 1 osebek (samec), FB; 18. 5. 91, Drenov grič, 1 osebek, tudi naslednji dan, DŠ;

Upupa epops, a, 30. 3. 91, Zameško, 1 os. brska med zasneženo travo, TJ; a, 31. 3. 91, Markovci pri Ptuj, 1 osebek, FJ; a, 3. 4. 91, Ljubljana-Tivoli, 1 osebek, IB; a, 5. 4. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; 17. 4. 91, Studenci, 2 pojeta, LB; 29. 4. 91, Breg pri Mostah, 1 osebek, BK;

Jynx torquilla, a, 6. 3. 91, Ljubljana, 1 osebek-prvo petje, PK&KR; a, 5. 4. 91, Hraše, od tega dne redno poje, BK; a, 12. 4. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; d, 8. 9. 91, Vrhnika, 1 ujeta, DŠ;

Dryocopus martius, 11. 5. 91, Veliko kozje pri Zidan. mostu, pogosta, op. do decembra, MG; 10. 10. 91, Kidričevo, 1 os. (ponovno 21. 10.), FB;

Dendrocopos major, 19. 2. 91, Dravski dvor, bobna, MV;

Dendrocopos medius, 25. 1. 91, Maribor (Tezno), 1 osebek, FB;

Dendrocopos minor, 28. 12. 91, Na Vrh nad Vojami (1250 nm), 1 samica, TJ;

Picooides tridactylus, 28. 12. 91, Na Vrh nad Vojami (1350 nm), 1 samica, TJ;

Galerida cristata, 24. 4. 91, Lj. -Šiška (OŠ V. Vodnik), par-tu redno gnezdil, pozidano!, PT; c, 14. 10. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Lullula arborea, 10. 10. 91, Maribor, 5 osebkov (prelet), FB;

Alauda arvensis, 27. 2. 91, Naklo, 23 osebkov, IG; 7. 3. 91, Bresternica, 86 osebkov v jati, LB; 10. 3. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek-prvo petje, PK&KR; a, 15. 3. 91, Rače, poje, MV;

Ptyonoprogne rupestris, a, 10. 4. 91, slap Boka, 2 osebka, DŠ;

Hirundo rustica, a, 23. 3. 91, Sečoveljske soline, nekaj osebkov, TJ; a, 29. 3. 91, Hotinja vas, 5 osebkov, MV; a, 31. 3. 91, Preloge/Sl. Bistrica, 2 osebka, DŠ; a, 31. 3. 91, Pernica, 1 osebek, FB; a, 7. 4. 91, Rodine, 1 osebek, BK; a, 9. 4. 91, Naklo, 1 osebek, IG; d, 15. 10. 91, Rače, 1 osebek, MV; d, 20. 10. 91, Cerkniško jezero, 4 osebki, PK&KR; d, 23. 10. 91, Maribor, 2 osebka, FB; d, 3. 11. 91, Dob pri Ljubljani, 1 osebek, DŠ;

Hirundo daurica, 19. 5. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, TJ;

Delichon urbica, a, 12. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; d, 30. 9. 91, Požeg, 2 osebka, MV;

Anthus trivialis, a, 2. 4. 91, Požeg, 2 osebka, MV; a, 9. 4. 91, Vrhnika, 1 poje, DŠ; p, 12. 4. 91, Rače, prvo petje, MV; a, 19. 4. 91, Studenci, 15 osebkov, LB; d, 5. 10. 91, Vrhnika, 1 ujeta, PG; d, 11. 10. 91, Iška-Tomišelj, 1 ujeta, DŠ; 13. 10. 91, Ormož, močan prelet, FB;

Anthus pratensis, b, 19. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; b, 21. 4. 91, Črna vas, 40 osebkov, DŠ; c, 26. 9. 91, Rače, 5 osebkov, MV; c, c, 25. 9. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek, DŠ; 29. 9. 91, Iščica, 2 osebka, DŠ; 13. 10. 91, Ormož, močan prelet, FB;

Anthus spinoletta, 12. 4. 91, Čezsoča, jata, IG; c, 9. 10. 91, Cerkniško jezero, 1 ujeta, DŠ;

Motacilla flava, a, 24. 3. 91, Cerkniško jezero, 4 osebki, DŠ; a, 30. 3. 91, Bresternica, 2 osebka, LB; a, 31. 3. 91, Sečoveljske soline, 2 osebka, PK&KR; *Motacilla flava flava*, a, 12. 4. 91, Rače, 8 samcev (25. 4. -prve samice), MV; *Motacilla flava thunbergi*, 5. 5. 91, Iška loka, 5 osebkov, AS; 8. 6. 91, Ormož-lagune, gnezdo s 5 jajci, LB; *Motacilla flava flava*, d, 24. 9. 91, Rače, 1 osebek, MV; d, 13. 10. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek, PK&KR;

Motacilla cinerea, 9. 1. 91, Zbiljsko jezero, opazovana ves januar, AS; *Motacilla cinerea*, a, 16. 2. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek, PK&KR; 29. 4. 91, Ljubljana Tivoli, izpeljani mladič, IB; d, 16. 11. 91, Zbiljsko jezero, 1 osebek, PK&KR;

Motacilla alba, 6. 1. 91, Češnjek/Cerklje, 1 osebek, AS; a, 13. 2. 91, Godovič, 1 osebek, PG; a, 23. 2. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek, PK&KR; a, 24. 2. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; a, 8. 3. 91, Zidani most, 2 osebka, MG; d, 7. 11. 91, Zidani most, 2 osebka, MG; d, 2. 12. 91, Rače, 2 osebka, MV;

Bombycilla garrulus, 4. 1. 91, Višnja vas pri Vojniku, 1 os. med 200 brinovkami, AB; 19. 1. 91, Grosuplje, 34 osebkov preginal skobec, TJ; 17. 2. 91, Lipce na Lj. barju, 1 osebek, DŠ; 23. 2. 1991, Dolenje jezero pri Cerknici, okoli 50 osebkov DŠ in AS (fotografija)

Troglodytes troglodytes, p, 28. 1. 91, Rošnja, prvo petje, MV; c, 23. 10. 91, Požeg, oglašča, MV;

Prunella modularis, b, 29. 3. 91, Rače, 1 osebek, MV; c, 14.

10. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Luscinia luscinia, d, 25. 8. 91, Pragersko, 1 ujet, IV; 26. 8. 91, Ormož, 1 osebek, FB; d, 12. 9. 91, Vrhnika, 1 ujet, FB;

Luscinia megarhynchos, a, 2. 4. 91, Pragersko, 1 ujet, IV; a, 7. 4. 91, Sečoveljske soline, 1 poje, DŠ; a, 20. 4. 91, Fužine, 1 samec ujet, JG; 19. 5. 91, Račji dvor (Kamnica), 1 poje, FB;

Luscinia svecica, d, 1. 10. 91, Vrhnika, 1 samica ujeta, BI;

Phoenicurus ochruros, 26. 2. 91, Koper, prvo petje, AS; a, 7. 3. 91, Hotinja vas, 1 samec, 9. 3. samica, MV; a, 9. 3. 91, Laze na Planin. polju, par, PT; 20. 3. 91, Naklo, 1 samec poje, IG; 24. 9. 91, Hotinja vas, poje, MV; d, 2. 12. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Phoenicurus phoenicurus, a, 17. 4. 91, Studenci, 1 samec, LB; a, 20. 4. 91, Fužine/Ljubljana, 1 samec, JG; a, 22. 4. 91, Rače, 1 samica, MV; 10. 6. 91, Komna (zavetišče TNP), 1 poje, FB; d, 5. 9. 91, Dravski dvor, 1 osebek, MV; 1. 10. 91, Koseze-Ljubljana, 1 samec, PT; d, 17. 10. 91, Vrhnika, 1 samica ujeta, JG;

Saxicola rubetra, a, 30. 3. 91, Sečoveljske soline, 1 osebek, PK&KR; a, 11. 4. 91, Iška Loka, 1 samec, DŠ; b, 8. 5. 91, Ljubljana Tivoli, samec in samica, IB; c, 31. 8. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; d, 16. 9. 91, Hotinja vas, 2 osebk, MV; d, 23. 9. 91, Vrhnika, 1 ujeta, FB;

Saxicola torquata, a, 2. 3. 91, Ormož, 1 samica, LB; a, 10. 3. 91, Cerkniško jezero, 3 osebk, PK&KR; a, 10. 3. 91, Ljubljana Tivoli, 4 osebk, IB; a, 11. 3. 91, Hotinja vas, 1 samec, MV; 12. 3. 91, Globočaj, 1 osebek, IG; 21. 3. 91, Hotinja vas, 1 samec poje (prvo petje), MV; d, 16. 10. 91, Rače, 2 osebk, MV; d, 27. 10. 91, Limbuš, 1 samec, LB; d, 28. 10. 91, Vrhnika, 1 samec ujet, RT; d, 2. 11. 91, Cerkniško jezero, 3 osebk, PK&KR;

Oenanthe oenanthe, a, 25. 3. 91, Hraše, 1 osebek na njivi, BK; a, 31. 3. 91, Parte na Lj. barju, 1 osebek, BV; a, 19. 4. 91, Rače, 2 samca, MV; c, 2. 9. 91, Hotinja vas, 3 osebk, MV; d, 16. 10. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Monticola saxatilis, 21. 4. 91, Globočaj, 1 samec, IG;

Turdus merula, p, 11. 1. 91, Rače, prvo petje, MV;

Turdus pilaris, 12. 2. 91, Naklo, 23 osebkov, IG; 16. 3. 91, Ormož, approx. 150 osebkov, LB; 18. 3. 91, Naklo, 1 osebek-poje, IG; b, 26. 3. 91, Hotinja vas, approx. 300 osebkov, MV; b, 5. 4. 91, Ljubljana-Ig, 60 osebkov, IB; 9. 6. 91, Cerkniško jezero-Dolen. jezero, 1 par, TJ; c, 21. 10. 91, Hotinja vas, 3 osebk, MV; 30. 11. 91, Komna (1500 nm), jata 10 osebkov, AB;

Turdus philomelos, 13. 1. 91, ob Iški na Lj. barju, 1 osebek, DŠ; 24. 1. 91, Bregana, 1 osebek, AB; a, 15. 3. 91, Rače, 1

osebek, MV;

Turdus iliacus, 30. 3. 91, Hrvaški Brod pri Šentjerneju, 1 os. med 500 škorci in 50 brin, TJ; *Turdus iliacus*, c, 25. 10. 91, Vrhnika, 1 ujet, DŠ; 30. 11. 91, Maribor, 2 osebk, FB;

Turdus viscivorus, 12. 1. 91, Cerkniško jezero, 1 osebek, DŠ;

Locustella naevia, c, 9. 8. 91, Sečoveljske soline, 2 ujeta, DŠ; c, 13. 8. 91, Vrhnika, 1 ujet, IV; 27. 8. 91, Račji dvor (Kamnica), 2 ujeta, FB; d, 15. 10. 91, Vrhnika, 1 ujet, JG;

Locustella fluviatilis, 12. 5. 91, Ljubljansko barje-Robidnice, 1 osebek poje, PK&KR; a, 19. 5. 91, Pragersko, 1 ujet, IV;

Locustella luscinioides, a, 13. 4. 91, Ormož, 2 osebk pojeta, LB; 6. 5. 91, Reteče, 1 samec poje, IG; c, 30. 7. 91, Vrhnika, 1 ujet, PC; c, 10. 8. 91, Cerkniško jezero, 1 ujet, JG;

Acrocephalus melanopogon, 20. 4. 91, Ormož-lagune, 1 osebek, LB; c, 9. 9. 91, Vrhnika, 1 ujeta, DŠ; 13. 10. 91, Ormož, 1 ujet, FB; d, 1. 11. 91, Vrhnika, 2 ujeti, DŠ;

Acrocephalus schoenobaenus, a, 27. 4. 91, Črna vas, 1 ujeta, BV; a, 4. 5. 91, Fužine, 1 ujeta, JG; c, 29. 7. 91, Vrhnika, 1 ad. ujeta, DŠ; d, 15. 10. 91, Vrhnika, 1 ujeta, JG;

Acrocephalus palustris, a, 8. 5. 91, Duplek/Maribor, 1 ujeta, RK; a, 21. 5. 91, Slivnica, poje, MV; d, 16. 10. 91, Vrhnika, 1 ujeta, JG;

Acrocephalus scirpaceus, a, 4. 5. 91, Fužine, 4 ujeta, JG; b, 28. 5. 91, Prošca na Lj. barju, 1 ujeta, BV; c, 25. 7. 91, Vrhnika, 3 ujeta-odrasle, DŠ; d, 16. 10. 91, Vrhnika, 2 ujeti, JG; d, 2. 11. 91, Ormož, 1 ujeta, IV;

Acrocephalus arundinaceus, a, 27. 4. 91, Črna vas, 1 ujet, BV; c, 10. 8. 91, Vrhnika, 1 ujet, BL; d, 25. 9. 91, Cerkniško jezero, 2 ujeta, DŠ;

Hippolais icterina, a, 5. 5. 91, Slovenska Bistrica, 1 ujet, IV; a, 5. 5. 91, Ljubljana Žale, 1 poje, DŠ; 17. 5. 91, Ljubljana-Šiška, 1 osebk poje med stanov. bloki, AB; 23. 5. 91, Studenci, 1 poje, LB; b, 26. 5. 91, Iška-Tomišelj, 1 ujet, BV; c, 26. 7. 91, Vrhnika, 1 ad. ujet, DŠ; d, 15. 9. 91, Vrhnika, 1 ujet, FB; d, 22. 9. 91, Cerkniško jezero, 1 ujet, BL;

Sylvia nisoria, 4. 8. 91, Ormož, 1 ad. osebek, FB;

Sylvia curruca, a, 12. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; a, 20. 4. 91, Pragersko, 1 ujet, IV; 8. 5. 91, Naklo, 1 samec poje, IG; 24. 6. 91, Studenci, 1 poje, LB; c, 2. 8. 91, Vrhnika, 1 ad. ujet, PC; d, 2. 10. 91, Vrhnika, 1 ujet, BI;

Sylvia communis, a, 18. 4. 91, Iščica, 1 ujet, JD; a, 21. 4. 91, Bresternica, 1 poje, LB; a, 29. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; d, 9. 9. 91, Rače, 1 osebek, MV; d, 21. 9. 91, Iška-Tomišelj, 1 ujeta, BV; d, 27. 9. 91, Vrhnika, 1 ujeta, RT;

Sylvia borin, a, 1. 5. 91, Slovenska Bistrica, 1 ujeta, IV; a, 4. 5. 91, Fužine, 1 ujeta, JG; d, 2. 10. 91, Vrhnika, 2 ujeti, BI;

Sylvia atricapilla, 10. 2. 91, Zidani most, prezimuje 1 os., tudi 12. 2., MG; 25. 3. 91, Ljubljana, 1 poje, DŠ; a, 2. 4. 91, Rače, 1 samec, MV; d, 15. 10. 91, Rače, 1 osebek, MV; d, 3. 11. 91, Vrhnika, 1 samec ujet, PG; d, 8. 11. 91, Kleče pri Ljubljani, ujet 1 samec, AB;

Phylloscopus sibilatrix, 18. 4. 91, Jarše ob Savi, 1 osebek, DŠ; a, 22. 4. 91, Rače, več osebkov, MV; a, 29. 4. 91, Prošca na Lj. barju, 1 ujeta, BV; 16. 6. 91, Bled, 1 osebek poje, AS; c, 12. 8. 91, Vrhnika, 1 ujet, IV; d, 7. 9. 91, Vrhnika, 1 ujeta, DŠ;

Phylloscopus collybita, a, 13. 2. 91, Globočaj, 1 samec poje, IG; a, 1. 3. 91, Pragersko, 1 ujeta, IV; a, 3. 3. 91, Parte na Lj. barju, 1 ujeta, BV; a, 7. 3. 91, Škofljica, 2 osebk, AS; a, 15. 3. 91, Rače, 1 osebek, MV; 4. 10. 91, Rače, poje, MV; d, 17. 11. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Phylloscopus trochilus, a, 24. 3. 91, Martinjak ob Cerkn. jezeru, 1 ujet, DŠ; a, 24. 3. 91, Iška-Tomišelj, 1 ujet, BV; a, 24. 3. 91, Šentjakob, 1 ujet, JG; a, 12. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; c, 11. 8. 91, Vrhnika, 1 ujet, IV; d, 7. 10. 91, Vrhnika, 1 ujet, JG;

Regulus regulus, 26. 2. 91, Ljubljana Tivoli, pobira po tleh pod lojeno pog., IB; p, 15. 3. 91, Rače, prvo petje, MV;

Regulus ignicapillus, 29. 9. 91, Mirna na Dolenjskem, 1 osebek poje, AS; 21. 10. 91, Dravsko polje, do 30. 11. : 12 ujetih, FB;

Muscicapa striata, d, 14. 9. 91, Vrhnika, 2 ujeta, DŠ;

Ficedula albicollis, a, 17. 4. 91, Studenci, 1 samec, LB; a, 19. 5. 91, Fužine, 1 ujet, JG; d, 1. 9. 91, Vrhnika, 1 ujet, BL;

Ficedula hypoleuca, a, 17. 4. 91, Studenci, 2 samca, LB; a, 19. 4. 91, Rače, 2 samca, 1 samica, MV; a, 20. 4. 91, Fužine, 1

ujet, JG; a, 21. 4. 91, Ljubljana, 1 ujet, JD; b, 18. 5. 91, Cerknško jezero, 1 ujet, JD; 24. 8. 91, Vrhnika, 1 ujet, PG; d, 18. 9. 91, Vrhnika, 1 ujet, FB;

Panurus biarmicus, d, 20. 10. 91, Vrhnika, ujeta samec in samica, RT; 27. 10. 91, Ormož, 2 osebk (1 ujet), FB; 30. 10. 91, Vrhnika, 1 samica ujeta, DŠ; 29. 12. 91, Ormož lagune, 4 osebk, LB;

Aegithalos caudatus, 30. 8. 91, Račji dvor, 1 os. delni albin (desna perut), FB;

Parus palustris, p, 28. 1. 91, Rošnja, prvo petje, MV;

Parus montanus, b, 28. 4. 91, Črna vas ob Ljublanici, samec poje (še v nižini), DŠ;

Parus caeruleus, p, 13. 1. 91, Maribor, prvo petje, MV;

Parus major, p, 11. 1. 91, Rače, prvo petje, zadnje 28. 10., MV;

Sitta europea, p, 14. 1. 91, Maribor, prvo petje, MV;

Certhia brachydactyla, p, 28. 1. 91, Rošnja, prvo petje, MV;

Remiz pendulinus, a, 15. 3. 91, Vrhnika, 1 ujeta, JG; d, 3. 11. 91, Vrhnika, 1 ujeta, PG;

Oriolus oriolus, a, 29. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; d, 5. 9. 91, Loka na Dravskem polju, 1 osebek, MV;

Lanius collurio, a, 27. 4. 91, Cerknško jezero, 1 samec, DŠ; c, 14. 9. 91, Vrhnika, 1 ujet, DŠ; d, 27. 9. 91, Hotinja vas, mladosten osebek, MV;

Lanius excubitor, 19. 1. 91, Sestrže, 2 osebk, FB; b, 3. 3. 91, Ljubljan. barje-Robidnice, 1 osebek, PK&KR; 9. 3. 91, ribnik Komarnik, 1 osebek, FB; c, 21. 9. 91, Rače, 1 osebek, MV; 4. 10. 91, Zrkovci, 1 osebek, FB; c, 13. 10. 91, Cerknško jezero, 1 osebek, PK&KR; 17. 11. 91, Pernica in Močna, po 1 osebek, FB; 24. 11. 91, Pernica in Apače, po 1 osebek, FB; 9. 12. 91, Prepolje (in 14. 12. Ormož), po 1 osebek, FB;

Lanius senator, 24. 6. 91, Notranje Gorice na Lj. barju, 1 (pojoč) samec, IG;

Nucifraga caryocatactes, 7. 8. 91, Areh, 1 osebek, LB;

Pica pica, 1. 2. 91, Ig, 26 osebkov v grmu, AS;

Coleus monedula, 21. 4. 91, Ljubljana Tivoli, 1 delni albin, več dni, IB;

Corvus frugilegus, b, 13. 3. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; b, 30. 4. 91, Šikole, 1 osebek, LB; c, 12. 10. 91, Hotinja vas, 1 osebek, MV; c, 21. 10. 91, Maribor, 10 osebkov, FB;

Corvus c. corone, 2. 2. 91, Loško polje pri Zidanem mostu, 2 os. v jati s sivimi vranami, MG; 11. 4. 91, Bovec, 1 osebek, IG; 1. 6. 91, Pekre, 1 osebek, FB; 25. 6. 91, Jakobski dol, 1 osebek, LB;

C. corone x C. cornix, 1. 8. 91, Jakobski dol, 1 osebek, LB;

Corvus corax, 11. 4. 91, Trenta, 1 osebek, IG; 15. 10. 91, Fram, 1 osebek, FB; 7. 12. 91, Rogla, 2 osebk, FB;

Sturnus vulgaris, a, 25. 2. 91, Ljubljana Tivoli, 3 osebk, 1 poje, IB; 25. 2. 91, Lesce, 2 osebk, BK; a, 5. 3. 91, Hotinja vas, prvo petje, MV; 31. 3. 91, Naklo, 1 samec poje, IG; 13. 6. 91, Hotinja vas, že v pognezditveni jati, 30 os., MV; d, 18. 11. 91, Hotinja vas, approx. 20 osebkov, MV;

Fringilla coelebs, p, 25. 2. 91, Hotinja vas, prvo petje, MV;

Fringilla montifringilla, b, 15. 3. 91, Rače, več osebkov, MV; b, 22. 3. 91, Studenci, 1 samica, LB; b, 30. 4. 91, Podljubelj, 1 osebek, AS; 13. 10. 91, Ormož, approx. 10000 (močan prelet), FB; c, 15. 10. 91, Rače, 2 samca, MV; 31. 12. 91, Zidani most, approx. 300 osebkov, MG;

Serinus serinus, p, 24. 3. 91, Hotinja vas, prvo petje, MV; 7. 12. 91, Maribor, 1 osebek, FB; 8. 12. 91, Vrhnika, 2 ujeta, PŠ;

Chloris chloris, 21. 7. 91, Vrata-Luknja (1450 nm), 1 osebek poje, TJ;

Carduelis carduelis, 28. 12. 91, Sava/Naklo, 10 osebkov, IG;

Carduelis spinus, b, 12. 4. 91, Požeg, 2 osebk, MV; c, 4. 10. 91, Rače, 2 osebk, MV; 9. 12. 91, Kidričevo, 300 na storžih zelenega bora, FB;

Accanthis flammea, 2. 2. 91, Loško polje pri Zidan. mostu, 3 osebk, MG; 15. 3. 91, Vrhnika, 2 ujeta (samec, samica), JG;

Loxia curvirostra, 27. 10. 91, Kidričevo, 1 osebk, FB; 30. 10. 91, Požeg, 11 osebkov, FB; c, 8. 11. 91, Požeg, oglašanje, MV; 16. 11. 91, Maribor, 30 osebkov, FB;

Pyrrhula pyrrhula, c, 9. 9. 91, Rače, oglašanje, MV;

Emberiza cirrus, 1. 6. 91, Limbuš, samec poje, FB; 20. 8. 91, Račji dvor, 1 ad. samec ujet, FB;

Emberiza cia, 10. 4. 91, slap Boka, 1 poje, DŠ; 21. 6. 91, Voje proti pl. Na vrhu (900nm), poje 1 osebek, TJ;

Emberiza hortulana, 21. 9. 91, Vrhnika, 1 ujet, FB;

Emberiza schoeniclus, 2. 3. 91, Cerknško jezero, 4 osebk, PK&KR; b, 22. 4. 91, Rače, 1 osebek, MV; 29. 9. 91, Iščica, 1 samica ujeta, DŠ; c, 14. 10. 91, Rače, 1 osebek, MV;

Miliaria calandra, a, 21. 4. 91, Ig/Iščica, 1 poje, DŠ; 4. 5. 91, Sečoveljske soline, ob Dragonji, 2 samca pojeta, LB;

Iz ornitološke pozabe From the ornithological oblivion

Jerebic ni! Jerebice so še za l. 1950 zaščitene! Mislim, da jih bomo morali zaščititi še za l. 1951, ker jih še nekaj let ne bo toliko kolikor nekdanj. Kjerkoli je bila le malo večja obdelana površina na polju, gričevju ali celo v sredogorju, je bila jata jerebic. Za večino lovcev jerebice sploh niso bile lovna perjad. Le za zabavo je v sredogorju puhnil še kateri lovec po jerebicah. Strel je bil predrag, uspeh pa malenkosten in mesa malo. Jerebice pa so od leta do leta propadale. V gričevju so bile bolj izpostavljene sovražnikom na zemlji in iz zraka, prileta iz ravninskih predelov pa ni bilo več, ker so se lovci specializirali tudi na lov na jerebice. Pri pravilnem odlovu pa bi se ne smel pokazati izpadek. Zelo hude zime jerebice sicer močno razredčijo, toda si v dveh, najpozneje v treh letih zopet opomorejo. Tako je nekdanj tudi bilo. V zadnjih letih – posebno po osvoboditvi – pa je kakor zakleto. V jeseni še zabrni marsikatera močna družina, spomladi se še precej na gosto sklicuje parček, in že štejemo: Na Ozarah bo gnezdil en par, pri Hrastovju eden, v Loki eden itd. Med petimi pari pa gotovo utihnejo štirje in še peti ne da vedno mladičev. Zopet je število enako prejšnji jeseni in tolažba se začne znova. Pri jerebicah ni krivo toliko krčenje gmajn, četudi bi si v grmovju marsikateri parček rešil življenje, vzroki bodo druge.

Jerebica je kokošjega plemena in gotovo sprejemljiva za iste bolezni kakor kokoši. Po vsej Sloveniji, poprej pa že v Srbiji, poginjajo kokoši za kokošjo kugo. In jerebice so izginile poprej v Srbiji kakor pri nas (l. 1927–28), kokošja kuga pa je prišla iz južnih predelov države. Da je to poglavitni vzrok, je dokaz letošnje leto, ko so kokoši cepili proti kugi. Jerebic je letošnje jesen očitno več. Še eno leto takšna razmnožitev, pa si bodo opomogle tako, da bodo prešle že tudi v gričevje. Ako pa to moje domnevanje ne drži (je potrjeno od lovcev iz drugih lovišč) in bodo jerebice zopet izginile, bo treba povprašati naše znanstvenike v laboratorijih, zakaj propadajo vsi ptiči kokošje vrste. Raziskati bo treba naša umetna gnojila. Ni izključeno, da so naša umetna gnojila in diditi strup za žuželke in se perjad zastupi s poginulimi žuželkami. O tem pa sam dvomim, ker smo umetna gnojila uporabljali že včasih – razen diditija – in ni bilo zlih posledic za perjad. Posebno pa mi da misliti Srbija, kjer so uporabljali le malo umetnih gnojil.

Ivan Dolinar, Ptiči v območju Savinjske doline pred 45 leti in danes, Lovca 1951.

Kam takoj sporočiti pomembne podatke?
uvajamo

NEMUDNE ORNITOLOŠKE LINIJE

selitev, najdba obročka, kadavra

061 / 218-886 int. 297

gnezditev

064 / 47-170

prezimovanje

061 / 262-982

posegi v naravo

062/29-086

Če vam pri prvem poskusu ne uspe vzpostaviti kontakta
z ornitologom, sporočite svojo telefonsko številko
ali naslov.

TISKARNA
TONE
TOMŠIČ

LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 25a
TELEFON 061/219219

rototisk | ofsettisk
knjigotisk | knjigoveznica

VSEBINA

- Prvo opazovanje čopaste kukavice *Clamator glandarius* v Sloveniji (L. Božič)
- Kaj pravijo zgodovinski in sodobni viri o nekaterih redkih in vprašljivih gnezdkah Slovenije (I. Geister)
- Poročilo o delu Komisije za redkosti za obdobje 1990–1992 (Komisija za redkosti)
- Seznam redkih vrst ptic Slovenije 1990 (Komisija za redkosti)
- Poročilo o redkih vrstah ptic v Sloveniji za leto 1991 (A. Sovinc)

Iz ornitološke beležnice:

Ixobrychus minutus, *Egretta garzetta*, *Ciconia ciconia*, *Anser fabalis*, *A. albifrons*, *Tadorna tadorna*, *Netta rufina*, *Crex crex*, *Charadrius dubius*, *Phalaropus lobatus*, *Stercorarius pomarinus*, *Ficedula parva*, *Lanius minor*, *Fringilla montifringilla*

Problem taksonomije vrst *Puffinus puffinus* in *Larus cachinnans* je razrešen (I. Škornik)

Dokumenti:

- Primeri poškodb ptic zaradi nerazkrojljivih najlonskih vrvic v Vojvodini (Srbija) (J. Purger)
- Žalostna usoda gnezditvene kolonije poljskih vran *Corvus frugilegus* v Petišovcih (J. Gregori)
- Pomembnost letnega obdobja pri cenzusu gorske sinice *Parus montanus* in vprašanja njenega določevanja v naravi (J. Gregori)
- Novice iz Triglavskega narodnega parka: Ornitološki atlas gnezdk TNP 91–92 (T. Jančar)
- Skrivnostna fotografija (A. Sovinc)
- Nove knjige (J. Gregori, I. Geister)
- Društvena kronika
- Ornitološka kronika za leto 1991 (A. Sovinc, D. Šere)

CONTENTS

- 81 First observation of Great Spotted Cuckoo *Clamator glandarius* in Slovenia (L. Božič)
- 83 What the historical and contemporary sources say about some rare and questionable breeders of Slovenia (I. Geister)
- 97 Report on work by the Rarities Committee for the 1990–1992 period (Rarities Committee)
- 99 List of rare bird species in Slovenia 1990 (Rarities Committee)
- 120 Report on rare bird species in Slovenia in 1991 (A. Sovinc)
- 123 **From the ornithological notebook:**
- 129 The problem of taxonomy regarding the *Puffinus puffinus* and *Larus cachinnans* species is solved (I. Škornik)
- 129 Documents:
Examples of injuries suffered by birds due to undecomposable nylon lines in Vojvodina (Serbia) (J. Purger)
- 129 A sorrowful fate of breeding colony of Rook *Corvus frugilegus* at Petišovci (J. Gregori)
- 131 Significance of summer period for the Willow Tit *Parus montanus* census and the question of its determination in nature (J. Gregori)
- 132 News from Triglav National Park:
The Atlas of breeding birds of TNP 91–92 (T. Jančar)
- 134 Mystery photographs (A. Sovinc)
- 134 New books (J. Gregori, I. Geister)
- 136 Association chronicle
- 140 Ornithological chronicle 1991 (A. Sovinc, D. Šere)